

**ZMIANA
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY TURAWA**

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XL/256/2010
RADY GMINY W TURAWIE
Z DNIA 5 LISTOPADA 2010R.**

REGIOPLAN

Wrocław 2010

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. Wprowadzenie	5
2. Podstawa prawna	6
3. Zakres opracowania.....	6
4. Cele studium	6
CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TURAWA.....	9
1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE	10
1.1. Położenie geograficzne	10
1.2. Położenie administracyjne	11
1.3. Klimat	11
1.4. Budowa geologiczna.....	13
1.5. Złoża kopalin.....	15
1.6. Geomorfologia	16
1.7. Hydrologia.....	17
1.7.1. Wody podziemne.....	17
1.7.2. Zbiorniki wód podziemnych	17
1.7.3. Wody gruntowe.....	18
1.7.4. Wody powierzchniowe.....	18
1.8. Gleby.....	19
1.9. Roślinność	21
1.9.1. Regionalizacja geobotaniczna.....	21
1.9.2. Zbiorowiska nieleśne	21
1.9.3. Lasy.....	22
1.10. Zwierzęta	23
1.11. Ochrona przyrody	24
1.11.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie	24
1.11.2. Obszar chronionego krajobrazu.....	25
1.11.3. Użytki ekologiczne	25
1.11.4. Pomniki przyrody	26
1.11.5. Ochrona gatunkowa fauny i flory	27
1.11.6. Elementy systemu ECONET – PL	28
1.11.7. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie	29
1.11.7.1. Lasy i grunty leśne	29
1.11.7.2. Zieleń urządzona.....	29
1.11.7.3. Ochrona gleb.....	30
1.11.7.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	30
1.11.7.5. Ochrona krajobrazu.....	30
1.11.7.6. Ochrona ziół	31
2. UWARUNKOWANIA KULTUROWE	31
2.1. Historia.....	31
2.2. Osadnictwo	32

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

2.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zabytków	32
2.4. Układy przestrzenne obszaru	34
2.5. Strefy ochrony konserwatorskiej	34
2.6. Stanowiska archeologiczne	36
2.7. Wykaz stanowisk archeologicznych objętych Gminną Ewidencją Zabytków	36
2.8. Zabytki architektury	38
2.9. Wykaz obiektów objętych Gminną Ewidencją Zabytków:	39
2.10. Wykaz zabytkowych założeń zieleni podlegających ochronie	42
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE.....	43
3.1. Demografia	43
3.1.1. Podstawowe dane o ludności	43
3.1.2. Struktura wieku mieszkańców	45
3.1.3. Ruch naturalny i wędrownicy ludności	48
3.2. Rynek pracy	49
3.2.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON	49
3.2.2. Zatrudnienie	52
3.3. Bezrobocie	53
3.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	55
3.4.1. Służba zdrowia	55
3.4.2. Opieka społeczna	55
3.5. Oświata i wychowanie	55
3.6. Kultura	58
3.7. Sport	59
3.8. Gospodarka mieszkaniowa	60
3.8.1. Zasoby mieszkaniowe	60
3.8.2. Własność komunalna	61
3.8.3. Budownictwo mieszkaniowe	62
3.9. Bezpieczeństwo publiczne	63
3.9.1. Ochrona przeciwpożarowa	63
3.9.2. Ochrona przeciwpowodziowa	64
3.10. Administracja samorządowa	64
3.10.1. Urząd Gminy	64
3.10.2. Gremia samorządowe	65
3.10.3. Współpraca krajowa i międzynarodowa	65
4. STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA GRUNTÓW	66
5. GOSPODARKA	66
5.1. Rolnictwo	66
5.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie	66
5.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych	67
5.1.3. Jakość gleb, uprawy, hodowla i ceny gruntów	69
5.2. Leśnictwo	70
5.3. Działalność produkcyjna	71
5.3.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin	71
5.3.2. Pozostałe działalności produkcyjne	71
5.4. Turystyka	72
5.4.1. Główne atrakcje turystyczne miejscowości w gminie Turawa	72
5.4.2. Znakowane trasy turystyczne	74
5.4.3. Baza noclegowa	74

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

5.4.4. Potencjał turystyczny i sportowo - rekreacyjny	75
6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	76
6.1. Komunikacja	76
6.1.1. Drogi krajowe.....	76
6.1.2. Drogi wojewódzkie.....	76
6.1.3. Drogi powiatowe.....	76
6.1.4. Drogi gminne	77
6.1.5. Ścieżki rowerowe.....	82
6.1.6. Linie kolejowe	82
6.1.7. Komunikacja samochodowa	82
6.1.8. Stacje paliw	82
6.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.....	83
6.2.1. Zaopatrzenie w wodę	83
6.2.2. Kanalizacja	84
6.3. Sieć gazowa	85
6.4. Elektroenergetyka.....	85
6.5. Ciepłownictwo	86
6.6. Telekomunikacja i łączność	87
6.7. Gospodarka odpadami	88
6.8. Melioracje i urządzenia wodne.....	89
6.9. Cmentarze	90
6.10. Obiekty obrony cywilnej.....	90
7. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE	90
7.1. Ochrona przyrodniczo – rolnicza	90
7.2. Ochrona kulturowa.....	92
7.3. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną	92
7.3.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg	92
7.3.2. Ujęcia wody	92
7.3.3. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych.....	93
7.3.4. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi.	94
7.3.5. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej.....	94
7.3.6. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej.....	94
7.3.7. Pozostałe obiekty	95
CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TURAWA.....	96
1. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	97
2. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW.....	97
2.1. Ogólne zasady i standardy zagospodarowania	97
2.2. Szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania terenów	100
2.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	114
3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	115

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	116
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	118
1. Układ i hierarchia ważniejszych dróg.....	118
2. Elementy komunikacji i transportu kolejowego	120
3. System komunikacji pieszej, rowerowej oraz parkingów	120
4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	121
6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	121
6.1. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	124
7. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	124
8. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	125
9. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE.....	126
10. TERENY ZAMKNIĘTE.....	126
11. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	128
12. OBSZARY I STREFY CHRONIONE.....	128
13. OBSZARY LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	129
14. STREFY UZDROWISKOWE	131
15. TERENY PRZEWIDZIANE DO LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLOWYCH WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH	131
16. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM	131
16.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	131
16.2. Ogólne zalecenia dotyczące przystępowania do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	132
16.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone na podstawie przepisów szczególnych	132
16.4. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.	133
17. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI STRATEGICZNO – PLANISTYCZNYCH RÓŻNYCH SZCZEBLI	134
17.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego	134
17.2. Strategia rozwoju województwa opolskiego.....	135
17.3. Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej	136
17.4. Program ochrony środowiska województwa opolskiego	136
17.5. Program ochrony środowiska powiatu opolskiego.....	137
18. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ	138

WSTĘP

1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie stanowi zmianę dotychczas obowiązującego "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Turawa", przyjętego uchwałą Nr XV/159/2000 Rady Gminy Turawa z dnia 6 kwietnia 2000r., ze zmianą wprowadzoną uchwałą Nr XVIII/148/2004 Rady Gminy Turawa z dnia 13 sierpnia 2004r. Obecne Studium obejmuje tereny w granicach administracyjnych gminy Turawa, dlatego też traci ważność w całości poprzednie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Turawa wraz z załącznikiem graficznym do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Turawa.

Do opracowania studium przystąpiono na podstawie Uchwały Nr XVI/105/2008r. Rady Gminy Turawa z dnia 20 czerwca 2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Turawa. Obszar będący przedmiotem opracowania studium obejmuje całą gminę w granicach administracyjnych o powierzchni ok. 172,1 km², z czego ok. 30% jest użytkowane rolniczo, a ok. 50% to powierzchnia lasów.

Zachodzące na terenie gminy zmiany gospodarcze, wpłynęły na potrzebę aktualizacji polityki przestrzenno-gospodarczej Gminy, wyrażonej m.in. w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”. Rozwój inwestycji, a w szczególności terenów zabudowy mieszkalnej, wymagają aktywizacji nowych terenów z zachowaniem ładu przestrzennego oraz potrzeby ochrony najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Studium wymagało aktualizacji zasięgu terenów inwestycyjnych określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom inwestorów, konieczności zachowania zasad zrównoważonego rozwoju oraz spójności zapisów Studium z obecnie obowiązującymi przepisami prawa, niezbędnym stało się sporządzenie niniejszej zmiany Studium. Zmiana dotychczasowego Studium dokonana została zarówno w części dotyczącej uwarunkowań (głównie wynikającej z aktualizacji danych), jak i w części dotyczącej kierunków polityki przestrzennej na obszarze całej gminy.

Przy sporządzaniu Studium uwzględniono w szczególności:

- Zasady określone w "Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju", ogłoszonej poprzez Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów w Monitorze Polskim z 2001r. Nr 26, poz.432,
- ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego przyjętego Uchwałą Nr XLIX/357/2002 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 września 2002 r.
- ustalenia "Strategii Rozwoju Gminy Turawa na lata 2007 - 2015".

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawowym dokumentem dla władz samorządowych gminy, na podstawie którego powinna być prowadzona polityka i strategia działań, przede wszystkim w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno-gospodarczej i ekologicznej, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno-przestrzennego. W przypadku istotnych zmian

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

uwarunkowań lub dokonania znaczących odstępstw od ustaleń niniejszego Studium, należy przystąpić do kolejnych jego aktualizacji.

2. Podstawa prawna

Podstawę prawną niniejszego dokumentu stanowią:

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami);
2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233);
3. Uchwała Nr XVI/105/2008r. Rady Gminy Turawa z dnia 20 czerwca 2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Turawa.

3. Zakres opracowania

Zgodnie z wymogami ustawowymi (art.10 ust.4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) niniejsze opracowanie zawiera:

1. Część tekstową,
2. Część graficzną, na którą składają się rysunki w skali 1:10 000, obejmujące obszar całej gminy Turawa:
  - 1) rysunek studium określający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego,
  - 2) rysunek studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego.

4. Cele studium

1. Celem polityki przestrzennej zapisanej w niniejszym Studium jest w szczególności:
  - 1) stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy i ekspansji terenów zabudowy,
  - 2) ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy, w warunkach postępującej urbanizacji ,
  - 3) zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju funkcji podstawowych gminy, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej,
  - 4) poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy, jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 5) ochrona istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację oraz harmonijne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych,
  - 6) poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.
2. Główne przesłanki dla podejmowania decyzji planistycznych w kierunku osiągnięcia wymienionych celów to:
- 1) wskazanie rezerw terenów dla różnych inwestycji - w tym głównie mieszkaniowych i gospodarczych - zgodnie z preferencją wyboru terenów:
    - z dogodną komunikacją,
    - w rejonach wymagających doinwestowania,
    - w rejonach największego zainteresowania inwestorów,
    - w rejonach stanowiących kontynuację terenów zainwestowanych,
  - 2) kolejność realizacji inwestycji zgodnie z zasadą :
    - w pierwszej kolejności - tereny uzbrojone lub łatwe do uzbrojenia oraz tereny, których zagospodarowanie może w istotny sposób przyczynić się do rozwoju gminy,
    - w drugiej kolejności - tereny odleglejsze, wymagające większych nakładów na komunikację i uzbrojenie oraz mające mniejsze znaczenie dla rozwoju gminy;
  - 3) podział ogólny terenów zainwestowanych na:
    - obszary mieszkaniowe z usługami i nieuciążliwa produkcją - jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub jako tereny rozwojowe wsi,
    - obszary nieuciążliwej skoncentrowanej działalności gospodarczej (tereny aktywności gospodarczej) oraz nieuciążliwej działalności niekomercyjnej,
    - obszary skoncentrowanej działalności gospodarczej (tereny aktywności gospodarczej: komercyjno-produkcyjne) z dopuszczeniem uciążliwości,
    - obszary turystyczno-wypoczynkowe, w tym ośrodki nadwodne, leśne tereny rekreacyjne;
  - 4) ochrona zasobów i walorów gminy:
    - przyrodniczych:
      - gleb wyższych klas bonitacyjnych (III),
      - atmosfery,
      - istniejących lasów i zadrzewień ,
      - wód powierzchniowych,
      - wód podziemnych,
      - złóż surowców naturalnych,
      - kompleksów przyrodniczych objętych ochroną,
      - ciągów ekologicznych,
      - zabytkowych parków,
      - użytków ekologicznych,
      - zespołów przyrodniczo-krajobrazowych,
    - kulturowych,
    - krajobrazu kulturowego,
    - zabytkowych obiektów kubaturowych i stanowisk archeologicznych,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- zespołów objętych ochroną konserwatorską,
- 5) wskazanie powierzchni terenów rolniczo nieprzydatnych z przeznaczeniem na zalesienie,
  - 6) wskazanie rozwiązań komunikacyjnych usprawniających powiązania wewnętrzne i zewnętrzne gminy (z uwzględnieniem nowych terenów przewidzianych pod rozwój osadnictwa i aktywności gospodarczej oraz obejść drogowych wsi).
3. Występujące ograniczenia, a także nierzadko konfliktowość celów wymagały uwzględniania kompromisów i dokonywania wyborów. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Turawa przyjęto założenie, że celem generalnym rozwoju będzie ekorozwój, przez który należy rozumieć zrównoważony udział czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych w kształtowaniu procesów rozwojowych gminy.

Projekt niniejszego Studium został opracowany przez:

Regioplan sp. z o.o.

ul. Wolbromska 7

53-148 Wrocław

Tel/fax: (071) 33 80 253

www.regioplan.pl

Zespół projektowy:

mgr inż. arch. Ewa Stawiany - *ZOIU nr Z- 453*

mgr inż. Karolina Radosz

mgr inż. Agnieszka Sakuta

inż. Piotr Michalski

CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY TURAWA

1. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

1.1. Położenie geograficzne

Gmina wiejska Turawa położona jest w centralnej części województwa opolskiego, na wysokości od 155 do 222 m n.p.m. Najwyżej położonym obszarem są okolice Ligoty Turowskiej i Zakrzowa Turowskiego, którego wysokości bezwzględne sięgają ok. 222 m n.p.m. Najniżej usytuowanymi są natomiast tereny położone wzdłuż doliny Małej Panwi i przy wsi Zawada, gdzie występuje obniżenie dolinne o wysokości 155 -160 m n.p.m. Współrzędne geograficzne wynoszą 51° szerokości geograficznej północnej oraz 19° długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 17200 ha, to jest 172 km², co stanowi 10 % powierzchni powiatu opolskiego oraz 2 % powierzchni województwa opolskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego gmina Turawa umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa (3);
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31) ;
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318) ;
- makroregion – Nizina Śląska (318.5) ;
- mezoregion – Równina Opolska (318.57) oraz Pradolina Wrocławska (318.52) .

Granica pomiędzy dwoma mezoregionami przebiega na osi NW – SE.

Mezoregiony Równiny Opolskiej i Pradoliny Wrocławskiej graniczą bezpośrednio z:

- Wysoczyzną Raścisławską, Wzgórzami Trzebnickim, Równiną Oleśnicką – od północy;
- Progiem Woźnickim – od wschodu;
- Garbem Tarnogórskim – od południowego – wschodu;
- Chełmem, Kotliną Raciborską – od południa;
- Równiną Niemodlińską, Doliną Nysy Kłodzkiej – od południowego - zachodu;
- Równiną Wrocławską – od zachodu;
- Równiną Legnicką – od północnego – zachodu.

Odległość z Turawy do stolicy województwa opolskiego – Opola wynosi 13 km. Ponadto do:

- Ozimka – 15 km;
- Kluczborka – 32 km;
- Katowic – 104 km;
- Wrocławia – 107 km;
- Warszawy – 298 km;
- Gdańska – 472 km;
- Świnoujścia – 574 km.

Ponadto odległość z Turawy do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- Czechy (Chałupki) – 114 km,
- Słowacja (Chyżne) – 270 km ;

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- Niemcy (Olszyna) – 276 km;
- Ukraina (Korczowa) – 427 km;
- Białoruś (Terespol) – 482 km;
- Rosja (Bezledy) – 524 km;
- Litwa (Ogrodniki) – 589 km.

1.2. Położenie administracyjne

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina wiejska Turawa wchodzi w skład województwa opolskiego oraz powiatu opolskiego. Graniczy z gminami:

- Lasowice Wielkie (pow. kluczborski) – od północy;
- Zębowice (pow. Oleski) – od wschodu;
- Ozimek (pow. opolski) – od południowego – wschodu;
- Chrzęstowice (pow. opolski) – od południa;
- Opole (pow. opolski) – od południowego – zachodu;
- Łubniany (pow. opolski) – od północnego – zachodu.

Siedzibą Urzędu Gminy jest położona w centralnej części gminy wieś Turawa. Ponadto w skład gminy wchodzi 11 sołectw. Należą do nich: Bierdzany, Kadłub Turawski, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Ligota Turawska, Osowiec, Turawa, Węgry, Rzędów, Zawada i Zakrzów Turawski. Usytuowanie gminy w regionie jest korzystne. Wpływ na to ma szczególnie położenie geograficzne oraz przebiegające przez obszar gminy szlaki transportowe, drogowe oraz linia kolejowa łącząca Opole i Kluczbork.

1.3. Klimat

Klimat gminy, podobnie jak całej Polski, jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające z Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Gumińskiego obszar gminy znajduje się w obrębie trzech dzielnic rolniczo – klimatycznych:

- a) południowo – zachodnia część gminy należy do dzielnicy wrocławskiej
- b) część gminy położona na północ od osi NE – SW znajduje się w dzielnicy łódzkiej
- c) część gminy położona na południe od osi NE – SW należy do dzielnicy częstochowskiej.

Według regionalizacji klimatycznej Adama Schmucka, gmina Turawa leży we wrocławsko – opolskiej krainie klimatycznej, którą charakteryzuje przewaga wpływów oceanicznych nad kontynentalnymi. Amplitudy temperatur są natomiast mniejsze od przeciętnych w Polsce. Bardzo łagodne warunki klimatyczne, zarówno w skali kraju jak i województwa, związane są także z częściowym położeniem gminy na obszarze mezoregionu Pradoliny Wrocławskiej, którą charakteryzują jedne z najłagodniejszych warunków klimatycznych w Polsce.

Średnia temperatura roczna na terenie gminy wynosi +8,5°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą +18,6°C, najzimniejszym natomiast styczeń, którego średnia temperatura to -1,5°C. Usłonecznienie waha się od 1450 do 1500 h, udział usłonecznienia faktycznego do astronomicznie

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

możliwego wynosi ok. 32%, a stosunek promieniowania faktycznego do dochodzącego do atmosfery ok. 41.

Tabela 1. Czas trwania termicznych pór roku oraz daty przejścia średniej dobowej temperatury przez określone progi termiczne

Pora roku	Czas trwania – liczba dni	Data przejścia
Przedwiośnie	37	27 II
Wiosna	27	3 IV
Przedlecie	36	30 IV
Lato	92	5 VI
Polecie	30	5 IX
Jesień	36	5 X
Przedzimy	35	10 XI
Zima	72	15 XII

Średnia roczna suma opadów atmosferycznych dla opisywanego obszaru wynosi ok. 650 mm, z czego opady półrocza ciepłego to ok. 430 mm, a opady półrocza chłodnego ok. 220 mm. Maksymalne dobowe opady przypadają na lipiec (ok. 85 mm), minimalne natomiast na luty, marzec (ok. 40 mm).

Na terenie gminy Turawa dominują, podobnie jak w całej Polsce, wiatry wiejące z zachodu. Średnia roczna prędkość wiatru waha się od 2,5 do 3 m/s. Cisze atmosferyczne występują jedynie przez 35 – 36 dni w roku.

Okres wegetacyjny w gminie Turawa trwa 229 dni, rozpoczynając się ok. 9. marca i kończąc ok. 25 listopada. Okres bezprzymrozkowy jest nieco dłuższy i wynosi 302 dni.

Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez ok. 55 dni, a jej średnia maksymalna grubość nie przekracza 12 cm. Pokrywa śnieżna zanika najpóźniej do 25 III.

Klimat lokalny kształtowany jest głównie przez warunki naturalne charakteryzujące dany obszar. Jest to przede wszystkim ukształtowanie terenu, pokrycie terenu, rodzaj gruntów oraz warunki wodne. Tereny leżące w granicach administracyjnych gminy są stosunkowo mało zróżnicowane pod względem ukształtowania terenu, więc czynnik ten nie odgrywa większej roli w kształtowaniu klimatu lokalnego. Największe znaczenie mają pozostałe trzy elementy: pokrycie terenu (grunty orne, łąki, lasy), rodzaj gruntów i warunki wodne. Na terenie opracowania wyróżnia się trzy typy klimatów lokalnych:

1. obszar wysoczyzny plejstoceńskiej i terasy nadzalewowej (w przewadze na terenie opracowania), charakteryzujący się dobrymi warunkami nasłonecznienia oraz przewietrzania, są to tereny o korzystnych warunkach bioklimatycznych dla człowieka, tereny o zdecydowanie gorszych warunkach klimatu lokalnego występują w obrębie wysoczyzny i terasy na gruntach o wysokim poziomie wód gruntowych,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

2. obszar dna dolin rzecznych i terasów zalewowych rzeki Małej Panwi, cechujące się nieco gorszymi warunkami nasłonecznienia, termiki i wilgotności, występowaniem zastoisk chłodnego i wilgotnego powietrza, warunki bioklimatyczne są znacznie gorsze,
3. tereny kompleksów leśnych i ich najbliższe otoczenie, utrzymujący się wysoki poziom wód gruntowych przyczyniły się do wytworzenia się siedlisk roślinności łąkowej, charakterystycznej dla terenów podmokłych, ponadto cechuje je podwyższona wilgotność oraz obniżenie temperatury w stosunku do obszarów z nimi sąsiadującymi.

Ponadto na warunki klimatyczne w gminie wpływa obecność zbiornika retencyjnego w Turawie. Jezioro Turawskie przyczynia się do kształtowania warunków klimatyczno – pogodowych poprzez:

- zwiększanie wilgotności względnej powietrza,
- zwiększanie częstotliwości występowania mgieł radiacyjnych,
- zwiększanie prędkości wiatru,
- zwiększanie częstotliwości występowania splotów mas zimnego powietrza,
- zmniejszanie amplitudy temperatur dobowych i rocznych.

Położenie granicy bufora wyznaczającego wpływ zbiornika na tereny sąsiadujące z nim zależna jest od odległości i wysokości położenia terenu nad zbiornikiem. W obydwóch kryteriach zachodzi zasada korelacji ujemnej: im większa wysokość, tym mniejszy wpływ; im większa odległość, tym mniejszy wpływ.

1.4. Budowa geologiczna

Obszar gminy Turawa leży w obrębie południowo - wschodniej części Monokliny Przedsudeckiej, jednej z większych jednostek strukturalnych Opolszczyzny. Na magmowych i metamorficznych utworach prekambru występują przede wszystkim utwory pochodzące z karbonu, permu i triasu, której obecność związana jest z następującymi jednostkami tektonicznymi:

- Strefą Fałdów Młodowaryscyjskich,
- Monokliną Przedsudecką,
- Depresją Śląsko – Opolską.

Utwory starsze przykrywa warstwa osadów kenozoicznych.

Monoklina Przedsudecka zbudowana jest z zespołu lądowych i morskich osadów z permu i triasu, W spągu omawianej jednostki występują osady lądowe i brakiczne (osady piaskowcowo – iłowcowi pstrego spągowca frakcji lądowej). W części centralnej Monokliny przeważają osady morskie (wapienie, dolomity, iły margliste wapienia). Strop, podobnie jak spąg, zbudowany jest z osadów lądowych i brakicznych (iły i iły margliste o słabej przepuszczalności). Miąższość osadów triasowych Monokliny wynosi ok. 500 m. Pod nimi zalegają skały permu, którego pokrywa wykazuje nieciągły charakter. W niżej zalegającej warstwie, datowanej na dolny karbon, występują szarogłazy, łupki oraz piaskowce.

Utwory trzeciorzędowe, powstałe w górnym miocenie i pliocenie, reprezentowane są przede wszystkim przez iły i pyły mioceńskie z cienkimi przewarstwieniami piasków. Są to osady południowej zatoki zbiornika serii poznańskiej. Przykrywają one utwory starsze na terenie wsi Kotórz Mały, Bierdzany, Węgry, Zawada, Kadłub Turawski i Ligota Turawska. Utwory trzeciorzędowe, na omawianym obszarze, występują od głębokości ok. 17,0 m. We wsiach leżących na przedgórnioceńskim obszarze

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

wododziałowym (Turawa, Osowiec, Kotórz Wielki, Zakrzów Turawski) nie stwierdzono występowania osadów trzeciorzędowych za wyjątkiem występujących lokalnie mioceńskich osadów jeziornych.

Zdecydowanie najbardziej rozpowszechnionymi w pokrywie geologicznej gminy Turawa są utwory czwartorzędowe, będące osadami moreny dennej i wodnolodowcowymi zlodowacenia południowopolskiego, środkowo – polskiego oraz aluwialnymi interglacialnymi. Utwory te tworzą niemal ciągłą pokrywę. Ich miąższość waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów, a w zasypanych dolinach kopalnych jest ona znacząco większa (dolina kopalna Małej Panwi w Zawadzie o miąższości utworów czwartorzędowych przekraczającej 100 m). W wyniku zlodowacenia południowopolskiego na opisywanym obszarze pozostały grube osady moreny dennej. Uległy one jednak erozji w czasie trwania interglacjału mazowieckiego. W jego końcowej fazie, w początkowym okresie zlodowacenia środkowopolskiego doszło do zasypania utworami piaszczysto – żwirowymi wcześniej wciętych dolin rzecznych. Podczas stadiału Odry zlodowacenia środkowopolskiego powstały zalegające do tej pory osady moreny dennej, recesyjnej, sandrów, ozów i kemów. W czasie trwania stadiału Warty, który zasadniczo nie dotarł na Opolszczyznę, powstał system teras wysokiego zasypania (szczególnie w dolinie Małej Panwi). W wyniku naprzemiennych okresów erozji i akumulacji w czasie interglacjału emskiego i zlodowacenia północnopolskiego powstały niższe terasy plejstoceńskie. Holocen reprezentują głównie osady madowo – piaszczyste, powstałe na skutek sedymentacji w dolinach rzecznych.

Tabela 2. Utwory czwartorzędowe dominujące na terenie poszczególnych wsi gminy Turawa

Wieś	Dominujące utwory czwartorzędowe
Bierdzany	piaski i żwiry wodnolodowcowe (południowa część wsi), lokalnie przewarstwienia glin zwałowych iłów, gliny zwałowe (północna część wsi, tereny rolne i zalesione na północ od wsi)
Kadłub Turawski	piaski i żwiry wodnolodowcowe (na terenie wsi), piaski i żwiry kemów (tereny rolne na północy – wschód od wsi) o miąższości na ogół ponad ok. 4 m, lokalnie gliny morenowe jako przewarstwienia lub soczewki
Kotórz Mały	piaski i żwiry rzeczne (wieś Kotórz Mały), piaski, żwiry i mady rzeczne (tereny rolne doliny Małej Panwi), piaski i żwiry wodnolodowcowe (tereny zalesione), lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów
Kotórz Wielki	piaski i żwiry rzeczne (wieś Kotórz Wielki), piaski i żwiry wodnolodowcowe (tereny zalesione) lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów
Ligota Turawska	piaski i żwiry wodnolodowcowe, lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów, piaski i żwiry kemów (tereny rolne na południowy – wschód od wsi), gliny zwałowe (tereny rolne i zalesione na wschód od wsi)
Marszałki i tereny zalesione	piaski i żwiry wodnolodowcowe, średniozagęszczone i zagęszczone o miąższości ponad 4,5 m, w większości 8 – 26 m, lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów (Marszałki)
Osowiec	piaski, żwiry i mady rzeczne (wieś Osowiec i Trzęsin)), piaski i żwiry wodnolodowcowe (tereny zalesione) średniozagęszczone i zagęszczone o miąższości ponad 4 m, piaski eoliczne w wydmach (tereny zalesione na północ od wsi), lokalnie wkładki i przewarstwienia gliniasto – pylaste o konsystencji plastycznej i miąższości 0,7 – 1,0 m

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Rzędów	piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski eoliczne w wydmach(wieś oraz tereny zalesione na wschód od niej), lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów
Turawa	piaski, żwiry i mady rzeczne doliny Małej Panwi (wieś Turawa) i doliny Brynicy – naprzemienne występowanie ciężkich ilastych lub gliniastych mad z piaskami i żwirami akumulacji rzecznej z przewarstwieniami i wkładkami pyłów, glin pylastych i iłów pylastych o konsystencji miękkoplastycznej
Węgry	piaski, żwiry i mady rzeczne (wieś Węgry) – zagęszczone i średniozagęszczone o miąższości ponad 3,5 m (w większości do 13,5 m), piaski i żwiry rzeczne (tereny rolne południowej części wsi) wraz z osadami zastoiskowymi pyłów 2,5 – 18,5, lokalnie występują wkładki glin, pyłów i torfów
Zakrzów Turawski	piaski i żwiry wodnolodowcowe, piaski i żwiry kemów tereny rolne zalesione na północ od wsi), lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów
Zawada	piaski, żwiry i mady rzeczne doliny Jemielnicy (wieś Zawada i doliny Swornicy, piaski i żwiry rzeczne (północna część wsi Zawada, Borek, pozostałe tereny rolne i zalesione), lokalnie przewarstwienia glin zwałowych i iłów

1.5. Złóża kopalin

W gminie Turawa udokumentowano trzy złoża surowców mineralnych, których obecność bezpośrednio związana jest z budową geologiczną opisywanego obszaru. Dwa złoża położone są we wsi Zawada, a jedno na terenach zalesionych Turawy:

Złoże Turawa – kruszywo naturalne (pospółka):

Złoże jest fragmentem doliny rzeki Małej Panwi sprzed epoki lodowcowej. Złoże znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko – Turawskie” i pokryte jest w większości lasem, 3 ha stanowi teren użytków zielonych. Eksploatacja złoża została rozpoczęta przed 1938r. w związku z budową tamy zaporowej zbiornika Turawskiego na Małej Panwi. Głębokość zalegania złoża do 12 m. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 3 757 000 ton, pozabilansowe natomiast 2 756 000 ton. Zasoby ustalone na dzień 1973.04.01, zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii Nr KZ/M/2150/55 z dn. 1955.07.29. Obecnie złożo nie jest eksploatowane, nie posiada przedsiębiorcy, koncesji, obszaru górniczego i terenu górniczego. Złoże znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie” , dopuszcza się eksploatację kruszywa pod warunkiem, że przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia wykaże brak znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu.

Złoże Zawada (I) – kruszywo naturalne:

Złoże znajduje się w granicach Obszaru Najwyższej Ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 333 Opole – Zawadzkie oraz częściowo w strefie ochronnej dla ujęcia wody ZAWADA. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 16 895 000 ton. Zasoby ustalone na dzień 1973.04.01, zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 1975.04.04. Złoże jest nieeksploatowane, nie posiada przedsiębiorcy, koncesji, obszaru górniczego i terenu górniczego. Nie planuje się eksploatacji złoża.

Złoże Zawada (II) – kruszywo naturalne:

Złoże znajduje się w granicach Obszaru Najwyższej Ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 333 Opole – Zawadzkie oraz częściowo w strefie ochronnej dla ujęcia wody ZAWADA. Złoże powstało w

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

plejstocenie podczas zlodowacenia środkowopolskiego. Powierzchnia złoża wynosi 1,6 km², a średnia miąższość 10,0m. Zasoby bilansowe złoża wynoszą 9 386 000 ton, a jakość kruszywa oceniana jest bardzo wysoko. Zasoby ustalone na dzień 1973.04.01, zatwierdzone decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 1975.04.04. Złoże jest nieeksploatowane, nie posiada przedsiębiorcy, koncesji, obszaru górniczego i terenu górniczego. Nie planuje się eksploatacji złoża.

1.6. Geomorfologia

Równina Opolska stanowi płaską lub niskofalistą równinę wodnolodowcową o nachyleniach nie przekraczających 5°, która pokryta jest warstwą fluwioglacjalnych utworów piaszczysto – żwirowych lub gliniastych moren zwałowych. W jej obrębie występują mniejsze jednostki tzw. mikroregiony o zróżnicowanych cechach morfogenetycznych (Dolina Małej Panwi, Równina Stobrowska, Wzniesienia Dębskie itp.). Rzeźba terenu lokalnie urozmaicona jest wałami wydmowymi, których długość waha się od kilkuset metrów do 1,5 km, a szerokość dochodzi do 70 m przy wysokości od 3 – 10 m. Obecnie wydmy są formami martwymi.

Na rzeźbę terenu południowej części gminy Turawa wpływ ma obniżenie Pradoliny Wrocławskiej. Mezoregion ten rozciąga się północnego wschodu na północny zachód na przestrzeni ponad 100 km, przy szerokości 10 – 12 km. Pradolinę Wrocławską charakteryzuje krajobraz typowy dla den dolinnych, typowy dla środkowego biegu rzeki, z dwoma głównymi elementami morfologicznymi: terasami rzecznyymi i starorzeczami. Do podstawowych procesów rzeźbotwórczych, występujących na opisywanym obszarze należą:

- a) nadbudowa den dolinnych,
- b) erozja den dolinnych (w przewadze).

Tereny należące do gminy Turawa w większości położone są na powstałej w plejstocenie wysoczyźnie, która wyniesiona została na wysokość ok. 170 – 200 m n.p.m. Powierzchnia terenu opada w kierunku północnym i południowo – zachodnim, ku dolinie Odry. Deniwelacje terenu sięgają do 80 m. Najniżej położone są tereny w południowo – zachodniej części gminy, a najwyższe tereny w północno – wschodniej części gminy.

Na obszarze gminy wyróżnione zostały trzy zasadnicze elementy rzeźby:

1. Dna dolin rzecznych i holocenijskie terasy zalewowe: terasa rzeki Mała Panew wyniesiona jest od 0,5 do 1,5 m ponad średni poziom wody w rzece i bezpośrednio przylega do koryta. Rzecznego. Należy ona do form płaskich, których spadki nie przekraczają 2 %. Szerokość doliny dochodzi do ok. 1500 m, a ograniczona jest słabo wyróżniającą się z krajobrazu krawędzią erozyjną.
2. Plejstocenijska terasa akumulacyjna, nadzalewowa Małej Panwi: jest to płaska forma morfologiczna, powstała podczas zlodowacenia północnopolskiego, która wyniesiona została na wysokość ok. 1,5 – 6 m n.p.rz. Terasa zbudowana jest głównie z piasków i żwirów rzecznych. Spadki terenu nie przekraczają w tym przypadku 2%. Zasadniczo płaska powierzchnia omawianej terasy sporadycznie została poprzecinana obniżeniami powstałymi na skutek działalności erozyjnej mniejszych cieków. W terasę nadzalewową wyraźnie wcięte są starorzecza Małej Panwi.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

3. Wysoczyzna plejstoceńska: forma utworzona w przewadze z piasków i żwirów wodnolodowcowych podczas zlodowacenia środkowopolskiego, a także glin zwałowych pochodzenia lodowcowego. Wysoczyzna dzielona jest na dwa mniejsze obszary. Pierwszy z nich stanowi wysoczyzna płaska, o deniwelacjach terenu 3 – 5 m, zbudowana z piasków i żwirów wodnolodowcowych, z pokrywami piasków wydmowych lub przewianych. Spadki terenu kształtują się pomiędzy 0 a 3 %, za wyjątkiem wydm śródlądowych, gdzie wynoszą one 8 – 10 %. Drugi obszar to wysoczyzna falista o deniwelacjach terenu 5 - 20 m. Forma ta zbudowana została z glin zwałowych, piasków i żwirów wodnolodowcowych, piasków i żwirów kemów. Spadki terenu mieszczą się w granicach 3 – 5 %.

1.7. Hydrologia

1.7.1. Wody podziemne

Gmina Turawa na tle jednostek hydrogeologicznych należy do Podregionu Opolskiego będącego częścią Regionu Bytomsko – Olkuskiego. Wody podziemne występują przede wszystkim w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych triasu oraz permu. W ujęciu stratygraficznym utwory wodonośne reprezentują poszczególne piętra i poziomy wodonośne, natomiast w ujęciu przestrzennym tworzą szereg zbiorników wód podziemnych. Poziomy wodonośne występują w obrębie utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych oraz permu – triasowych.

W utworach czwartorzędowych wyróżnia się dwa poziomy wodonośne, z czego dolny tworzą utwory piaszczysto – żwirowe zalegające pod gliną zwałową zlodowacenia środkowopolskiego, górny natomiast zbudowany został z piaszczysto – żwirowych utworów wysoczyzn i dolin rzecznych. Dolny poziom wodonośny zasilany jest wodami z poziomu wyższego, górny zaś poprzez infiltrację wód opadowych. Dolny poziom wodonośny najlepiej wykształcił się w obrębie kopalnej doliny Małej Panwi. Jedną z istotniejszych cech tego systemu wodonośnego jest ścisła więź hydrauliczna obu poziomów. Zwierciadło wody ma charakter swobodny. Drenaż przeprowadzany jest przez rzekę Małą Panew.

W utworach trzeciorzędowych wody podziemne występują jedynie w wąskim pasie wzdłuż doliny Małej Panwi oraz między Rzędowem, a Kadłubem Turawskim. Występują tam osady serii poznańskiej, które powstały w wyniku akumulacji brakicznej w brzegowej strefie mioceńskiego zbiornika sedymentacyjnego. Trzeciorzędowe wody występują w niewielkich przewarstwieniach piaszczystych oraz żwirowych zlokalizowanych w kompleksie łąk poznańskich. Piętro trzeciorzędowe nie odgrywa jednak znaczącej roli, a miąższość warstw wodonośnych wynosi 2 – 10 m.

W utworach wapienia muszlowego, gdzie warunki naporowe wód tworzą osady ilaste kajpru i retyku. Jeden poziom wodonośny powstaje na skutek połączenia wód podziemnych występujących w utworach dolnego permu i pstrego piaskowca. Miąższość osadów wodonośnych w tym przypadku wynosi ok. 150 m. Strop warstw wodonośnych tworzą utwory ilaste, a ich wody wykazują właściwości artezyjskie.

1.7.2. Zbiorniki wód podziemnych

Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na omawianym terenie wyróżniono trzy główne zbiorniki wód podziemnych:

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- GZWP nr 333 Zbiornik (T2) Opole - Zawadzkie: Jest to zbiornik wód triasowych. Powierzchnia zbiornika wynosi 750 km², powierzchnia ONO również 750 km². Średnia głębokość ujęć waha się od 120 do 140 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 200 tys m³/d. Wody zalegające na obszarze zbiornika Opole - Zawadzkie są bardzo czyste i czyste do użytku bez uzdatniania: klasa Ib (Ic, Id).
- GZWP nr 334 Dolina Kopalna Rzeki Mała Panew: Jest to zbiornik wód czwartorzędowych o powierzchni 80 km², z 60 km² to powierzchnia ONO, a 20 km² OWO. Średnia głębokość ujęć wynosi 70 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 100 tys m³/d. Zalegające na obszarze zbiornika wody są nieznacznie zanieczyszczone, ale łatwe do uzdatniania (klasa Ic).
- GZWP nr 335 Zbiornik (T1) Krapkowice – Strzelce Opolskie: Jest to zbiornik wód triasowych o powierzchni 2050 km². Obszar wysokiej ochrony OWO utworzony został na powierzchni 1000 km². Średnia głębokość ujęć wody waha się od 100 do 600 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne to 50 tys m³/d. Podobnie jak w przypadku GZWP nr 334 są to wody nieznacznie zanieczyszczone, łatwe do uzdatnienia.

Zbiorniki GZWP 333 Opole – Zawadzkie i GZWP 334 Dolina Kopalna Rzeki Mała Panew objęte są Obszarem Najwyższej Ochrony wód podziemnych ONO. W jego obrębie znajduje się zachodnia część terenu gminy tj.: grunty wsi Zawada, Węgry oraz Kotórz Mały. W celu ochrony zbiornika GZWP 335 utworzony został obszar wysokiej ochrony OWO. Obejmuje on tereny położone na południe od wsi Osowiec, Węgry, Turawa, Rzędów.

1.7.3. Wody gruntowe

Wody gruntowe zalegające na terenie gminy zalegają stosunkowo płytko. Są to wody poziomu wodonośnego plejstoceno – holoceno związanego z utworami wodnolodowcowymi rzecznyymi.

Na wysoczyźnie plejstocenońskiej wody gruntowe występują w obrębie utworów piaszczysto – żwirowych oraz przewarstwieniach piaszczystych w obrębi glin zwałowych. Głębokość występowania wód na obszarze wysoczyzny jest zróżnicowana. Dla terenów bezpośrednio przylegających do dolin rzecznych jest to 2,0 – 3,0 m p.p.t. Wraz z oddaleniem się od dolin, wzrasta głębokość, na której znajduje się zwierciadło i wynosi ona nawet 5 m p.p.t. Przepuszczalność gruntów, a co za tym stoi stopień ich podatności na zanieczyszczenia, można określić jako średni.

W obrębie terasy holocenońskiej Małej Panwi, a także przy jej dopływach wody gruntowe wykształciły się w osadach piaszczysto – żwirowych, a głębokość ich zalegania nie przekracza 1 – 1,5 m p.p.t.

Na plejstocenońskiej terasie nadzalewowej wody gruntowe występują również w osadach piaszczysto – żwirowych. Zalegają one na głębokości od 1 – 3 m p.p.t.

1.7.4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Turawa posiada dobrze rozwiniętą sieć wód powierzchniowych. Należy on do dorzecza dwóch rzek. Część północna należy do dorzecza Stobrawy, część południowa natomiast do dorzecza Małej Panwi. Rzeki Mała Panew i Stobrawa to rzeki II rzędu; Jemielnica - rzeka III rzędu (dopływ Małej Panwi); Budkowiczanka – rzeka III rzędu (dopływ Stobrawy); Brynica – rzeka IV rzędu (dopływ Budkowiczanki). Głównym ciekim powierzchniowym gminy jest przepływająca z południowego –

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

wschodu na zachód rzeka Mała Panew. Jest to prawobrzeżny dopływ Odry. Posiada ona charakter typowej rzeki nizinnej o powolnym nurcie.

Prawobrzeżnymi dopływem Małej Panwi jest rzeka Libawa, wpływająca obecnie do zbiornika Turawskiego. Lewobrzeżnymi dopływami są natomiast rzeki Jemielnica oraz Swornica. W XIX w., na gruntach wsi Osowiec wybudowany został kanał, który stanowi odnogę Małej Panwi. Jego powstanie związane było z funkcjonowaniem we wsi Fabryki Wyrobów Metalowych. W związku z budową zbiornika Turawskiego powstał jeszcze kanał Trzęsiński, odwadniający przedpole zapory.

Charakterystyczne stany wody w korycie rzeki Mała Panew dla wodowskazu Turawa – szkoła kształtują się następująco:

- średnia woda – 161,99 cm
- średnia niska woda – 161,57 cm
- absolutne minimum – 161,31 cm

Największym zbiornikiem wodnym na terenie gminy Turawa jest Jezioro Turawskie. Ponadto występują kilka mniejszych tj.: jezioro Średnie, jezioro Małe (na południowym brzegu jeziora Turawskiego, powstałe w wyniku zalania wyrobiska żwiru), jezioro Tongloch (na zachodnim brzegu we wsi Turawa) oraz jezioro Srebrne, oddalone od jeziora Dużego o ok. 4 km, zajmujące powierzchnię 12 ha. Wszystkie w/w jeziora są zbiornikami sztucznymi.

Budowę zbiornika Turawskiego rozpoczęto w 1933 r., a zakończono w 1938 r. Po raz pierwszy napełniono go wodą dopiero w 1948 r. W dolinie Małej Panwi powstała zaporą o maksymalnej wysokości 13,0 m przy urządzeniach zrzutowych oraz ok. 5 m przy zaporach bocznych. Maksymalna głębokość wody piętrzonej mierzona przy urządzeniach zrzutowych wynosi ok. 14,5 m.

Powierzchnia zbiornika wynosi ok. 2,2 tys. ha, a jego pojemność całkowita to przeszło 100 mln m³. Długość tafli jeziora wynosi 7,5 km, szerokość natomiast 2,5 km. Maksymalna głębokość zbiornika to 12 m. Zbiornik zasilany jest wodami pochodzącymi z rzeki Małej Panwi oraz Libawy, wpływającymi do niego od południowo – wschodniej i północno – wschodniej strony.

Głównym zadaniem zbiornika jest retencjonowanie wód Małej Panwi dla potrzeb żeglugowych na Odrze środkowej poniżej Brzegu Dolnego. Ponadto pełni on funkcję ochrony przeciwpowodziowej, zasila ujęcie wody dla Elektrowni Opole, pełni funkcję energetyczną (elektrownia wodna Turawa), rekreacyjną, a także rybacką.

Sieć hydrograficzna na terenie gminy Turawa uzupełniana jest dodatkowo przez liczne małe, bezimienne ciekły oraz niewielkie zbiorniki wodne m.in. w Kotórze Małym i Turawie, a także stawy (największy kompleks w okolicach Marszałek). Ponadto wysoki poziom wód gruntowych był powodem budowy sieci rowów melioracyjnych.

1.8. Gleby

Gmina Turawa przynależy do opolskiego regionu glebowo – rolniczego. Gleby występujące na tym obszarze charakteryzują się raczej słabą przydatnością do produkcji rolnej. Dominują gleby wytworzone z piasków, glin oraz pochodzenia organicznego. Przeważają gleby piaszczyste, zalegające na ok. 81,9% użytków rolnych, w tym na 90,5% gruntach ornycy. Gleby gliniaste zalegają na ok. 16% użytków rolnych

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

w gminie, w tym na 9,5% gruntów ornych, Gleby organiczne stanowią zaledwie ok. 6,2% użytków zielonych.

Na obszarze gminy wyróżnia się 6 typów genetycznych gleb:

- a) mady rzeczne, stanowią one 62% użytków rolnych i zalegają w południowej i zachodniej części gminy. Gleby te powstają z osadów aluwialnych zalegających w dolinach rzecznych. Do ich charakterystycznych cech należą: naprzemianległe warstwy o różnym składzie granulometrycznym, wysoki poziom wody gruntowej i znaczna zawartość substancji organicznych w całym profilu glebowym.
- b) gleby brunatne, zalegają w północnej części gminy i zajmują ok. 11,4% użytków rolnych.
- c) gleby płowe, wytworzone z piasków, charakteryzują się znacznym wylugowaniem związków zasadowych, zwłaszcza węglanów. Gleby te zalegają na powierzchni 17,9% użytków rolnych.
- d) czarne ziemie, gleby pobagiennie zajmujące ok. 6,7 powierzchni użytków.
- e) mułowo – torfowe, zajmują ok. 6,2% powierzchni użytków rolnych.
- f) gleby bielicoziemne, stanowią jedynie siedliska leśne (gleby rdzawe, bielcowe, bielice).

W gminie Turawa przeważają podobnie jak w całej Polsce gleby lekkie i bardzo lekkie. W rejonie wsi Bierdzany, Kadłub Turawski, Ligota Turawska i Zakrzów Turawski przeważają te pierwsze, o składzie mechanicznym piasków gliniastych lekkich i mocnych. W obrębie wsi Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Osowiec, Węgry, Rzędów, Turawa oraz Zawada dominują natomiast gleby bardzo lekkie o składzie mechanicznym piasków luźnych i słabo gliniastych.

Gleby kwaśne zalegają na 20% powierzchni gruntów ornych, lekko kwaśne na 29%. Gleby o odczynie zasadowym i obojętnym występują zaledwie na 2% powierzchni.

W gminie Turawa 1,8% powierzchni użytków rolnych stanowią użytki klas bonitacyjnych III, które uznawane są za cenny zasób środowiska, zarówno z punktu widzenia rolniczego, jak i środowiskowego. Ponadto znaczną część zajmują użytki IV, V i VI klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy nie występują grunty orne i użytki zielone najlepszych klas bonitacyjnych (I i II).

Tabela 3. Jakość gleb w gminie Turawa

Klasy bonitacyjne użytków ornych							
	KL. I i II	KL. IIIa	KL. IIIb	KL. IVa	KL. IVb	KL. V	KL. VI
ha	-	1	5	227	713	1 941	1 028
%	-	0,0	0,1	5,8	18,2	49,6	26,3
Klasy bonitacyjne użytków zielonych							
	KL. I i II	KL. III	KL. IV	KL. V	KL. VI		
ha	-	24	797	573	48		
%	-	1,7	55,3	39,7	3,3		

Na opisywanym obszarze wyróżnia się następujące kompleksy przydatności rolniczej na gruntach ornych:

- a) żytni dobry – 64,6% powierzchni gruntów ornych,
- b) żytni słaby – 14,6% powierzchni gruntów ornych,
- c) żytni bardzo dobry – 13,0% powierzchni gruntów ornych,
- d) pszeny dobry – 1,5% powierzchni gruntów ornych.

1.9. Roślinność

1.9.1. Regionalizacja geobotaniczna

Według geobotanicznego podziału Polski (Matuszkiewicz, 2008) gmina Turawa należy do następujących jednostek:

- Prowincja Środkowoeuropejska;
- Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa;
- Dział Brandenbursko – Wielkopolski;
- Kraina Dolnośląska;
- Okręg Borów Stobrawskich, Turawskich i Niemodlińskich.

1.9.2. Zbiorowiska nieleśne

Rzeki i jeziora na obszarze gminy stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych. Ich reprezentantami są przede wszystkim fitocenozy z klas Lemnetaea i Potametea. Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji – od dobrze wykształconych fitocenoz do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. W zbiorowiskach wodnych występują ponadto gatunki chronione i rzadkie, co znacznie podnosi ich wartość przyrodniczą. Do zbiorowisk rzadkich w skali kraju i regionu należą: zespół z dominacją salwii pływającej *Lemno – minoris* – *Salwinietum natantis*, zespół z dominacją salwii pływającej *Ranunculetum fluitantis*, zespół z dominacją rzęśli hakowatej *Ranunculo – Calitrichetum hamulatae*. Zbiorowiska pospolite reprezentują natomiast rzęsa drobna i spirodela wielkorzeniowa *Spirodeletum polyrhizae*, w którym dominuje gatunek charakterystyczny – rzęsa drobna *Lemna minor*, moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*, zespół rdestnicy pływającej *Potametum natantis* oraz zespół wywłócznika kłosowego *Myriophyllum spicatum*.

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na terenie gminy występują m.in. w dolinie Brynicy w Trzęsiniu, nad brzegami stawów hodowlanych i starorzecza w Kotorzu Małym, a także w podmokłych miejscach w sąsiedztwie rowów i strumieni. Zbiorowiska szuwarowe charakteryzują się stosunkowo niewielką różnorodnością składu gatunkowego roślin. Do zespołów szuwarowych występujących na opisywanym obszarze należą: zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum Australis*, zespół pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae*, zespół manny mielec *Glycerietum maximae*, zespół szuwar tartanowych *Acoretum calami*, zespół trzciny pospolitej w formie lądowej *Phragmitetum Australis* fo. *Terrestris*, zespół wysokich turzyc ze związku *Magnocarcion*. Na terenie gminy doliny rzeczne coraz częściej narażane są na wpływ szkodliwych czynników antropogenicznych. Wykształcają się tam najczęściej szuwary turzyc: zaostroznej *Carex gracilis*, błotnej *C. acutiformis*, dziobkowatej *C. rostrata*, dwustronnej *C. disticha* oraz szuwar mozgi trzcinowatej *Phalaris arundinacea*. Ponadto występują tutaj: szuwar z trzcinikiem lancetowatym *Calamagrostis canescens*, zespół kosańca żółtego *Iridetum pseudacori* (zabagnione partie łąk i brzegi strumieni).

Stosunkowo rzadko na terenie gminy występują seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio – Arrhenatheretea*. Na wyższych terasach doliny Małej Panwi rzadko występują łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia*. Użytkowane są one jako łąki kośne lub kośno – pastwiskowe. Są to zbiorowiska kadłubowe, niezwykle ubogie pod względem florystycznym. Na niższych

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

terasach Małej Panwi występują natomiast sporadycznie łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia*. Najcenniejszym zbiorowiskiem łąkowym spotykanym na terenie gminy jest łąka ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis*, należąca do grupy łąk bagiennych, jedno- lub dwukośnych. Zbiorowiska te można spotkać na bardzo małych powierzchniach w okolicach Trzęsina i Kotorza Wielkiego.

Grupa łąk ekstensywnych reprezentowana jest przez zespół sitowia leśnego *Scirpetum sylvatici*. Na terenie gminy rozwija się także bardzo zdewastowane zbiorowisko łąk trzęślicowych. Ze względu na to, że są to zbiorowiska zagrożone wyginięciem, ich utrzymanie w przyrodzie jest jednym z podstawowych zadań w krajach Unii Europejskiej. Ten typ łąk występuje w okolicach wsi Brynica. Występujące tam płaty zaliczane są do zespołu łąk sitowo – trzęślicowych *Junco – Molinietum*.

W dolinie Brynicy i Małej Panwi zasadniczo pospolitymi są łąki z udziałem śmiałka darniowego i situ rozpięzłego. Wykształcają się one na skutek złej gospodarki (głównie poprzez zbyt intensywny wypas na siedliskach zabagnionych). Do jednej z najczęściej występujących na obszarze gminy grup należy zbiorowisko chwastów polnych uprawnych.

1.9.3. Lasy

Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. W gminie Turawa lasy zajmują 50,1% powierzchni, a wskaźnik lesistości jest prawie dwukrotnie wyższy od przeciętnej lesistości województwa (26,4%). Lasy państwowe w gminie zajmują łączną powierzchnię 5488 ha, ponad 500 ha jest własnością gminy, ośrodków rekreacyjnych oraz właścicieli prywatnych. Zbiorowiska leśne występują przede wszystkim w północnej i południowo – zachodniej części gminy. Dominującym gatunkiem jest sosna, a bory sosnowe i mieszane zajmują na terenie gminy Turawa największą powierzchnię. W oddziałach leśnych ze starszym drzewostanem występują dobrze wykształcone, suboceaniczne bory świeże *Leucobryo – Pinetum*. Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują natomiast kontynentalne bory mieszane *Quercu roboris – Pinetum* i bagienne bory trzcinnikowe *Calamagrostio villosae – Pinetum*.

Znacznie rzadziej na terenie gminy spotykane są lasy liściaste. Wyróżnia się trzy zespoły: grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici – Carpinetum betuli*, występujący sporadycznie w dolinie Małej Panwi; łąg jesionowo – olszowy *Fraxino – Alnetum (Circae – Alnetum)*, spotykany najczęściej w dolinie rzek Brynicy, Jemielnicy i Małej Panwi oraz nadrzeczny łąg wierzbowy *Salicetum albo – fragilis*, zajmujący niewielkie powierzchnie w dolinie Małej Panwi i w zachodniej części południowych obrzeży Jeziora Turawskiego.

Tabela 4. Struktura siedliskowa lasów państwowych na terenie gminy Turawa

L.P.	Typ siedliskowy lasu	Symbol	Procentowy udział typu siedliskowego w ogólnej powierzchni lasów	
			Nadleśnictwo Turawa, Tereny Gminy Turawa	Nadleśnictwo Opole, obręb Zbicko
1.	Bór mieszany wilgotny	BMw	32,7%	12,0%
2.	Bór mieszany świeży	BMśw	29,7%	52,0%
3.	Bór świeży	Bśw	12,9%	19,0%

GMINA TURAWA

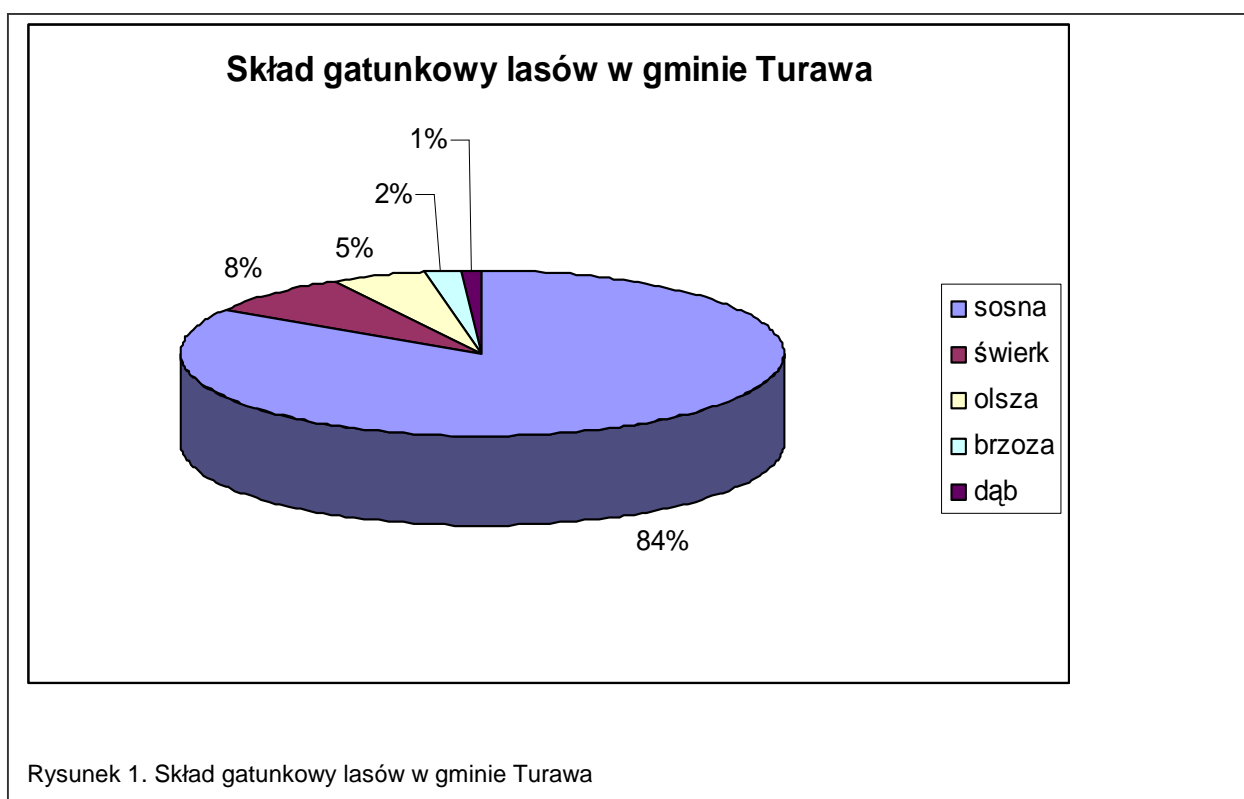
ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

4.	Bór wilgotny	Bw	ok. 1%	2,4%
Siedliska borowe łącznie:			76,3%	85,4%
5.	Las mieszany wilgotny	LMw	12,7%	7,0%
6.	Las mieszany świeży	LMśw	ok. 5%	0,7%
7.	Las świeży	Lśw	ok. 5%	0,7%
8.	Las wilgotny	Lw	ok. 1%	6,0%
Siedliska lasowe łącznie:			23,7%	14,4
9.	Ols	OI	0,0%	0,2%

Gatunkiem dominującym w lasach gminy Turawa jest sosna (powyżej 84 %). Pozostałe 16% przypada na świerk (8%), olszę (5%), brzozę (2%) oraz dąb (1%).

Struktura wiekowa drzewostanu w gminie Turawa kształtuje się następująco: I (0-20 lat) – 22%, II (20 -40) – 24%, III (41-60 lat) – 13%, IV (61-80 lat) – 15%, V (81-100 lat) – 15%, VI (101-120) – 5%, VII (121-140 lat) – 4%.

1.10. Zwierzęta

Tereny gminy Turawa należą do najcenniejszych na Opolszczyźnie. Do tego faktu przyczynia się przede wszystkim leżące w jej granicach Jezioro Turawskie. W związku z wysokimi walorami faunistycznymi, zbiornik i tereny do niego przyległe wpisano na listę ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym oraz wyznaczono ostoję Natura 2000.

Na obszarze gminy wyróżnić można 5 głównych ostoi zwierząt, tj.:

- Jezioro Turawskie z okolicami,
- rzeka Brynica wraz z przyległymi łąkami u stawami hodowlanymi przy miejscowości Marszałki,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- podmokłe łąki w Trzęsinie,
- kompleks leśny między doliną Brynicy, a Bierdzanami,
- łąki w pobliżu Zawady, nad Swobnicą i Jemielnicą.

Świat zwierząt reprezentowany jest przez różnorakie gatunki bezkręgowców oraz kręgowców. Głównymi reprezentantami pierwszej grupy są: pijawka lekarska *Hirudo medicinalis* (stanowisko w Stawach Marszałki), tygryk paskowany *Argiope bruennichi* (dolina Małej Panwi i Brynicy) oraz ślimak winniczek *Helix pomatia* (cała gmina). Przedstawicielami kręgowców na terenie gminy są natomiast:

- Płazy: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *B. viridis*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorowa *R. lessonae*, żaba trawna *R. temporaria*, żaba moczarowa *R. arvalis*;
- Gady: jaszczurka zwinka *Lacerna agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerna vivipara*, padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera Berus*;
- Ptaki: bąk *Botaurus stellaris* (Jezioro Turawskie, Stawy Marszałki), bielik *Halieetus albicilla* (kompleks leśny między doliną Brynicy a Bierdzanami), błotniak stawowy *Cirrus aeruginosus* (trzciniowiska w sąsiedztwie J. Turawskiego Stawów Marszałki), pustułka *Falco tinnunculus* (krajobraz otwarty w okolicach Węgier i Zawady), derkacz *Crex crex* (wilgotne łąki w Trzęsinie, Zawadzie i Kotorzu Wielkim), krętogłów *Jynx torquilla* (zadrzewienia nad Małą Panwią), strumieniówka *Locustella fluviatilis* (na obrzeżach Stawów Marszałki, Jezior Turawskich oraz wilgotne łąki w Trzęsinie i Kotorzu Małym), muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* (dolina Małej Panwi koło Węgier);
- Ssaki: nocek rudy *Myotis daubentonii*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, wiewiórka *Sciurus vulgaris* (dolina Małej Panwi i Jemielnicy oraz północna część gminy), badylarka *Micromys minutus* (łąki pod Osowcem i Trzęsinem).

Powyżej wymienione zostały przede wszystkim gatunki chronione, rzadkie i zagrożone, podkreślające walory faunistyczne opisywanego obszaru. Oprócz nich występują oczywiście gatunki pospolite tj.: sarna, jeże europejskie, zające itd.

1.11. Ochrona przyrody

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

1.11.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880 ze zmianami) na terenie gminy Turawa występują: obszar chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej oraz ochrona gatunkowa roślin i zwierząt (podrozdziały: 1.11.2. – 1.11.5.).

1.11.2. Obszar chronionego krajobrazu

Zgodnie z art. 13 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „**obszar chronionego krajobrazu** obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.” Zwyczajowo przyjęto, że obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny większe od parku krajobrazowego. Cechują się one walorami przyrodniczo – krajobrazowymi charakterystycznymi dla danego regionu. Na obszarach chronionego krajobrazu działalność gospodarcza nie podlega poważniejszym ograniczeniom. Musi być ona jednak prowadzona w taki sposób, aby nienaruszona pozostała równowaga ekologiczna. Zgodnie z zapisami prawnymi, obszar chronionego krajobrazu powinien z jednej strony zapewnić ochronę przed uciążliwościami przemysłowymi, a z drugiej strony aktywizować tereny pod względem działalności ekoturystycznej oraz produkcji zdrowej żywności.

Na terenie gminy Turawa zlokalizowany jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko – Turawskie”. Został on utworzony na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej nr XXIV/193/88 z dnia 26.05.1988 roku na powierzchni 179 305 ha. Po ustanowieniu w 1999 r. Stobrowskiego Parku Krajobrazowego powierzchnia omawianego obszaru chronionego zmniejszyła się do ok. 110 000 ha. Obszar „Lasy Stobrowsko – Turawskie” obejmuje znaczną część gminy Turawa. W granicach gminy leży 13 735 ha, co stanowi 80,1% całkowitej jej powierzchni. Obiektem ochrony w tym przypadku są przede wszystkim doliny, w których występuje mozaika lasów grądowych i łągowych, łąk, pól, zadrzewień, kęp krzewów oraz sieci kanałów melioracyjnych i stawów hodowlanych. Do najciekawszych obiektów położonych na omawianym obszarze chronionym należy Jezioro Turawskie. Najbliższe otoczenie zbiornika jest ostoją dla wielu ciekawych gatunków ptaków, a także stanowi miejsce żerowania i odpoczynku dla ptaków migrujących. Tereny te charakteryzują się wieloma walorami, które czynią go także niezwykle atrakcyjnym pod względem turystycznym.

1.11.3. Użytki ekologiczne

Na podstawie art. 42 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „**użytkami ekologicznymi** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”. Na terenie gminy Turawa zlokalizowane są 3 użytki ekologiczne: bagno śródleśne „Płaszczyna”, naturalny zbiornik wodny „Wodopój” i naturalny zbiornik wodny „Suchy Dół”. Przedmiotem ochrony tych terenów są stanowiska naturalnych, śródleśnych zbiorników wodnych.

Użytek ekologiczny „Płaszczyna” położony jest na terenie nadleśnictwa Krasiejów i zajmuje powierzchnię 0,6 ha. Użytek ekologiczny „Wodopój” (0,05 ha) oraz „Suchy Dół” (0,1 ha) leżą na terenie nadleśnictwa Olesno.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

1.11.4. Pomniki przyrody

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „**pomnikami przyrody**” są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie”. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Na obszarze gminy Turawa znajduje się 11 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody ożywionej i 1 pomnik przyrody nieożywionej.

Tabela 5. Gmina Turawa – wykaz pomników przyrody

L.P.	Nr rejestru wojewódzkiego	Gatunek	Wymiary	Lokalizacja
1.	11	Lipa drobnolistna	wiek – 200 obwód – 573 cm wysokość – 29 m	Park przypałacowy w Turawie, dz. 572/3
2.	12	Jesion wyniosły	wiek – 200 lat obwód – 340 cm wysokość - 22 m	Park przypałacowy w Turawie, dz. 14
3.	13	Dąb szypułkowy	wiek – 200 lat obwód – 462 cm wysokość – 24 m	Park przypałacowy w Turawie, dz. 572/3
4.	70	Dąb szypułkowy	wiek – 250 lat obwód – 552 cm wysokość – 26 m	Nadl. Turawa, Oddział 82j, przy drodze z Turawy do Rzędowa
5.	162	Dąb szypułkowy	wiek – 250 lat obwód – 450 cm wysokość- 24 m	Nad kanałem w Jedlicach, dz. 1/6
6.	238	Dąb szypułkowy – 4 szt.	wiek – 250 lat obwód – 323 cm wysokość – 18 m	Obok kościoła w Bierdzanach, dz. 753/158
7.	240	Lipa drobnolistna	wiek – 200 lat obwód – 277 cm wysokość – 19 m	Przy drodze z Bierdzan do Kluczborka, dz. 72
8.	293	Dąb szypułkowy	wiek – 400 lat obwód – 591 cm wysokość – 29 m	W Turawie nad Młynówką, Nadl. Turawa, Oddział 136
9.	321	Dąb szypułkowy	wiek – 250 lat obwód – 500 cm wysokość 18 m	Przy drodze w Bierdzanach, dz. 977/184
10.	323	Dąb szypułkowy i lipa drobnolistna – 4 szt.	wiek - 200-250 lat obwód – 264-374 wysokość – 24 m	Obok remizy strażackiej, w Bierdzanach, dz. 977/184
11.	325	Dąb szypułkowy	wiek – 170 lat obwód – 485 cm wysokość – 23 m	Turawa, w polu, dz. 46
12.	122	Głaz narzutowy, zbudowany z różowego granitu skandynawskiego	obwód – 515 cm długość – 163 cm wysokość – 100 cm	Położony między Jeziorem Dużym i Średnim

1.11.5. Ochrona gatunkowa fauny i flory

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „**ochrona gatunkowa** ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej”.

Na terenie gminy posiadają stanowiska co najmniej 22 gatunki roślin objętych ochroną prawną, bądź uznanych za zagrożone w Województwie Opolskim 12 z nich objętych jest ochroną ścisłą, tj.:

- bagno zwyczajne (*Ledum palustre*),
- goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*),
- lilia złotogłów (*Lilium martagon*),
- listera jajowata (*Listera ovata*),
- kukułka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*),
- kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*),
- naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*),
- podejźrzon księżycowy (*Botrychium lunaria*),
- podejźrzon marmurowy (*Botrychium matricariifolium*),
- pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*),
- śniedek baldaszkowy (*Ornithogalum umbellatum*),
- widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*).

Gatunki roślin objęte ochroną częściową:

- barwinek pospolity (*Vinca minor*),
- bluszcz pospolity (*Hedera helix*),
- bobrek trójlistkowy (*Menyanthes trifoliata*),
- grążel żółty (*Nuphar lutea*),
- kalina koralowa (*Viburnum Opulus*),
- konwalia majowa (*Convallaria majalis*),
- kruszyna pospolita (*Frangula Alnus*),
- porzeczka czarna (*Ribes nigrum*).

Ponadto 2 gatunki zagrożone są wyginięciem: nadwodnik naprzeciwlistny (*Elatine hydropiper*) oraz nasieźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*).

Na terenie gminy ochroną gatunkową objęte są także niektóre gatunki zwierząt:

- płazy (ochrona ścisła): ropucha szara (*Bufo bufo*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*), traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba jeziorowa (*Rana lessonae*),
- ptaki (najcenniejsze gatunki): bąk (*Botaurus stellaris*), bączek (*Ixobrychus minutus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), kropiatka (*Porzana porzana*), ortolan (*Emberiza hortulana*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), derkacz (*Crex crex*), zimorodek (*Alcedo atthis*), dzięcioł

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

zielonosiwy (*Picus canus*), rybitwa rzeczna (*Sterna hirudo*), rybitwa białowąsa (*Chlidonias hybridus*), rybitwa czarna (*Chlidonias Niger*), bielik (*Haliaetus albicilla*), nur rdzawoszyi (*Gavia stellata*), nur czarnoszyi (*Gavia arctica*), perkoz rogaty (*Podiceps auritus*), ślepowron (*Nycticorax nycticorax*), czapla nadobna (*Egretta garzetta*), czapla biała (*Egretta alba*), czapa purpurowa (*Ardea purpurea*), gęś mała (*Anser erythropus*), łabędź czarnodzioby (*Cygnus columbianus*), łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*), podgorzałka (*Aythya nyroca*), kania czarna (*Milvus nigras*), kania ruda (*Milvus milvus*), błotniak stawowy (*Cirrus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Cirrus cyaneus*), błotniak łąkowy (*Cirrus pygargus*),

- ssaki (ochrona ścisła): łasica (*Mustela nivalis*), gronostaj (*Mustela erminea*), wiewiórka (*Sciurus vulgaris*), jeż zachodni (*Erinaceus europeus*), ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*), ryjówka malutka (*Sorex minutus*), rzęsorek rzeczek (*Neomes fodiens*), zębiełek karliczek (*Crocidura suaveolens*), bóbr (*Castor fiber*).

1.11.6. Elementy systemu ECUNET – PL

Procesy biologiczne obejmują zjawiska sukcesji, regeneracji lub degeneracji roślinności i wzajemnego zasilania biologicznego terenów, ujmowane w koncepcji bioróżnorodności, w tym migracje organizmów zwierzęcych. Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do gwałtownego wzrostu ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska i jego całkowitej lub częściowej degradacji. Presja człowieka na przyrodę doprowadziła do zaniku wielu gatunków flory i fauny, postępującej synantropizacji oraz fragmentacji naturalnych ekosystemów. W celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego ustanowiono szereg porozumień i konwencji międzynarodowych, których sygnatariuszem jest również Polska.

Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody, jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej (**EECONET**). Sieć EECONET mają stanowić obszary powiązane przestrzennie i funkcjonalnie oraz objęte różnymi, wzajemnie się uzupełniającymi, formami ochrony przyrody. Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna ECUNET – PL, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej EECONET, utworzonej w celu zintegrowania obszarów chronionych istniejących w poszczególnych krajach europejskich i potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami (koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej została przyjęta przez Radę Europy w 1992 roku). Zasadniczymi elementami sieci są:

- obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe;
- korytarze ekologiczne.

Obszary węzłowe odznacza duża różnorodność gatunkowa oraz różnorodność form krajobrazowych i siedliskowych. Stanowią ostoję gatunków rodzimych i wędrownych, zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Wyróżnione w obszarach węzłowych biocentra obejmują obszary nagromadzenia największych walorów przyrodniczych Otoczone są strefami buforowymi, które mają wyróżniające się walory, ale nie tak wysokie jak walory biocentrów. Uważa się za niezbędne łączenie izolowanych fragmentów naturalnego środowiska oraz, co najważniejsze, utrzymywanie już istniejących połączeń

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

między zachowanymi płatami naturalnego środowiska. Zadanie to spełniają korytarze ekologiczne czyli struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi do nich. Najczęściej rolę naturalnych korytarzy ekologicznych spełniają doliny rzek i potoków. Za takie lokalne korytarze ekologiczne na terenie gminy Turawa możemy uznać doliny większych cieków wodnych. Oprócz dolin rzecznych dobrymi korytarzami ekologicznymi są fragmenty lasów łączących większe kompleksy leśne. Na mniejszą skalę korytarzami mogą być pasy żywoplotów, pasy zadrzewień śródpolnych, przydrożnych, łąki i pastwiska.

W gminie łączność przestrzenną zapewnia przede wszystkim dolina Małej Panwi, Jemielnicy oraz Brynicy. Dolina Małej Panwi stanowi połączenie przestrzenne pomiędzy Obszarem Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko – Turawskie”, a korytarzem ekologicznym doliny Odry i obszarem węzłowym biocentrum 17M ECONET-PL o randze międzynarodowej Dolina Środkowej Odry. Dolina Jemielnicy i Brynicy, podobnie jak dolina Małej Panwi mają podobne znaczenie funkcjonalne. Tworzą one korytarze ekologiczne o randze regionalnej łączące obszary węzłowe 10K Lasy Stobrowskie ECONET-PL z doliną Odry. Połączenia zewnętrzne gminy uzupełniają kompleksy leśne.

1.11.7. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie

Na podstawie przepisów ogólnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

- lasy i grunty leśne;
- zieleń urządzona;
- gleby klas III;
- wody powierzchniowe i podziemne;
- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

1.11.7.1. Lasy i grunty leśne

Na terenie gminy Turawa lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 8 898 ha¹ i stanowią 51,9 % powierzchni gminy. Lasy w gminie to część Borów Stobrowsko – Turawskich. Zbiorowiska leśne występują przede wszystkim w północnej i południowo – zachodniej części gminy. Lasami na terenie gminy Turawa administruje Nadleśnictwo Opole oraz Nadleśnictwo Turawa. W strukturze gatunkowej zdecydowanie dominuje sosna, stanowiąca ponad 80 % powierzchni wszystkich gatunków drzew. Pozostałe kilkanaście % powierzchni stanowią gatunki takie jak: świerk, olsza, brzoza i dąb

1.11.7.2. Zieleń urządzona

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, oraz dodatkowo w formie zieleni przyzagrodowej. Nie są one objęte szczególną formą ochrony przyrody, jednak duże walory przyrodnicze tych terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia ich w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska.

---

¹ Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Parki wiejskie i podworskie, zieleń cmentarna i przykościelna są chronione zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Na terenie gminy Turawa zlokalizowane są 3 parki:

- Turawa – zespół pałacowo - parkowy o powierzchni 12,28 ha, 4 drzewa na terenie parku objęte zostały ochroną jako pomniki przyrody: dąb szypułkowy, lipa drobnolistna oraz 2 jesiony,
- Bierdzany – park wiejski,
- Zawada – park wiejski.

1.11.7.3. Ochrona gleb

Stosownie do ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 1995, Nr 16, poz.78 z późniejszymi zmianami) ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – III). Na terenie gminy dominują gleby o bardzo przeciętnych walorach dla rolnictwa. Gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej klasy III stanowią zaledwie 0,1 % ogólnej powierzchni gruntów ornych oraz 1,7 % ogólnej powierzchni użytków zielonych. W związku z powyższym praktycznie nieznaczna wielkość powierzchni gruntów ornych oraz powierzchni użytków zielonych podlega ochronie, a ewentualny rozwój przestrzenny w tych miejscach wymaga ingerencji w ochronę gleb. Wykorzystanie gruntów chronionych na cele nierolne, przy projektowanym obszarze powyżej 0,5 ha, wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

1.11.7.4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania. Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na omawianym terenie występuje główny zbiornik wód podziemnych: GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie”, GZWP nr 334 „Dolina Kopalna Rzeki Mała Panew oraz GZWP nr 333 Opole – Zawadzkie. W celu ochrony GZWP nr 334 i GZWP nr 333 utworzono obszar najwyższej ochrony (ONO). Obejmuje on zachodnią część gminy (grunty wsi Zawada, Węgry, Kotórz Mały). Na południe od wsi Osowiec – Węgry – Turawa – Rzędów utworzono natomiast obszar wysokiej ochrony (OWO) mający na celu ochronę zbiornika GZWP nr 335.

1.11.7.5. Ochrona krajobrazu

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw. Pasy zieleni przydrożnej

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

zapobiegają tworzeniu się zasp śnieżnych na drogach. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880).

1.11.7.6. Ochrona złóż

Złożem kopaliny jest nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Zgodnie z art. 41 Prawo geologiczne i górnicze z dnia 4 lutego 1994 roku, w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy Turawa udokumentowane są złoża kopalin. Są to złoża: „Turawa” i „Zawada”.

Przed przystąpieniem do wydobywania kopaliny, zgodnie z art. 54, przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, sporządza projekt zagospodarowania złoża. Projekt zagospodarowania złoża powinien określać zamierzenia w zakresie:

- ochrony złóż kopalin, zwłaszcza przez ich racjonalne wykorzystanie;
- technologii eksploatacji zapewniającej ograniczanie ujemnych skutków wpływu na środowisko.

Tereny bogate w złoża naturalne podlegają zakazowi zabudowy i zalesiania aż do momentu podjęcia eksploatacji. W przypadku złóż nieudokumentowanych powyższy zakaz istnieje do czasu podjęcia jednoznacznej decyzji o zaniechaniu eksploatacji.

2. UWARUNKOWANIA KULTUROWE**2.1. Historia**

Pierwszy dokument katastralny, w którym widnieje nazwa miejscowości Turawa pochodzi z 1562r. W XVI w. miejscowość należała do Kotorza Wielkiego. Dopiero w XVIII w. Turawa stała się samodzielną miejscowością. Dobrami turawskimi władał wtedy Loewenkron oraz rodzina Gaszynów. W 1712 r. dobra ziemskie kupił Marcin Scholtz von Loewenkron, który rozpoczął budowę pałacu. W tym czasie w osadzie istniał jedynie młyn oraz sześć budynków, które zamieszkiwała służba. Za życia szlachcica wioska została rozbudowana, a on sam wznosił w Turawie swoją siedzibę. Po jego śmierci dobra przejął jego syn Antoni. Młody Scholtz von Loewenkron zdołał dobudować do rozpoczętego przez jego ojca pałacu kaplicę w kształcie wieży, wyposażoną w zegar i dzwon. Wdowa po nim wyszła po raz drugi za mąż za hrabiego Franciszka von Gashin z Żyrowej. Dokonał on 1761 r. kolejnej rozbudowy pałacu (dodatkowe

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

skrzydło wraz z bramą wjazdową oraz trzy pokoje na piętrze).

W 1804 r. właścicielem dóbr turawskich został Franciszek Xawery von Garnier. Po jego śmierci majorat turawski liczył 33 791 mórg. Po jego śmierci wsią kierowali kolejni jego potomkowie. Za czasów panowania Garnierów liczba mieszkańców Turawy wzrosła do 581 osób. Wieś posiadała wówczas szkołę katolicką z nauczycielem i pomocnikiem, nadleśnictwo, młyn wodny, cegielnię, dwa piece hutnicze, staw rybne. Ostatnim właścicielem z rodziny Garnierów był Hubertus. W tym czasie do pałacu dobudowano jeszcze jedno skrzydło i odbyła się gruntowna przebudowa i renowacja jego wnętrza. Pod koniec XIX w. wybudowany został grobowiec rodziny Garnierów. W części podziemnej znajdowały się trumny, na górze natomiast kaplica, która pełniła funkcje kościoła. Po 1945 r. obiekt podlegał systematycznej dewastacji. W latach sześćdziesiątych nastąpiła likwidacja kaplicy oraz niewielkiego, otaczającego ją cmentarza.

W latach 30. XX w. w Opolu powstał projekt budowy sztucznego zbiornika wodnego. Realizacja projektu wymagała zatopienia kilku wsi. Budowę zakończono w 1938 r.

Turawa po przekazaniu w 1945 r. przez władze radzieckie Śląska Opolskiego Polsce stała się siedzibą gminy, pierwszym wójtem został Roch Stotko.

2.2. Osadnictwo

Najwcześniejsze ślady osadnictwa na terenie gminy Turawa sięgają epoki kamienia. Bardziej dynamiczny rozwój osadnictwa nastąpił w epoce żelaza, w okresie wpływów rzymskich (10 – 450 r. n.e.). W tym czasie powstały pierwsze osady produkcyjne, przede wszystkim w rejonie wsi Bierdzany.

Dopiero we wczesnym średniowieczu (IX – X w. n.e.) i średniowieczu (XI – XIV w. n.e.) nastąpił znaczący rozwój osadnictwa. Dość powolne zmiany w systemie osadniczym gminy spowodowane były głównie dużym zalesieniem jej obszaru. Najwcześniejsze, średniowieczne źródła pisane z końca XIII w. mówią o istnieniu zaledwie czterech wsi dzisiejszej gminy Turawa. Najstarsza wzmianka pochodzi z 1279 r. i dotyczy wsi Bierdzany, kolejne, z 1295 r. mówią o istnieniu Kotorza Małego, Kotorza Wielkiego oraz Kadłuba Turawskiego. Wzmianka o kolejnej wsi pochodzi dopiero z 1463 r. Wszystkie wyżej wymienione wsie miały charakter rolniczych i rolniczo – rzemieślniczych. Dopiero pod koniec XVI w. powstały dwie kolejne osady: Węgry – 1514 r. i Zakrzów Turawski – 1593 r. W XVII i XVIII w. powstały folwarki oraz osady rolno – rzemieślnicze i przemysłowo – robotnicze. W tym czasie ukształtowała się dzisiejsza sieć osadnicza gminy. Powstały wówczas: Zawada (1618 r.), Turawa (1708 r.), Rzędów (1785 r.), Osowiec (1789 r.). Jako ostatni powstał przysiółek Turawy – Marszałki (1845 r.).

2.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zabytków

1. Ochronie konserwatorskiej na podstawie przepisów odrębnych podlegają obiekty i obszary zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków oraz wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.
2. „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008-2011” został przyjęty uchwałą Rady Gminy w Turawie Nr XI/75/2007 z dnia 18 grudnia 2007r. oraz uchwałą Rady Gminy w Turawie Nr XII/85/2007 z dnia 28 stycznia 2008 (Dz. U. Woj. Opolskiego z 2008r. Nr 14, poz. 408 i 409) , tym

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

samym zgodne z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, gmina w zakresie zadań własnych realizuje sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Program ma na celu:

- 1) włączenie problematyki ochrony zabytków do bieżących zadań gminy Turawa,
  - 2) uwzględnienie uwarunkowań prawnych opieki nad zabytkami,
  - 3) rozpoznawanie potrzeb dotyczących podejmowania działań zmierzających do zahamowania procesów degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu ich zachowania,
  - 4) eksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
  - 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych,
  - 6) tworzenie warunków współpracy z właścicielami zabytków dla zapewnienia ich opieki.
3. „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008 - 2011” określa zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków:
- 1) wszystkie działania związane z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków lub znajdującymi się w strefach ochrony konserwatorskiej, w tym także zmiany własności, funkcji i przeznaczenia powinny uzyskać zgodę Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
  - 2) park wpisany do rejestru zabytków i podlegający ochronie konserwatorskiej powinien być w całości użytkowany przez jednego użytkownika w sposób wykluczający jego dewastację,
  - 3) na terenie parku wprowadza się zakaz wycięcia oraz dokonywania nowych nasadzeń drzew bez zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
  - 4) obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji z zachowaniem obecnej i projektowanej funkcji do wartości obiektu,
  - 5) nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły zabudowy przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej. Nie może ona dominować nad zabudową historyczną, a wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne,
4. „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008 - 2011” określa działania gminy Turawa w zakresie ochrony zabytków;
- 1) wspieranie inicjatyw właścicieli lub posiadaczy zabytków w zakresie ich ochrony,
  - 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
  - 3) zwiększenie atrakcyjności zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
  - 4) wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
  - 5) zapobieganie dewastacji ujawnionych stanowisk archeologicznych,
  - 6) w obiektach zabytkowych dopuszcza się remonty, modernizacje oraz zabudowę odtworzeniową po budynkach zlikwidowanych pod warunkiem uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
  - 7) dofinansowanie zabezpieczeń obiektów sakralnych przed włamaniem i kradzieżą oraz pod względem ochrony przeciwpożarowej.

2.4. Układy przestrzenne obszaru

W chwili powstania wszystkie wsie były małych rozmiarów i liczyły do 20 kmieci i zagrodników. Rozwój przestrzenny osad był nierównomierny, wiele z nich nie przeszło jednorazowej regulacji, charakterystycznej dla wsi lokowanych. Do dziś w niektórych osadach zachowały się wcześniejsze, genetyczne układy przestrzenne (Kotórz Wielki, Węgry, Rzędów, Zakrzów Turawski, Bierdzany). Na terenie gminy występują 3 podstawowe genetyczne układy przestrzenne: ulicówka (Bierdzany, Kadłub Turawski, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Ligota Turawska), rzędówka (Rzędów, Zakrzów Turawski). Nierzadko tworzą one bardziej skomplikowane układy, np. wieś wielodrożna (Węgry), czy ulicówka z folwarkiem (Turawa) lub osada fabryczna (Osowiec).

Dużą wartość kulturowo – historyczną mają ukształtowane w okresie średniowiecza genetyczne oraz później powstałe układy i elementy przestrzenne wsi, wraz z historyczną siecią dróg oraz zachowaną zabytkową zabudową.

Wartościowe układy ruralistyczne zachowały się na obszarach wsi Ligota Turawska oraz Zakrzów Turawski, wartości kulturowe tych wsi wyrażają się ilością i jakością zachowanych obiektów zabytkowych oraz układów przestrzennych. Ligota Turawska to unikalny układ przestrzenny kolonizacyjnego osiedla rolniczego, pochodzącego z okresu międzywojennego (tj. z okresu budowy zbiornika Turawskiego) oraz zespołu zabudowy wsi kmiecej, położonego przy ul. Głównej. Natomiast Zakrzów Turawski stanowi unikalny układ przestrzenny kolonizacyjnej osady rolniczej z okresu międzywojennego wraz z zabudową folwarku i kościołem.

Układy przestrzenne wartościowe ze względu na walory historyczne i krajobrazowe występują na terenach wsi: Bierdzany – zabudowa rolna wsi kmiecej wraz ze stawem i towarzyszącą mu zielenią parkową i drewnianym kościołem; Turawa – zespół pałacowo-parkowy wraz z zabudową folwarku, towarzyszącą mu zabudową robotników folwarcznych; Osowiec – zespół osiedla fabrycznego z towarzyszącym mu układem zieleni.

Układy przestrzenne, które utraciły historyczne cechy zabytkowe obejmują obszary wsi Węgry, Rzędów oraz Kotórz Mały.

2.5. Strefy ochrony konserwatorskiej

1. Na terenie gminy Turawa nie ma obszarów objętych prawną ochroną poprzez ustanowienie strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”, ani strefy ochrony konserwatorskiej „B”. Nie ma też obszarów objętych strefą obserwacji archeologicznej „OW” oraz strefą ochrony ekspozycji „E”.
2. Przepisami prawa miejscowego wyznaczono strefę „K” – ochrony krajobrazu kulturowego obejmującą zespół zabudowy osiedla przemysłowego we wsi Osowiec oraz zespół pałacowo - parkowy w Turawie.
3. W granicach strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego obowiązują następujące ustalenia:
  - 1) zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim układu dróg, sposobu zagospodarowania działek siedliskowych,
  - 2) obowiązek restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 3) wszelka działalność inwestycyjna powinna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących już związków przestrzennych i planistycznych,
  - 4) nakazuje się dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
  - 5) ustala się wymóg uzgadniania ze Służbą Ochrony Zabytków zmian rodzaju nawierzchni dróg oraz korekt lub zmian w ich przebiegu,
  - 6) ustala się wymóg konsultowania i uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych w zakresie:
    - a) budowy nowych obiektów kubaturowych,
    - b) remontów, przebudowy, rozbudowy oraz zmiany funkcji obiektów figurujących w wykazie zabytków architektury i budownictwa,
    - c) zmian historycznie ukształtowanych wnętrz urbanistycznych i ruralistycznych,
    - d) prowadzenia wszelkich prac ziemnych,
  - 7) nakazuje się dostosowanie nowej zabudowy w zakresie gabarytów i sposobu kształtowania bryły do miejscowej tradycji architektonicznej,
  - 8) zaleca się przystosowywanie wysokości nowych budynków do wysokości budynków sąsiadujących.
4. „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008 - 2011” określa zasady ochrony obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, w przypadku których wszelkie działania prowadzić się będzie w obrębie następujących stref:
- a) strefa ochrony czynnej „W” – obejmuje stanowiska i obiekty wpisane do rejestru zabytków z przeznaczeniem do trwałego zachowania wraz z krajobrazem kulturowym, którego część stanowią. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie tej strefy podlega uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa i jest podporządkowana wytycznym Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
  - b) strefa archeologicznej ochrony biernej – strefa archeologicznej ochrony konserwatorskiej obejmująca stanowisko lub stanowiska archeologiczne (ślady osadnictwa, osady, cmentarzyska, stanowiska produkcyjne) zdefiniowane w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz.1568) i objęte ochroną prawną na podstawie art. 6 ust.1 tej ustawy, znane z badań Archeologicznego Zdjęcia Polski, danych bibliograficznych i archiwalnych oraz inspekcji terenowych. Zasięg strefy został określony wraz z zakresem potencjalnego oddziaływania odnotowanych w terenie faktów osadniczych na krajobraz kulturowy. Strefa wprowadza zakaz dewastacji terenu poprzez wybiórkę piasku i analogiczne formy zmiany jego ukształtowania. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie strefy podlega uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie planowania, projektowania i wykonawstwa i jest podporządkowana wytycznym Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.6. Stanowiska archeologiczne

Ślady osadnictwa przedhistorycznego w chwili obecnej udokumentowane są około 40 znaleziskami o ściśle określonej lokalizacji. Skupione są one głównie w północnej i centralnej części gminy (grunty wsi Bierdzany, Kotórz Mały, Węgry – Osowiec i Turawa).

Na obszarze gminy Turawa ochronie konserwatorskiej i prawnej podlegają wszystkie stanowiska archeologiczne, której zasady określają przepisy ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami oraz regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie projekty inwestycji ziemnych oraz prace ziemne, w tym prace archeologiczne oraz prace w obrębie i otoczeniu zabytku archeologicznego wymagają uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Aktualny wykaz stanowisk archeologicznych (2007 r.) zawiera „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008 - 2011”. Na terenie gminy Turawa zlokalizowane są również stanowiska archeologiczne odkryte w okresie przedwojennym, o bliżej nieokreślonym położeniu opisane jako niezlokalizowane.

2.7. Wykaz stanowisk archeologicznych objętych Gminną Ewidencją Zabytków

Na terenie gminy Turawa znajduje się 1 stanowisko archeologiczne figurujące w rejestrze zabytków Nr A -1110/99: Stanowisko nr 12 w Kotórz Małym, punkt osadniczy, osada produkcyjna; epoka kamienia, kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV-XV w.

1. Turawa

- 1) stanowisko nr 1; osada; kultura przeworska (okres wpływów rzymskich – faza C3-D),
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy, osada; epoka kamienia, epoka brązu, późny okres wpływów rzymskich,
- 3) stanowisko nr 3; osada; późny okres wpływów rzymskich,
- 4) stanowisko nr 4; ślad osadnictwa; okres późnolateński lub wpływów rzymskich,
- 5) stanowisko nr 5; ślad osadnictwa; epoka kamienia,
- 6) stanowisko nr 6; ślad osadnictwa; okres wpływów rzymskich,
- 7) stanowisko nr 7; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.,
- 8) stanowisko nr 8; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; pradzieje, późne średniowiecze,
- 9) stanowisko nr 9; punkt osadniczy, osada; mezolit, kultura przeworska (okres wpływów rzymskich – faza B2),
- 10) stanowisko nr 10; ślad osadnictwa; okres wpływów rzymskich?,
- 11) stanowisko nr 11; cmentarzysko ciepłopalne; kultura przeworska (okres wpływów rzymskich – faza C3-D),
- 12) stanowisko nr 12; punkt osadniczy; okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze.

2. Bierdzany

- 1) stanowisko nr 1; ślad osadnictwa; neolit, niezlokalizowane,
- 2) stanowisko nr 2; osada; średniowiecze,
- 3) stanowisko nr 3; ślad osadnictwa; epoka kamienia, średniowiecze,
- 4) stanowisko nr 4; ślad osadnictwa; średniowiecze,
- 5) stanowisko nr 5; pracownia hutnicza; nieokreślona,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 6) stanowisko nr 6; pracownia hutnicza; nieokreślona,
- 7) stanowisko nr 7; ślad osadnictwa; epoka kamienia, wczesne średniowiecze, średniowiecze,
- 8) stanowisko nr 8; punkt osadniczy, kultura łużycka?, średniowiecze,
- 9) stanowisko nr 9; osada; średniowiecze.

3. Kadłub Turawski

- 1) stanowisko nr 1; ślad osadnictwa; neolit; niezlokalizowane.

4. Kotórz Mały

- 1) stanowisko nr 1; punkt osadniczy, osada produkcyjna, ślad osadniczy; neolit?, kultura przeworska (okres wpływów rzymskich – faza C3 –D), XII-XIII w., XIV-XV w.; km.2, dz. nr 203, 206; dz. nr 204, 193-197, 201, 202, 198, 1099/190, 1100/190,
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy; neolit,
- 3) stanowisko nr 3; punkt osadniczy; pradzieje; niezlokalizowane,
- 4) stanowisko nr 4; punkt osadniczy; epoka kamienia,
- 5) stanowisko nr 5; punkt osadniczy; mezolit, neolit,
- 6) stanowisko nr 6; ślad osadnictwa, kultura łużycka, niezlokalizowane,
- 7) stanowisko nr 7; ślad osadnictwa, średniowiecze, niezlokalizowane,
- 8) stanowisko nr 8; ślad osadnictwa, pradzieje; niezlokalizowane,
- 9) stanowisko nr 9; punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.; km.1 dz. nr 1007/372,
- 10) stanowisko nr 10; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.; km.1, dz. nr 1667/235,
- 11) stanowisko nr 11; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV-XV w.; km.1 dz. nr 2116/380, 2117/380,
- 12) stanowisko nr 13; punkt osadniczy, osada produkcyjna; neolit, kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV-XV w.; km.2 dz. nr 988/140, 773/222, 975/228, 974/225, 224, 386,
- 13) stanowisko nr 14; punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.; km.2 dz. nr 241, 245, 1071/244,
- 14) stanowisko nr 15; punkt osadniczy; epoka kamienia, XIV-XV w.; km.1 dz. nr 507/155, 669/155,
- 15) stanowisko nr 16; punkt osadniczy; XIV-XV w.; km.1 dz. nr 479/138, 2294/137.

5. Kotórz Wielki

- 1) stanowisko nr 1; punkt osadniczy; mezolit, neolit,
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy; epoka kamienia,
- 3) stanowisko nr 3; punkt osadniczy; mezolit,
- 4) stanowisko nr 4; punkt osadniczy; neolit,
- 5) stanowisko nr 5; punkt osadniczy; neolit lub epoka brązu,
- 6) stanowisko nr 6; punkt osadniczy, osada; mezolit, VII-X w., XII-XIII w.,
- 7) stanowisko nr 7; punkt osadniczy; wczesne średniowiecze,
- 8) stanowisko nr 8; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV-XV w.,
- 9) stanowisko nr 9; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; neolit, IX-1 poł. X w., XIV-XV w.

6. Ligota Turawska

- 1) stanowisko nr 1; ślad osadnictwa; neolit,
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy; XIV-XV w.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

7. Osowiec

- 1) stanowisko nr 1; ślad osadnictwa; kultura łużycka,
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy; kultura dołkowo – grzebykowa (neolit),
- 3) stanowisko nr 3; produkcyjny punkt osadniczy; XIV-XV w.

8. Węgry

- 1) stanowisko nr 1; punkt osadniczy; późne średniowiecze,
- 2) stanowisko nr 2; punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.,
- 3) stanowisko nr 3; osada produkcyjna; kultura przeworska (faza C3-D),
- 4) stanowisko nr 4; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; pradzieje, późne średniowiecze,
- 5) stanowisko nr 5; produkcyjny punkt osadniczy, punkt osadniczy; kultura przeworska (późny okres wpływów rzymskich), XIV-XV w.

9. Zakrzów Turawski

- 1) stanowisko nr 1; punkt osadniczy; pradzieje, XIV-XV w.,
- 2) stanowisko nr 2; ślad osadnictwa; pradzieje?.

10. Zawada

- 1) stanowisko nr 1; neolit,
- 2) stanowisko nr 2; wczesne średniowiecze,
- 3) stanowisko nr 5; kultura łużycka (epoka brązu),
- 4) stanowisko nr 7; okres wpływów rzymskich,
- 5) stanowisko nr 8; neolit,
- 6) stanowisko nr 9; neolit,
- 7) stanowisko nr 10; pradzieje,
- 8) stanowisko nr 11; średniowiecze.

2.8. Zabytki architektury

1. Zasady ochrony zabytków określają przepisy ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami oraz regulacje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na obszarze których te zabytki są zlokalizowane. Zabytki architektury i budownictwa występują na terenie całej gminy. Łącznie znajduje się tutaj zaledwie 118 obiektów, podlegających ochronie ze względu na zachowane wartości historyczno - kulturowe. Ochroną konserwatorską objętych jest 7 obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków oraz 111 obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Pod względem ilości zabytków wyróżnia się sołectwo Ligota Turawska i Zakrzów Turawski. Większa ich ilość występuje również we wsi Kadłub Turawski i Turawa. Wśród obiektów zabytkowych najliczniejszą grupę stanowią budynki mieszkalne oraz obiekty gospodarcze (obory, stodoły, spichlerze), obiekty sakralne (kościół, kapliczki, plebanie) oraz usługowe (szkoły, zajazdy). Rzadziej występują obiekty przemysłowe (gorzelnie, cegielnie, elektrownie), a także zabytkowe tereny zieleni (parki, cmentarze).

2. W gminie Turawa nielicznie występują zespoły zabudowy feudalnej (możnowładców), które znajdują się tylko we wsi gminnej (pałac z parkiem krajobrazowym). Natomiast zespoły zabudowy folwarcznej występują tylko we wsi Zawada, Ligota Turawska oraz Kadłub Turawski. Dużą wartość kulturowo – historyczną mają ukształtowane w okresie średniowiecza genetyczne oraz później powstałe układy i elementy przestrzenne wsi, wraz z historyczną siecią dróg oraz zachowaną zabytkową zabudową.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

3. Ochroną konserwatorską objęte zostały zespoły i obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Dla obiektów wymienionych w Gminnej Ewidencji Zabytków lub znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej, obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref. Zakres ich ochrony wymaga przede wszystkim zachowania bryły obiektu i dachu co do kształtu i materiału, podziałów elewacji, stolarki okiennej i drzwiowej, wystroju architektonicznego i formy obiektu. Dla prac remontowych i modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów oraz dla prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach należy uzyskać uzgodnienie lub pozwolenie Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

4. Na prace budowlane w obrębie oraz w otoczeniu obiektu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie.

5. Na terenie gminy Turawa brak jest współczesnych obiektów i układów przestrzennych cechujących się walorami przestrzennymi, zasługującymi na objęcie ich ochroną prawną.

Tabela 6. Gmina Turawa – wykaz obiektów figurujących w rejestrze zabytków

Miejscowość	Obiekt	Wiek	Nr rejestru	Data wpisu
Bierzany	Kościół parafialny p.w. Św. Jadwigi, drewniany	1711 r.	103/54	28.05.1954
Bierzany	Dawny zajazd, ul. Opolska 15 murowano-drewniany	2 poł. XIX w.	2172/87	11.09.1987
Kotórz Wielki	Kościół parafialny p.w. Św. Michała Archanioła	1782r.	631/59	13.11.1959
Turawa	Zespół pałacowy: Pałac Stajnia i wozownia Park	XVIII – XIX w.	194/56 1957/72 109/84	12.04.1956 18.03.1972 12.06.1984
Zakrzów Turawski	Kościół filialny p.w. św. Piotra i Pawła, drewniany	1759r.	58/53	26.11.1953

2.9. Wykaz obiektów objętych Gminną Ewidencją Zabytków:

1. Bierzany

- 1) dom, ul. Szkolna 10.

2. Kadłub Turawski

- 1) kaplica p.w. Św. Rozalii, ul. Główna 15,
- 2) kapliczka, ul. Główna 1,
- 3) kapliczka, ul. Główna 17,
- 4) kapliczka, ul. Główna 19,
- 5) szkoła, ul. Główna 12,
- 6) zajazd, ul. Opolska 7,
- 7) dom, ul. Główna 1,
- 8) spichlerz, ul. Główna 17,
- 9) dom, ul. Główna 38,
- 10) dom, ul. Leśna 4,
- 11) dom, ul. Opolska 4,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 12) leśniczówka, ul. Stara 9,
- 13) budynek gospodarczy przy leśniczówce.

3. Kotórz Mały

- 1) kapliczka – dzwonnica, ul. Opolska 7,
- 2) budynek stacyjny PKP,
- 3) Magazyn Sprzętu Pożarniczego,
- 4) dom, ul. Opolska 4,
- 5) stodoła, ul. Opolska 4,
- 6) dom, ul. Opolska 19,
- 7) dom, ul. Opolska 38,
- 8) dom, ul. Zielona 7.

4. Kotórz Wielki

- 1) kaplica pogrzebowa,
- 2) plebania,
- 3) stajnia, obora, chlewy pańskie,
- 4) stodoła plebańska,
- 5) klasztor,
- 6) obora i chlew przy klasztorze,
- 7) szkoła, ul. Opolska 15,
- 8) przedszkole ob. dom katechetyczny,
- 9) przedszkole, ul. Stawowa 2,
- 10) dom organisty, ul. Opolska 23,
- 11) dom, ul. Opolska 37.

5. Ligota Turawska

- 1) kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny,
- 2) kapliczka, ul. Główna 16,
- 3) kapliczka, ul. Kadłubska 16,
- 4) cegielnia, ul. Dobrodzieńska 4.
- 5) szkoła, ul. Główna 32,
- 6) dom, ul. Główna 2,
- 7) dom, ul. Główna 21,
- 8) dom, ul. Osiedle 1,
- 9) dom, ul. Osiedle 2,
- 10) stodoła, ul. Osiedle 2,
- 11) dom, ul. Osiedle 3,
- 12) stodoła, ul. Osiedle 3,
- 13) dom, ul. Osiedle 4,
- 14) stodoła, ul. Osiedle 4,
- 15) dom, ul. Osiedle 5,
- 16) stodoła, ul. Osiedle 5,
- 17) dom, ul. Osiedle 6,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 18) stodoła, ul. Osiedle 6,
- 19) dom, ul. Osiedle 7,
- 20) dom, ul. Osiedle 7A,
- 21) dom, ul. Osiedle 8,
- 22) dom, ul. Osiedle 9,
- 23) dom, ul. Osiedle 9A,
- 24) dom, ul. Osiedle 10,
- 25) dom, ul. Osiedle 11.

6. Osowiec

- 1) budynek stacyjny PKP,
- 2) budynek gospodarczy przy stacji PKP,
- 3) budynek biurowy, ul. Fabryczna 2,
- 4) budynek mieszkalno-socjalny, ul. Fabryczna 4/6,
- 5) elektrownia wodna,
- 6) dom, ul. Leśna 12,
- 7) dom, ul. Leśna 14,
- 8) dom, ul. Leśna 16,
- 9) dom, ul. Leśna 18.

7. Rzędów

- 1) dzwonnica, ul. Opolska 26,
- 2) dom, ul. Opolska 60,
- 3) leśniczówka, ul. Zielona 3.

8. Turawa

- 1) dom zarządcy w zespole pałacowym, ul. Ogrodowa 2,
- 2) oficyna mieszkalna w zespole pałacowym, ul. Ogrodowa 4A,
- 3) obora, ul. Opolska 40,
- 4) dom i poczta, ul. Opolska 13,
- 5) dom ob. przedszkole, ul. Opolska 45,
- 6) młyn wodny, ul. Kościuszki 12,
- 7) kapliczka – dzwonnica – Marszałki, ul. Jodłowa

9. Węgry

- 1) kościół parafialny,
- 2) kapliczka św. Jana Nepomucena,
- 3) kapliczka NMP,
- 4) szkoła, ul. Szkolna 42,
- 5) kaplica ewan.-augsburska, ul. Szkolna 42,
- 6) dom, ul. Koterska 2,
- 7) dom, ul. Szkolna 19,

10. Zakrzów Turawski

- 1) kapliczka, ul. Główna 15,
- 2) kapliczka, ul. Główna 58,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 3) szkoła, ul. Główna 22,
- 4) dom nauczycielski, ul. Główna 24,
- 5) gorzelnia, ul. Wyzwolenia,
- 6) dom, ul. Główna 48,
- 7) dom, ul. Główna 58,
- 8) dom, ul. Główna 60,
- 9) dom, ul. Kościelna 1,
- 10) stodoła, ul. Kościelna 1,
- 11) dom, ul. Kościelna 1A,
- 12) dom, ul. Kościelna 3,
- 13) dom, ul. Kościelna 5,
- 14) dom, ul. Kościelna 8,
- 15) stodoła, ul. Kościelna 8,
- 16) dom, ul. Kościelna 9,
- 17) dom, ul. Kościelna 10,
- 18) stodoła, ul. Kościelna 10,
- 19) dom, ul. Kościelna 11,
- 20) dom, ul. Kościelna 11A,
- 21) dom, ul. Kościelna 13,
- 22) stodoła, ul. Kościelna 13,
- 23) dom, ul. Kościelna 21.

11. Zawada - Wieś folwarczna

- 1) kapliczka – dzwonnica, ul. Luboszycka 17,
- 2) szkoła,
- 3) dom, ul. Luboszycka 1,
- 4) dom, ul. Luboszycka 2,
- 5) dom i obora, ul. Luboszycka 3,
- 6) dom, ul. Luboszycka 12,
- 7) dom, ul. Luboszycka 14,
- 8) dom, ul. Luboszycka 15,
- 9) dom i piekarnia, ul. Oleska 39.

2.10. Wykaz zabytkowych założeń zieleni podlegających ochronie

Parki wiejskie i podworskie oraz cmentarze podlegają ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury:

1. Turawa – park krajobrazowy wpisany do rejestru zabytków (nr rej.: 109/84 z 12.06.1984r.) o powierzchni 12,28 ha. Na terenie parku 4 drzewa objęte zostały ochroną jako pomniki przyrody: dąb szypułkowy, lipa drobnolistna oraz 2 jesiony,
2. Bierdzany – park wiejski,
3. Zawada – park wiejski,
4. Bierdzany – cmentarz parafialny,
5. Zakrzów Turawski – cmentarz,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

6. Kadłub Turawski – cmentarz parafialny,
7. Kotórz Wielki – cmentarz z II poł. XIX wieku,
8. Ligota Turawska – cmentarz przy ul. Kadłubskiej,
9. Osowiec – cmentarz katolicko – ewangelicki z 1895r.,
10. Węgry – cmentarz katolicki z 1922r.

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

3.1. Demografia

3.1.1. Podstawowe dane o ludności

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina wiejska Turawa 31.12.2008 roku liczyła 9394 mieszkańców. Zamieszkiwało ją 4532 mężczyzn oraz 4862 kobiet. Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn, wynosi 107 i jest wyższy od średniej dla powiatu opolskiego – 106 oraz równy średniej charakteryzującej województwo opolskie – 107. Na 1 km² powierzchni gminy przypada 56,6 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest więc niższa od średniej dla powiatu (84,8 os./km²) oraz województwa (109,8 os./km²). Współczynnik występujący w gminie Turawa jest jednak charakterystyczny dla gmin wiejskich o niewielkiej liczbie ludności.

Tabela 7. Gmina Turawa – zaludnienie w latach 1950 – 2009.

Rok	Liczba ludności
1950	7729
1960	8105
1970	9971
1975	10184
1976	10176
1977	10045
1978	9806
1979	9725
1980	9770
1981	9709
1982	9795
1983	9845
1984	9863
1985	9934
1986	9968

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

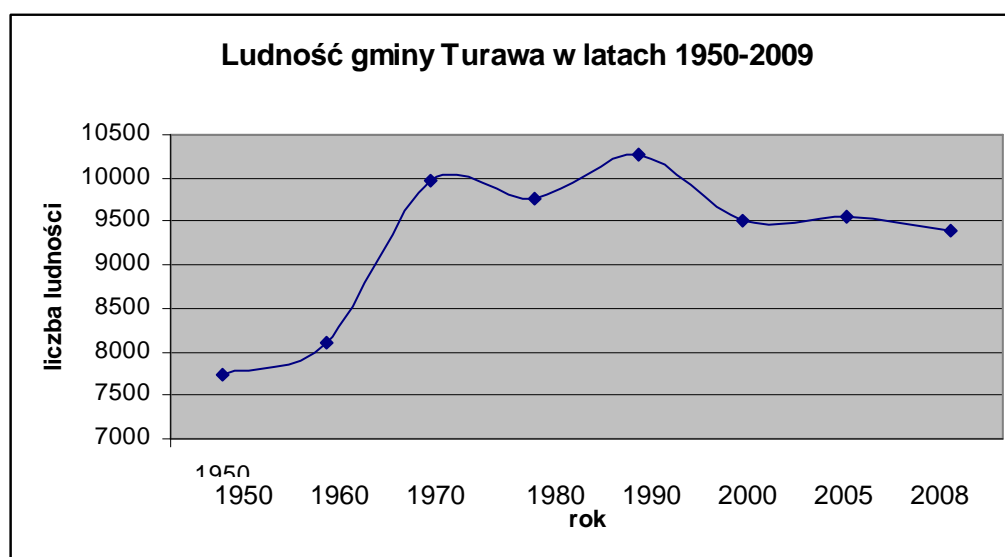
REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

1987	9984
1988	10007
1989	10049
1990	10260
1991	10359
1992	10400
1993	10353
1994	10399
1995	10417
1996	10439
1997	10450
1998	10452
1999	9474
2000	9521
2001	9577
2002	9592
2003	9558
2004	9547
2005	9567
2006	9573
2007	9582
2008	9394
2009 (stan na 07.07.2009)	9419

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Rysunek 2. Gmina Turawa – zaludnienie w latach 1950 – 2008

Liczba ludności gminy Turawa na przełomie ostatnich 50 lat nie zmieniała się diametralnie. Ogólna tendencja jest adekwatna do ogólnego rozkładu liczby ludności w Polsce w tym okresie. Pierwszy wyż demograficzny przypada na lata 60 -70, drugi natomiast na przełom lat 80 i 90. Po 1998 r. zaobserwowany został spadek liczby mieszkańców gminy do ok. 9500 i w ostatnich latach liczba ta nie uległa znaczącej zmianie.

Tabela 8. Gmina Turawa – rozkład zaludnienia według sołectw w 2009 roku.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Bierdzany	999
Kadłub Turawski	617
Kotórz Mały	990
Kotórz Wielki	379
Ligota Turawska	741
Osowiec	1451
Rzędów	335
Turawa	1173
Węgry	1012
Zakrzów Turawski	695
Zawada	1443

3.1.2. Struktura wieku mieszkańców

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrowny ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci. Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa opolskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

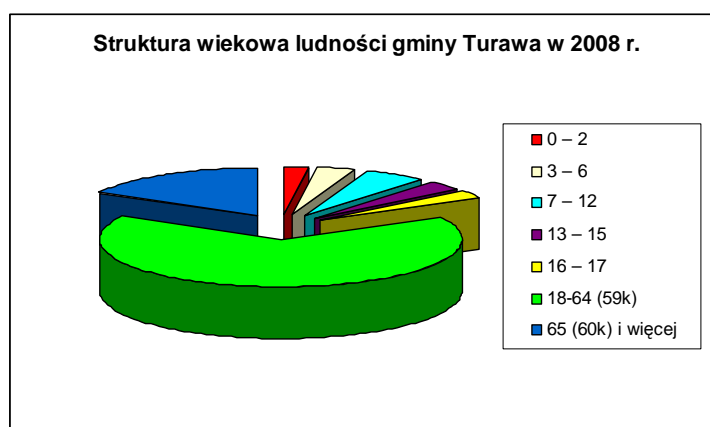
Tabela 9. Gmina Turawa – ludność według wieku w 2008 r.

Grupa wieku	Liczba mieszkańców
0 – 2	217
3 – 6	313
7 – 12	506
13 – 15	314
16 – 17	261
18 – 64 mężczyźni oraz 18 – 59 kobiety ²	6192
65 i więcej mężczyźni oraz 60 i więcej kobiety ³	1591

Tabela 10. Gmina Turawa – struktura ludności według wieku w 2008 roku

Grupa wieku	Gmina Turawa (%)	Powiat opolski (%)	Województwo opolskie (%)
0 – 2	2,3	2,3	2,5
3 – 6	3,3	3,0	3,2
7 – 12	5,4	5,7	5,6
13 – 15	3,4	3,4	3,5
16 – 17	2,8	2,7	2,7
18 – 64 M 18 – 59 K	65,9	66,8	65,7
65 i więcej M 60 i więcej K	16,9	16,1	16,8

17,2 % mieszkańców zameldowanych w gminie, to jest 1611 osoby, liczy poniżej 18 roku życia. Natomiast 11 % obywateli – 1036 osób nie ukończyło jeszcze 13 roku życia. Struktura mieszkańców gminy Turawa według wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu opolskiego jak i województwa opolskiego.

Rysunek 3. Gmina Turawa – struktura ludności według wieku w 2008 roku

² Wiek produkcyjny³ Wiek poprodukcyjny.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

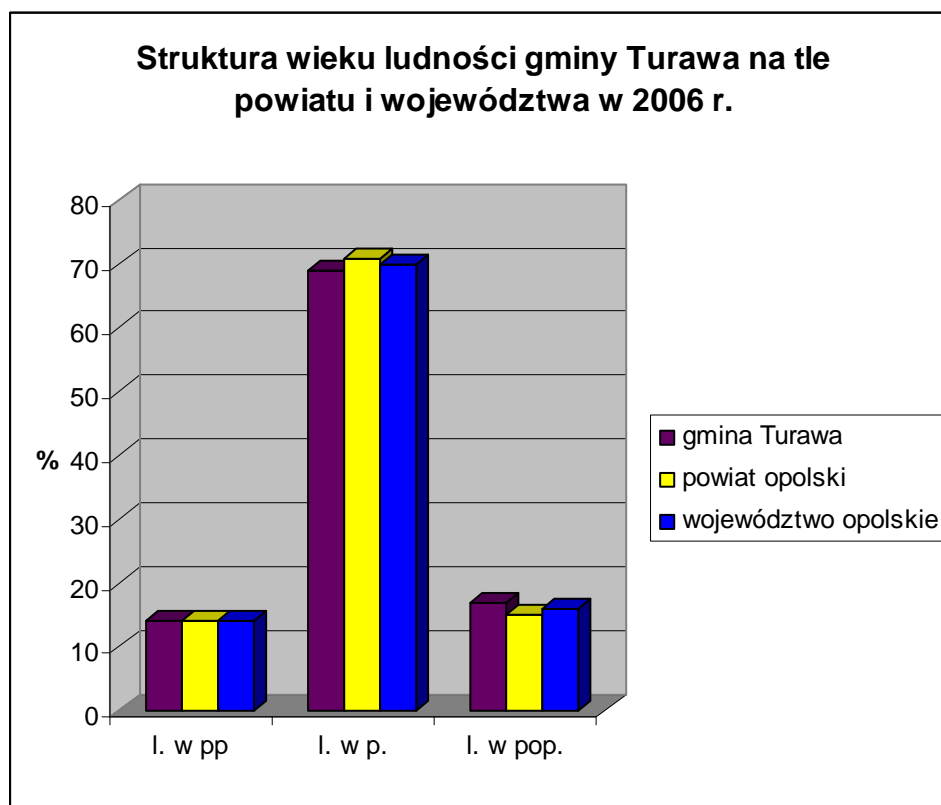
2010

Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

Tabela 11. Gmina Turawa – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2008 roku.

Ludność w wieku	Gmina Turawa	Gmina Turawa (%)	Powiat opolski (%)	Województwo opolskie (%)
Przedprodukcyjnym	1611	17	17	17
Produkcyjnym	6192	66	67	66
Poprodukcyjnym	1591	17	16	17

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 34 % całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych na początku lat 80-tych XX wieku. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie” ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego mieszkańców gminy Turawa jest praktycznie taka sama jak średnie wartości przyporządkowane dla powiatu i województwa.

Rysunek 4. Gmina Turawa – struktura wieku ludności gminy na tle powiatu i województwa w 2008 roku (I. w pp – ludność w wieku przedprodukcyjnym, I. w p. – ludność w wieku produkcyjnym, I. w pop. – ludność w wieku poprodukcyjnym)

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego, dla gminy Turawa wynosi 0,52 i jest wyższy od średniej w powiecie opolskim (0,50) oraz równy średniej w województwie opolskim (0,52). Jego wartość w gminie Turawa rozkłada się korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych” jest więcej osób „przedprodukcyjnych” niż „poprodukcyjnych”. W związku z wchodzeniem w wiek dorosły roczników z przełomu lat 80 i 90 spodziewać się można stopniowego wzrostu liczby urodzeń.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

3.1.3. Ruch naturalny i wędrownicy ludności

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Turawa w 2008 roku rozkładają się nieco korzystniej od średniej dla powiatu i województwa. Wpływ na to ma szczególnie niższy wskaźnik zgonów oraz wyższy wskaźnik urodzeń w stosunku do powiatu i województwa. Jednak z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt stosunkowo niskiej populacji gminy Turawa powodującej, że nawet jednostkowe przypadki mogą wpłynąć na końcowy obraz poszczególnych wskaźników statystycznych.

Współczynnik przyrostu naturalnego w 2008 roku wyniósł (0,0 ‰) i był wyższy od średniej dla powiatu opolskiego (-0,3 ‰) oraz całego województwa (-0,6 ‰).

Tabela 12. Gmina Turawa – ruch naturalny ludności w 2004 roku.

Ruch naturalny	Wartości bezwzględne dla gminy Turawa:
Małżeństwa	43
Urodzenia żywe	81
Zgony	81
Przyrost naturalny	0
Saldo migracji wewnętrznych	34
Saldo migracji zewnętrznych	-59

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2004 roku w gminie Turawa wyniósł 4,5 i był niższy od wartości dla powiatu (5,3) i województwa (6,0). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności ogółem, wyniósł w 2004 roku 8,6 i był wyższy od średniej dla powiatu (8,1) oraz województwa (8,9). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła w 2004 roku 8,6 i była wyższa od wartości charakteryzującej powiat opolski (8,4) i niższa od wartości charakteryzującej województwo opolskie (9,5).

Tabela 13. Gmina Turawa – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2008 roku.

Współczynnik	Gmina Turawa	Powiat opolski	Województwo opolskie
Małżeństwa	4,5	5,3	6,0
Urodzenia żywe	8,6	8,1	8,9
Zgony	8,6	8,4	9,5
Przyrost naturalny	0	-0,3	-0,6
Saldo migracji wewnętrznych	3,6	3,9	-0,4
Saldo migracji zewnętrznych	-6,3	-3,8	-2,8

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się ludności z większych aglomeracji na tereny wiejskie powoduje, że saldo migracji wewnętrznych na terenie gminy jest dodatnie i w 2008 roku wyniosło +34. Z drugiej jednak strony od początku XXI obserwuje się nieustanny wzrost liczby emigracji za granicę, szczególnie mieszkańców małych miejscowości. Główną przyczyną wyjazdów są przesłanki finansowe, rzadziej rodzinne, polityczne i inne. W przypadku gminy Turawa saldo migracji zewnętrznych w 2008 roku wyniosło -59.

Tabela 14. Powiat Turawa – ruch wędrowniczy ludności w 2008 roku.

Napływ				Odpływ				Saldo migracji
ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
124	68	43	13	149	37	40	72	-25

Saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności wyniosło w 2008 roku na terenie gminy Turawa -2,7 i było zdecydowanie wyższe od średniej dla powiatu opolskiego (+0,1) i niewiele niższe od średniej dla województwa (-3,2).

3.2. Rynek pracy

3.2.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Gmina Turawa charakteryzuje się zrównoważonym udziałem funkcji miejsca pracy i mieszkaniowej. Rynek pracy opiera się głównie na drobnych zakładach prowadzonych przez osoby fizyczne. Ponadto znaczna część mieszkańców gminy Turawa pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku było 1040 oraz poza granicami gminy. Na koniec 2008 roku urząd zarejestrował 768 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON.

Tabela 15. Gmina Turawa – formy własności podmiotów gospodarczych będących w rejestrze REGON w 2008 roku.

Forma własności:	Liczba podmiotów w gminie Turawa
Zakłady publiczne	20
Spółki handlowe	41
Spółdzielnie	2
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	24
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	646
Inne formy własności prywatnej	35

Własnością publiczną jest 20, natomiast prywatną 748 przedsiębiorstw, to jest 97,4 % ogółu. Spośród firm prywatnych 646 to zakłady należące do osób fizycznych, co stanowi 86,4 % ogółu podmiotów sektora prywatnego. Należy nadmienić, że spośród 41 spółek handlowych 13 posiada kapitał zagraniczny.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Tabela 16. Gmina Turawa– struktura podmiotów gospodarczych według form własności w 2008 roku.

Forma własności	Gmina Turawa (%)	Powiat opolski (%)	Województwo opolskie(%)
Zakłady publiczne	2,6	3,3	4,9
Spółki handlowe	5,3	4,3	6,3
Spółdzielnie	0,3	0,4	0,5
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	3,1	2,2	2,6
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	84,1	82,0	74,8
Inne formy własności prywatnej	4,6	7,8	10,9

Powyższe uwarunkowania w gminie Turawa tylko nieznacznie różnią się od przeciętnej dla powiatu i województwa. Wśród przedsiębiorstw prywatnych na terenie gminy Turawa jest stosunkowo najwięcej zakładów osób fizycznych kosztem spółek handlowych w ogólnej strukturze przedsiębiorstw, w stosunku do porównywanych wartości.

Poniższa tabela przedstawia rozkład podmiotów gospodarczych, będących w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD. Dokonano w niej także dodatkowego pogrupowania, np.: ujmując pod pojęciem przemysł: górnictwo i kopalnictwo, działalności produkcyjne i przetwórstwo przemysłowe. W skład sekcji handel i naprawy wchodzi: handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego, natomiast w skład działalności usługowej: działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna oraz pozostała.

Tabela 17. Gmina Turawa – podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON według wybranych sekcji w 2008 roku.

Wybrane sekcje według PKD	Liczba podmiotów w gminie Turawa
Ogółem	768
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	60
Przemysł	83
Budownictwo	141
Handel i naprawy	179
Hotele i restauracje	43
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	41
Pośrednictwo finansowe	14
Nieruchomości	81

GMINA TURAWA

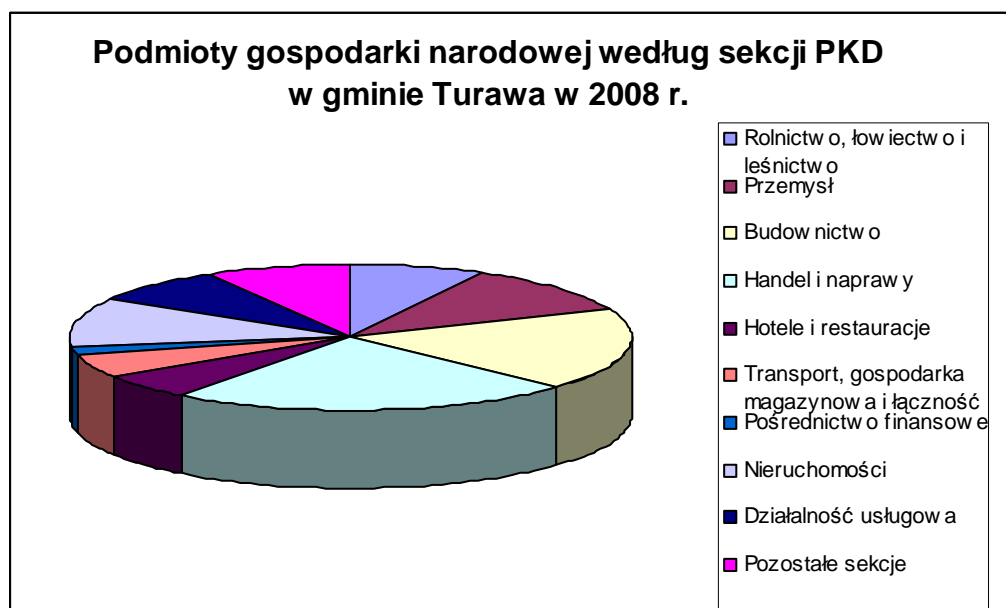
ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Działalność usługowa	61
Pozostałe sekcje	65

Spośród wymienionych sekcji najwięcej firm (179) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 141 podmiotów zajmuje się budownictwem, a 83 przemysłem i przetwórstwem. Te trzy grupy stanowią łącznie 52,5% wszystkich zarejestrowanych firm. Znaczną grupę w powyższej statystyce stanowi 65 podmiotów określonych jako „pozostałe nie wymienione”, które reprezentują ponad 8% ogółu przedsiębiorstw w gminie. Uwarunkowania te prezentuje poniższa rycina oraz tabela.

Rysunek 5. Gmina Turawa – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2008 roku

Tabela 18. Gmina Turawa – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w KRUPGN REGON według wybranych sekcji w 2008 roku.

Wybrane sekcje według PKD	Gmina Turawa (%)	Powiat opolski (%)	Województwo opolskie (%)
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	7,8	6,7	3,9
Przemysł	10,8	11,5	9,0
Budownictwo	18,4	17,4	12,7
Handel i naprawy	23,3	24,8	28,3
Hotele i restauracje	5,9	2,9	2,9
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	5,3	6,1	5,6
Pośrednictwo finansowe	1,8	3,4	4,0
Nieruchomości	10,4	13,4	18,7

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Działalność usługowa	7,8	7,0	7,0
Pozostałe sekcje	8,5	6,8	7,9

Udział sekcji: budownictwo, przemysł, handel i naprawy, hotele i restauracje, transport oraz pozostałe sekcje jest zbliżony do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat opolski oraz województwo opolskie. Zdecydowanie mniejszy odsetek przedsiębiorstw z sekcji obsługa nieruchomości i pośrednictwo finansowe w gminie wiejskiej Turawa w stosunku do średniej w województwie jest zjawiskiem naturalnym, bowiem statystyka dla województwa obejmuje również duże gminy miejskie, w których takie firmy mają przeważnie swoje siedziby. Natomiast kilkukrotnie wyższy odsetek podmiotów zajmujących się rolnictwem w gminie Turawa w stosunku do całego województwa odzwierciedla wiejski charakter opisywanej gminy

3.2.2. Zatrudnienie

Według danych z końca 2008 roku liczba pracujących⁴ w gospodarce narodowej na obszarze gminy Turawa wyniosła 867 osób.

Tabela 19. Gmina Turawa – pracujący w 2008 roku.

Pracujący	Liczba pracujących w gminie Turawa
Ogółem	867
Sektor rolniczy	37
Przemysł i budownictwo	382
Usługi rynkowe	185
Usługi nierynkowe	269

Tabela 20. Gmina Turawa – struktura pracujących w 2008 roku.

Pracujący	Gmina Turawa (%)	Powiat opolski (%)	Województwo opolskie (%)
Sektor rolniczy	4,3	2,1	17,3
Przemysł i budownictwo	44,1	39,9	31
Usługi rynkowe	20,6	30,9	30
Usługi nierynkowe	31	27,1	21,7

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się, bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją i odzwierciedlają strukturę zatrudnienia w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym

⁴ Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

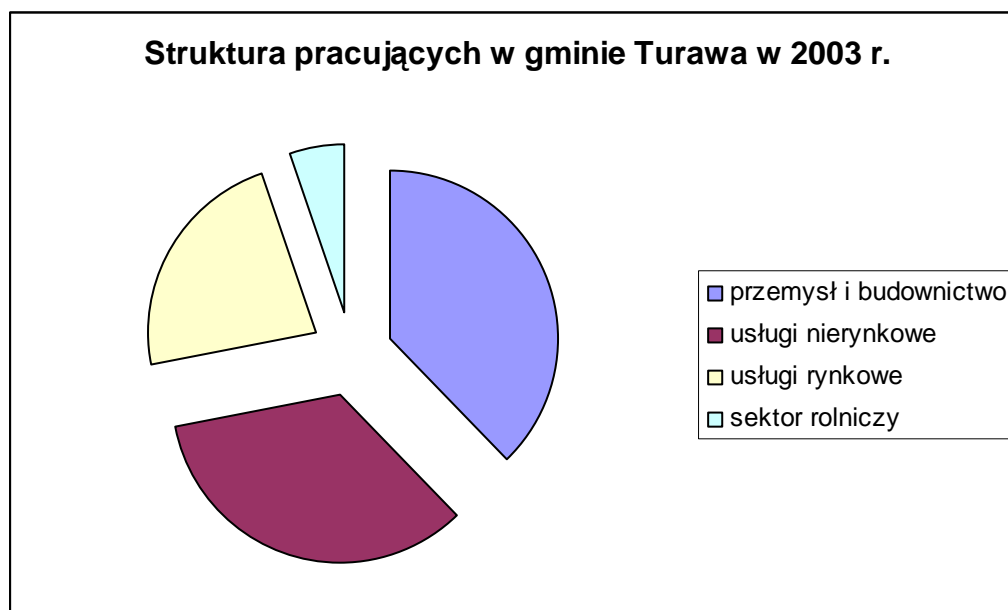
GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

i budownictwie osiąga znaczną wartość ze względu na fakt, że znaczna ilość lokalnych firm zatrudniających powyżej 9 osób stanowią właśnie firmy produkcyjne. Równie wysoki jest odsetek pracujących w usługach nierynkowych, bowiem znaczna ilość podmiotów gospodarczych w gminie Turawa to zakłady publiczne (edukacja, administracja, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura), które również charakteryzują się znacznym zatrudnieniem. Znikomy odsetek pracujących w kategorii „sektor rolniczy” potwierdza prawidłowość, że większość firm zajmujących się rolnictwem to przede wszystkim gospodarstwa indywidualne (rodzinne).

Rysunek 6. Gmina Turawa – struktura pracujących w 2008 roku

3.3. Bezrobocie

Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. 31 stycznia 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zarejestrował 174 bezrobotnych z terenu gminy Turawa. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 2,8%. W porównaniu do innych gmin wiejskich powiatu opolskiego wartość współczynnika dla gminy Turawa jest stosunkowo niska.

Tabela 21. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie opolskim i województwie opolskim w styczniu 2008 roku.

Wyszczególnienie	Powiat opolski	Województwo opolskie
Stopa bezrobocia w %	8,1	9,8

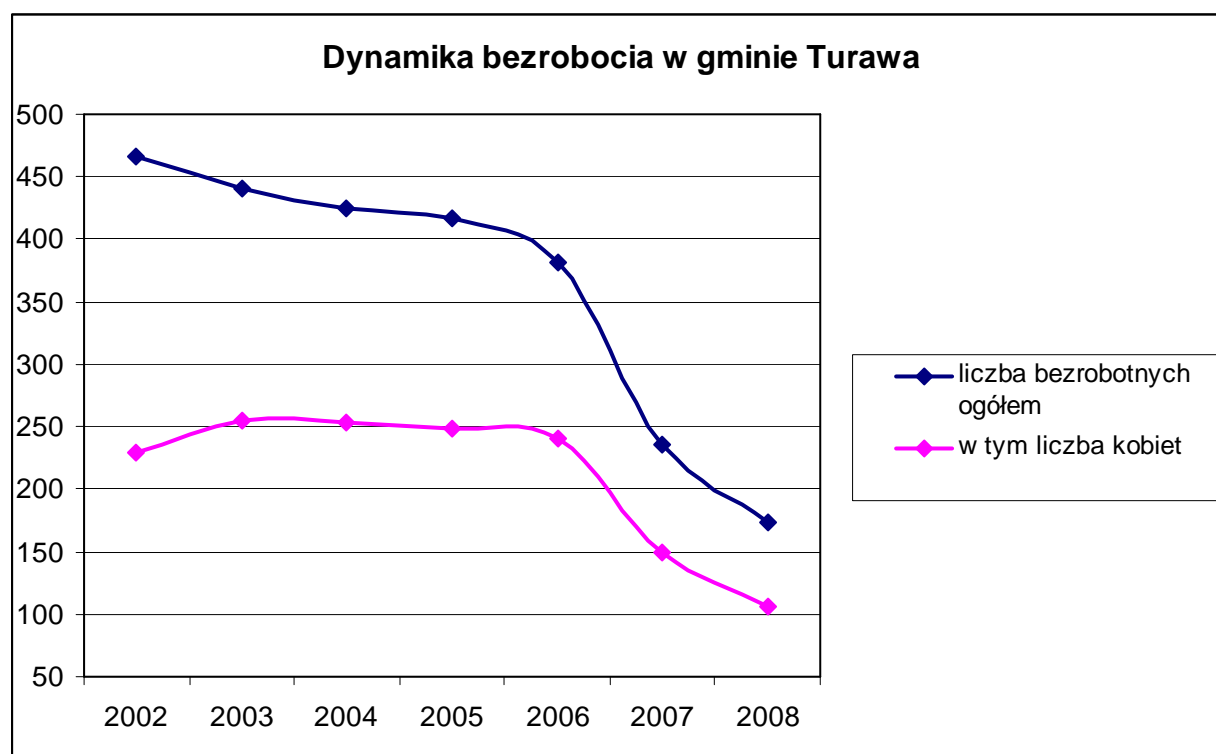
Stopa bezrobocia dla powiatu opolskiego jest niższa niż w gminie Turawa. Natomiast jej wartość dla województwa jest zdecydowanie wyższa i przekracza 5%.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Rysunek 7. Dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2002 – 2008 w gminie Turawa

Największe bezrobocie w Polsce występowało w latach 1992 – 1995 oraz w latach 2000 – 2006. Wyraźny spadek bezrobocia odnotowany został w 1997 r. Spowodowane to było między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych, wprowadzonej na początku 1997 roku. Wpływ na to miała także koniunktura gospodarcza obserwowana w latach 1995 – 1997. Zaznaczający się w latach 1999 – 2002 wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym, notowanym w tych latach. Proces ten przełożył się na liczne zwolnienia grupowe. Dynamika kształtowania się bezrobocia w gminie Turawa odzwierciedla ogólną sytuację w kraju. Pociuszającym jest jednak fakt, iż od roku 2006 obserwuje się ciągły spadek liczby bezrobotnych, w tym także kobiet. Spowodowane jest to nieco bardziej ustabilizowaną sytuacją w kraju oraz ciągłym rozwojem sektora usługowego, który stwarza nowe miejsca pracy.

Tabela 22. Bezrobocie w latach 2002 – 2008 w gminie Turawa

Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
2002	467	230	49
2003	440	255	57
2004	424	253	60
2005	416	248	60
2006	382	241	63
2007	236	149	63
2008	174	106	61

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

W przeciągu całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych wynosił około 60 %. W 2008 r. współczynnik ten wyniósł 61 % i zaczął spadać po raz pierwszy od kilku lat.

3.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

3.4.1. Służba zdrowia

Potrzeby mieszkańców gminy w zakresie ochrony zdrowia pokrywają przede wszystkim placówki zlokalizowane w Opolu, będącego siedzibą powiatu i województwa. Gminy wiejskie z reguły nie posiadają szpitala, które zazwyczaj zlokalizowane są w miastach. Na terenie gminy funkcjonują natomiast trzy NZOZ-y zlokalizowane w Turawie, Osowcu oraz Kadłubie Turawskim. Ośrodki te zapewniają podstawową opiekę medyczną. Ponadto w Turawie przy ul. Opolskiej 39c oraz w Osowcu przy ul. Oleskiej 4 znajduje się apteka. Zatrudniają one łącznie 3 magistrów farmacji. 1 apteka przypada na 4776 mieszkańców gminy.

3.4.2. Opieka społeczna

Opieką społeczną na terenie gminy zarządza Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie z siedzibą przy ul. Opolskiej 39c.

Tabela 23. Gmina Turawa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2005 - 2008.

Rok	Liczba osób korzystających z pomocy
2005	424
2006	453
2007	374
2008	380

Powyższe dane odzwierciedlają dynamikę kształtowania się bezrobocia na terenie gminy, ponieważ głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej.

W 2006 r. liczba osób korzystających z zasiłku stałego wynosiła 15, natomiast liczba wypłacanych świadczeń 131. Z zasiłku okresowego korzystało 55 rodzin, wypłacano 208 świadczeń tego rodzaju. Zasiłek celowy pobierało 90 rodzin, liczba wypłacanych świadczeń była taka sama.

Infrastrukturę związaną z pomocą społeczną uzupełnia dom dziecka Turawie będący własnością Powiatu Opolskiego, mieszczący się przy ul. Opolskiej 40. W ośrodku zatrudnionych jest 21 osób. Obecnie w domu dziecka przebywa 33 wychowanków.

3.5. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2009 / 2010 sieć oświatowa na terenie gminy składa się z:

- Publiczne Przedszkole w Kotórze Małym, ul. 1 Maja 1,
- Publiczne Przedszkole w Turawie, ul. Opolska,
- Publiczne Przedszkole w Węgrach, ul. Opolska 14c,
- Publiczne Przedszkole w Bierdzanach, ul. Szkolna 3a,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Osowcu, ul. Lipowa 8,
  - Oddział Szkolny w Osowcu, ul. Fabryczna 1,
  - Oddział Przedszkolny w Rzędowie, ul. Opolska 1,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ligocie Turawskiej, ul. Główna 32,
- Oddział Przedszkolny w Zakrzowie Turawskim, ul. Główna 20
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zawadzie, ul. Kolanowska 4,
- Publiczną Szkołą Podstawową w Bierdzanach, ul. Szkolna 1,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Węgrach, ul. Szkolna 40,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kadłubie Turawskim, ul. Główna 12,
- Publiczne Gimnazjum w Turawie, ul. Opolska 47.

Tabela 24. Gmina Turawa – charakterystyka wychowania przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego w roku szk. 2009 / 2010

L.p.	Placówka	Liczba uczniów ⁵	Liczba nauczycieli ⁶	Liczba uczniów na 1 nauczyciela	Pracownicy obsługi (etaty)
przedszkola					
1.	Bierdzany	33	5	6,6	3,5
2.	Kotórz Mały	33	4	8,2	3,5
3.	Węgry	45	4	11,2	4
4.	Turawa	53	6	8,8	4,25
5.	Zawada	38	4	9,5	4
szkoły podstawowe					
1.	Bierdzany	58	12	4,8	3
2.	Ligota Turawska	70	13	5,4	4
	Oddz. Przedszkolny w Zakrzowie	18	1	18,0	1
3.	Osowiec	121	17	7,1	5
	Oddz. Osowiec	18	1	18,0	
	Oddz. Przedszkolny w Rzędowie	13	1	13,0	1
4.	Zawada	138	12	11,5	3
Gimnazjum					
1.	Turawa	291	26	11,2	7,75

Ogółem w roku szkolnym 2009 / 2010 z gminnej sieci oświatowej korzysta:

- 233 dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych;
- 405 uczniów w szkołach podstawowych;
- 291 uczniów w gimnazjum;

Pozostawali oni pod opieką 106 nauczycieli. Średnio w gminie na 1 nauczyciela przypada:

⁵ Wartość dotyczy także uczniów spoza terenu gminy Turawa.

⁶ Wartość podawana jest w osobach, niezależnie od formy zatrudnienia.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 9,3 uczniów w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych,
- 7,3 uczniów w szkołach podstawowych;
- 11,2 uczniów w gimnazjum;

Tabela 25. Gmina Turawa – charakterystyka wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2009 / 2010.

Wyszczególnienie	Bierdzany	Kotórz Mały	Węgry	Turawa	Zawada	Oddział Zakrzów	Oddział Rzędów
Liczba uczniów	33	33	45	53	38	18	13
Liczba oddziałów	2	2	2	2	2	1	1
Liczba uczniów na 1 oddział	16,5	16,5	22,5	26,5	19	18	13
Liczba nauczycieli	5	4	4	6	4	1	1
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	6,6	8,2	11,2	8,8	9,5	18	13

Tabela 26. Gmina Turawa – charakterystyka szkolnictwa podstawowego w roku szkolnym 2009 / 2010.

Wyszczególnienie	Bierdzany	Ligota Turawska	Oswiec	Oddział Oswiec	Zawada
Liczba uczniów	58	70	121	18	138
Liczba oddziałów	6	6	6	1	6
Liczba uczniów na 1 oddział	9,7	11,7	20,2	18	23
Liczba nauczycieli	12	13	17	1	12
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	4,8	5,4	7,1	18	11,5
Sala gimnastyczna	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Salka gimnastyczna					
Boiska i place sportowe	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK

Tabela 27. Gmina Turawa – charakterystyka szkolnictwa gimnazjalnego w roku szkolnym 2009 / 2010.

Wyszczególnienie	Gimnazjum Turawa
Liczba uczniów	291
Liczba oddziałów	13
Liczba uczniów na 1 oddział	22,4
Liczba nauczycieli	26
Liczba uczniów na 1 nauczyciela	11,2
Sala gimnastyczna	TAK
Boiska i place sportowe	TAK

Młodzież z gminy Turawa korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w Opolu oraz innych miastach województwa opolskiego. Dotyczy

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

to przede wszystkim pobierania nauki w szkołach średnich. Osoby chcące kontynuować naukę na uczelniach wyższych mogą uczynić to korzystając z położonych w stosunkowo niewielkich odległościach ośrodków akademickich, tj. : Opole, Wrocław, Katowice, czy też Częstochowa.

Obecnie gminna sieć oświatowa jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowej bądź likwidacji żadnej z funkcjonujących obecnie placówek. Planowana jest jedynie budowa Hali Sportowej przy gimnazjum w Turawie. Jednakże w dłuższej perspektywie, w związku z postępującym niżem demograficznym, należy rozważyć możliwość dalszego uszczuplenia sieci przedszkoli i szkół podstawowych.

3.6. Kultura

Na terenie gminy funkcjonuje rozwinięta sieć placówek kulturalnych. Mieszkańcy gminy biorą czynny udział w zespołach i sekcjach zainteresowań działających przy ośrodkach kultury. Do najpopularniejszych należą:

- „Heimatglocken”,
- „Jaźwinki”,
- Orkiestra Dęta OSP Węgry,
- „Sonnenkindern”,
- „Sternentaler”,
- „Wengerner Echo”,
- Zespół Pieśni i Tańca „Osowiec”,
- chór parafialny przy parafii w Kotórze Wielkim,
- Zespół Tańca Współczesnego „Tic – Tac” w Kadłubie Turawskim,
- Zespół Wokalny „Rajan” w Kadłubie Turawskim.

Ponadto w gminie obowiązuje coroczny kalendarz cyklicznych imprez kulturalnych:

- Konkurs Kroszonkarski,
- Turniej o puchar Wójta w tenisie stołowym,
- Gminne Zawody Wędkarskie,
- Regaty o Puchar Wójta Gminy Turawa,
- Turawski Bieg Przełajowy,
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Turawa,
- Festyn: lato w Zawadzie,
- Gminny Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych,
- Gminne Zawody Sportowo – Pożarnicze,
- Dożynki gminne.

Integralną częścią gminnych instytucji kultury jest Gminna Biblioteka Publiczna przy ul. Opolskiej 33 w Turawie. Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Biblioteka publiczna posiada trzy filie biblioteczne mieszczące się w Ligocie Turawskiej, ul. Główna 21; w Węgrach, ul. Opolska 31; w Zawadzie, ul. Oleska 21.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

W gminie funkcjonuje również 9 świetlic, co daje możliwość odpowiedniego zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży.

Tabela 28. Gmina Turawa – uwarunkowania charakteryzujące usługi kultury w 2008 roku

Wyszczególnienie	Gmina Turawa	Powiat opolski	Województwo opolskie
Ilość mieszkańców na 1 bibliotekę ⁷	2390	2864	3084
Księgozbiór w woluminach na 1000 mieszkańców	3877,2	4277,7	4073,8
Wypożyczenia w woluminach na 1 czytelnika	22	16,6	19,9
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	66	129	153
Liczba mieszkańców na 1 kino	-	134616	79464,9
Liczba mieszkańców na 1 muzeum	-	-	79464,9

Ze wskaźników statystycznych wynika, że dostępność do podstawowych instytucji kulturalnych jest w gminie Turawa gorsza od porównywanych jednostek. Z usług kultury wyższego rzędu (np.: teatry, opery, galerie, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy korzystają poza jej granicami, głównie w Opolu.

Sieć usług kulturowych na terenie gminy wydaje się wystarczająca. Mieszkańcy chcący korzystać z usług wyższego rzędu zmuszeni są do dojazdu do większego ośrodka miejskiego. Jest to jednak prawidłowa zależność. Zakres usług kulturowych powinien być adekwatny do wielkości ośrodka oraz zapotrzebowania na nie. Zapisy „Studium” umożliwiają w terenach zabudowy mieszkaniowej realizację usług podstawowych, co pozwala na ewentualną realizację nowych ośrodków kultury.

3.7. Sport

Działania klubów i licznych sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura sportowa to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy, a szczególnie dzieci i młodzieży.

Działalność sportowa wymaga odpowiedniego zaplecza. Przede wszystkim ważne jest funkcjonowanie w danej miejscowości boiska sportowego lub placu sportowego, z którego w jednym czasie może korzystać większa liczba mieszkańców, uprawiając różnego rodzaju dyscypliny oparte na grze w zespole. Ponadto wspólnie spędzany czas, przyczynia się pozytywnie do budowania właściwych relacji międzyludzkich. W gminie Turawa praktycznie każda wieś posiada własne boiska sportowe lub plac sportowy. Są to obiekty odkryte. Brak jednak jest miejsca, gdzie możliwe byłoby uprawianie sportu w czasie niekorzystnych warunków atmosferycznych. Planowana jest jednak w najbliższym czasie budowa hali widowiskowo – sportowej przy gimnazjum w Turawie. Otwarcie tego typu obiektu z pewnością przyczyni się do wzrostu aktywności sportowej mieszkańców gminy.

Tabela 29. Infrastruktura sportowa w gminie Turawa.

L.p.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Adres	Zarządca
1.	Bierdzany	Boisko sportowe	ul. Polna	LKS Sokół Bierdzany
2.	Kadłub Turawski	Boisko sportowe	Centrum wsi	Sołectwo

⁷ Łącznie z punktami bibliotecznymi.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

3.	Kotórz Mały	1. Boisko sportowe 2. Plac sportowy	ul. Boiskowa ul. 1 Maja	LKS SILESIUS Kotórz Mały Sołectwo
4.	Ligota Turawska	Boisko sportowe	Ligota Turawska	LZS Ligota Turawska
5.	Osowiec	1. Boisko sportowe 2. Szkolny plac sportowy	1. ul. Lipowa 2. ul. Lipowa	1. LZS STAL Osowiec 2. Szkoła Podstawowa w Osowcu
6.	Rzędów	Plac sportowy	ul. Opolska	Sołectwo
7.	Turawa	1. Boisko sportowe 2. Sala gimnastyczna, boisko sportowe	1. Turawa 2. ul. Opolska	1. LZS Turawa 2. Publiczne gimnazjum w Turawie
8.	Węgry	1. Boisko sportowe 2. Boisko szkolne	1. ul. Opolska 2. ul. Szkolna	1. LZS Strażak Węgry 2. Społeczna Szkoła Podstawowa
9.	Zakrzów Turawski	Plac sportowy	ul. Główna	Sołectwo
10.	Zawada	1. Boisko sportowe	1. ul. Bocianowa	1. Szkoła Podstawowa i LZS Zawada

W gminie Turawa funkcjonuje siedem zespołów sportowych grających w piłkę nożną:

- LZS Zawada,
- LZS SILESIUS Kotórz Mały,
- LZS Węgry,
- LZS SOKÓŁ Bierdzany,
- LZS Ligota Turawska,
- LZS STAL Osowiec,
- LZS Turawa.

3.8. Gospodarka mieszkaniowa

3.8.1. Zasoby mieszkaniowe

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Turawa są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa opolskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- mała powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Warunki zamieszkania na terenie gminy są uzależnione od wieku i standardu zabudowy. Zabudowa sprzed 1945 roku została w znacznym stopniu zmodernizowana i uzupełniona o nowe obiekty. Na poprawę warunków zamieszkiwania wpłynęła budowa budynków spółdzielczych, komunalnych oraz zakładowych, dominująca do końca lat 80-tych XX wieku, a także realizacja zabudowy indywidualnej. Po tym okresie stworzono podstawy prawne do prywatyzacji mieszkań komunalnych, nastąpiła również

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

intensywna sprzedaż działek budowlanych, co zaowocowało wzrostem jednorodzinnego budownictwa mieszkaniowego.

Tabela 30. Gmina Turawa – zasoby mieszkaniowe w 2008 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Turawa
Liczba mieszkań	2942
Liczba izb	14597

Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła w 2008 roku 295 183 m².

Tabela 31. Gmina Turawa – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2008 roku.

Przeciętna:	Gmina Turawa	Powiat opolski	Województwo opolskie
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 mieszkania	100,3	94,4	77,3
Powierzchnia użytkowa w m ² 1 izby	20,9	19,9	19,0
Liczba izb w 1 mieszkaniu	5,0	4,7	4,1
Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	30,9	27,9	25,3
Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,2	3,4	3,1
Liczba osób w 1 izbie	0,7	0,7	0,8

Powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Turawa są charakterystyczne dla gmin wiejskich. Wskaźniki te odznaczają się bowiem korzystniejszymi uwarunkowaniami na tle województwa (zawarte są tutaj także dane ze wszystkich gmin miejskich) w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczby izb, a z drugiej strony mniej korzystniejszymi uwarunkowaniami w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie większa kubatura przeciętnego mieszkania na wsi i w małym mieście od mieszkań w dużych miastach, a z drugiej strony fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego na terenach wiejskich jest większa od tego w dużym mieście. Nie bez znaczenia jest również standard mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej. Między innymi te powody decydują o tym, że przedstawione powyżej wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania są w większości kategorii korzystniejsze od przeciętnych uwarunkowań w województwie.

3.8.2. Własność komunalna

Własnością komunalną objętych jest 28 mieszkań, składających się z 87 izb, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 1827,14 m². Zarządza nimi Urząd Gminy w Turawie.

Tabela 32. Gmina Turawa – komunalne zasoby mieszkaniowe w 2005 roku.

Wyszczególnienie	Własność gminy Turawa	% ogółu zasobów
Mieszkania	24	0,82
Izby	87	0,60
Powierzchnia użytkowa w m ²	1827,14	0,62

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Własność komunalna stanowi 0,82 % ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Turawa. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 76,13 m² i składa się średnio z 3,63 izb. Obecnie na przydział mieszkania komunalnego oczekują 4 rodziny.

3.8.3. Budownictwo mieszkaniowe

Na terenie gminy Turawa w 2008 roku oddano do użytku 37 mieszkań, składających się z 217 izb. Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 5986 m².

Tabela 33. Gmina Turawa – mieszkania oddane do użytku w 2008 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Turawa	Powiat opolski	Województwo opolskie
Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności	2,55	3,7	1,8
Nowe izby mieszkalne na 1000 ludności	9,26	20,8	9,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m ²	76,01	145,3	133,0
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	3,63	5,68	5,32

W 2008 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był blisko 1,5 razy niższy od wartości charakteryzującej powiat opolski oraz blisko 1,5 razy wyższy od średniej w województwie opolskim. Natomiast w kolejnym porównaniu obserwujemy, że przeciętna powierzchnia nowo oddanego mieszkania w gminie Turawa była o około 50 % niższa do wartości przyporządkowanej dla powiatu i około 40 % niższa od wartości charakteryzującej całe województwo opolskie. Gminy wiejskie charakteryzują się małą intensywnością budowy nowych mieszkań, dominuje zabudowa jednorodzinna. Natomiast w gminach miejsko-wiejskich i miejskich zapotrzebowanie na nowe mieszkania rośnie z roku na rok. Dominuje tam zabudowa wielorodzinna. W związku z powyższym wskaźniki dla gminy Turawa odzwierciedlają typowe tendencje mieszkaniowe dla gmin wiejskich, niewielka liczba nowopowstałych mieszkań odzwierciedla stosunkowo małe zapotrzebowanie na mieszkania. Bez względu na to gmina Turawa jest atrakcyjnym miejscem pod względem budownictwa mieszkaniowego, zwłaszcza dla osadników spoza terenu gminy. Wpływ na to ma głównie bliskość aglomeracji opolskiej, atrakcyjny krajobraz, relatywnie niskie ceny gruntów oraz wizerunek Turawy i okolic jako czystej i zadbanej gminy. Należy więc w dalszym ciągu promować tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, licząc głównie na dopływ osadników spoza terenu gminy i uniknięcie odpływu własnej społeczności. Jednocześnie powinno się prowadzić wyważoną politykę w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytne nasycenie zabudową mieszkaniową, może spowodować odwróceniem popytu na działki budowlane w tym rejonie.

Na etapie niniejszej diagnozy (uwarunkowań rozwoju), będącej częścią Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, nadmienić można, że perspektywiczne potrzeby mieszkaniowe są ściśle powiązane ze skalą rozwoju ludności, istniejącym deficytem mieszkań samodzielnie zamieszkiwanych, jakością zasobów mieszkaniowych (wiek i stopień zużycia technicznego) oraz aspektami ekonomicznymi wynikającymi z polityki społeczno – gospodarczej państwa (zamożność społeczeństwa, dostępność do tanich kredytów hipotecznych, itp.). W przypadku gminy Turawa czynnikami decydującymi w głównej mierze o potrzebie wyznaczenia i rezerwowania terenów

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej, pomimo prognozowanej malejącej liczby ludności, będącej konsekwencją dotychczasowych procesów demograficznych są:

- przewidywane dążenie do modelu gospodarstw rodzinnych mieszkających samodzielnie,
- konieczność wymiany zużytej technicznie zabudowy na nową,

Rozwój osadnictwa w gminie powinien sprowadzać się do:

- uzupełniania istniejących luk w zabudowie;
- podnoszenia wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez wykonywanie remontów, modernizacji oraz rozbudowy;
- wymianę zużytej zabudowy w obrębie dotychczasowego siedliska;
- realizację zabudowy na nowych działkach budowlanych.

Za jednostki rozwojowe w gminie Turawa uznać należy miejscowości o stosunkowo dobrze wykształconych funkcjach usługowych. Dla terenów preferowanego rozwoju funkcji mieszkaniowych należy przyjmować zasadę wyposażania ich w niezbędne obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej, dopuszczając realizację usług podstawowych w formie urządzeń wbudowanych lub wolnostojących.

Realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym, następuje na drodze stanowienia przepisów gminnych, jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich praktycznego egzekwowania. Podstawą do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a w rezultacie wydania pozwolenia na budowę, są ustalenia w/w planów.

3.9. Bezpieczeństwo publiczne

3.9.1. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie gminy Turawa funkcjonuje osiem Ochotniczych Straży Pożarnych:

- OSP w Bierdzanach, ul. Szkolna 18,
- OSP w Kotorzu Wielkim, ul. Opolska 21,
- OSP w Kadłubie Turawskim, ul. Opolska 11,
- OSP w Ligocie Turawskiej, ul. Kadłubka 1A,
- OSP w Osowcu, ul. Lipowa 4,
- OSP w Rzędowie, ul. Opolska,
- OSP w Węgrach, ul. Opolska 11,
- OSP w Zawadzie, ul. Oleska 29A.

Na terenie gminy nie ma Państwowej Straży Pożarnej. OSP w Osowcu i w Węgrach należą do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.

Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Turawa dysponują łącznie 16 samochodami oraz odpowiednim sprzętem operacyjnym, niezbędnym przy akcjach gaśniczych.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem jednostek OSP.

3.9.2. Ochrona przeciwpowodziowa

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Na terenie gminy realne jest wystąpienie dwóch zagrożeń powodziowych.

Pierwszym z nich jest powódź spowodowana niekorzystnymi zjawiskami hydrometeorologicznymi (opadowa, od deszczy nawalnych, roztopowa i zatorowa). Groźba powodzi tego rodzaju ma miejsce podczas występowania nagłych lub ciągłych zjawisk hydrometeorologicznych, szczególnie na terenach bezpośrednio przylegających do rzek: Małej Panwi, Swornicy, Jemielnicy oraz Maliny. Są to użytki rolne położone we wsi Zawada, Osowiec, Węgry, Kotórz Wielki oraz Kotórz Mały. Ryzyko wystąpienia takiej powodzi określane jest jako niskie, a częstotliwość jest także niska. W razie nagłej powodzi, w usuwaniu zaistniałych szkód wykorzystywane będą jednostki OSP z terenu gminy Turawa.

Drugim zagrożeniem jest katastrofa budowli hydrotechnicznej – zapory czołowej Jeziora Turawskiego w miejscowości Turawa. W przypadku zaistniałego zdarzenia nastąpiłoby praktycznie całkowite zalanie sołectw: Turawa, Kotórz Wielki, Kotórz Mały, Osowiec oraz Węgry. Wiązałoby się z tym bezpośrednio zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców w/w sołectw, a także ogromne zniszczenia infrastruktury technicznej. Ryzyko wystąpienia tego rodzaju zagrożenia jest jednak niskie. Zasięg strefy ochronnej zapory czołowej (w odległości od 200 do 500 m) został przedstawiony na załączniku graficznym do Studium.

Gmina posiada następujące opracowane plany w ramach programu ochrony:

- Zarządzania Kryzysowego,
- Ochrony zabytków ruchomych i stałych,
- Ewakuacji.

3.10. Administracja samorządowa**3.10.1. Urząd Gminy**

Urząd Gminy, zlokalizowany w miejscowości Turawa przy ul. Opolskiej 39c, nadzoruje aktywności społeczno – gospodarcze na obszarze całej gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym na czele urzędu gminy wiejskiej stoi Wójt. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych. Struktura organizacyjna Urzędu Gminy w Turawie składa się z następujących wydziałów i stanowisk:

- Wójt;
- Zastępca Wójta;

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- Skarbnik Gminy;
- Referat Turystyki i Promocji;
- Referat Planowania Finansów i Podatków;
- Sekretarz Gminy;
- Urząd Stanu Cywilnego;
- Radca Prawny;
- Referat Gospodarki Nieruchomościami, Ochrony Środowiska i Rolnictwa;
- Referat Budownictwa;

Ponadto Urzędowi Gminy w Turawie podlegają następujące jednostki organizacyjne:

- Publiczne Gimnazjum w Turawie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Osowcu,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Ligocie Turawskiej,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zawadzie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bierdzanach,
- Publiczne Przedszkole w Kotórze Małym,
- Publiczne Przedszkole w Turawie,
- Publiczne Przedszkole w Zawadzie,
- Publiczne Przedszkole w Węgrach,
- Publiczne Przedszkole w Bierdzanach,
- WiK.

3.10.2. Gremia samorządowe

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym władzę wykonawczą w gminie wiejskiej sprawuje Wójt, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów. Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Gminy, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2006 roku, Rada Gminy w Turawie składa się z 12 mężczyzn i 3 kobiet.

3.10.3. Współpraca krajowa i międzynarodowa

Gmina Turawa na arenie międzynarodowej współpracuje z następującymi gminami:

- Gmina Werter (Nadrenia – Westfalia, Niemcy) – współpraca od 1996 r., umowa partnerska – 13.03.2008;
- Gmina Saalfelder Höhe (Turyngia, Niemcy) – współpraca od 1997 r., umowa partnerska – 18.09.2004;
- Gmina Dřevohostice (Kraj Ołomuniecki, Czechy) – współpraca od 2006 r., umowa partnerska – 09.08.2009.

Ponadto gmina Turawa prowadzi ponadto współpracę z miastem Conndette (Francja).

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

W granicach kraju, gmina jest członkiem Międzygminnego Związku Trias Opolski, Opolskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej, Związku Gmin Dolna Mała Panew, Stowarzyszenia LGD „Kraina Dinozaurów” oraz Lokalnej Grupy Rybackiej „Opolszczyzna”.

4. STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA GRUNTÓW

Powierzchnia ogólna gminy wynosi 17209 ha. Dominującą formą własności gruntów na terenie gminy jest własność prywatna. Drugim pod względem powierzchni terenów właścicielem gruntów jest Skarb Państwa, do którego należą m.in. tereny leśne będące w zarządzie Lasów Państwowych. Gmina nie posiada znaczących powierzchni gruntów w zasobach komunalnych. Do gminy należą tereny, na których zlokalizowane są komunalne obiekty i urządzenia usługowe (szkoły, przedszkola, obiekty cmentarne, świetlice, boiska, itp.), urządzenia infrastruktury technicznej (gminne wysypisko śmieci), tereny dróg gminnych, rowów szczegółowych i melioracyjnych oraz niewielkie tereny niezagospodarowane.

Według stanu na 31.12.2008r. wielkość powierzchni w zasobach gminnych wynosiła 617,5 ha, w tym:

- 594,7 ha - grunty tworzące gminny zasób nieruchomości,
- 4,7 ha - grunty przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym,
- 18,1 ha - grunty przekazane w użytkowanie wieczyste (z czego 2,8 ha osobom fizycznym).

5. GOSPODARKA

5.1. Rolnictwo

Sektor rolniczy stanowi ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe gospodarstwa rolne o areale około 5 ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie gminy z licznymi podmiotami gospodarczymi.

5.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie

Tabela 34. Gmina Turawa - użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2009 roku (w ha).

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne				Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki	
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki			pastwiska
17106	5330	3567	12	1402	60	8928	2864

Gospodarstwa rolne stanowią 98 % ogólnej powierzchni gminy. Użytki rolne stanowią 27,53 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw rolnych, lasy i grunty leśne 51,80%, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 20,66 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw rolnych kształtuje się w następujący sposób: grunty orne – 70,44 %; sady – 0,28 %; łąki – 27,80 %; pastwiska – 1,48 %.

GMINA TURAWA

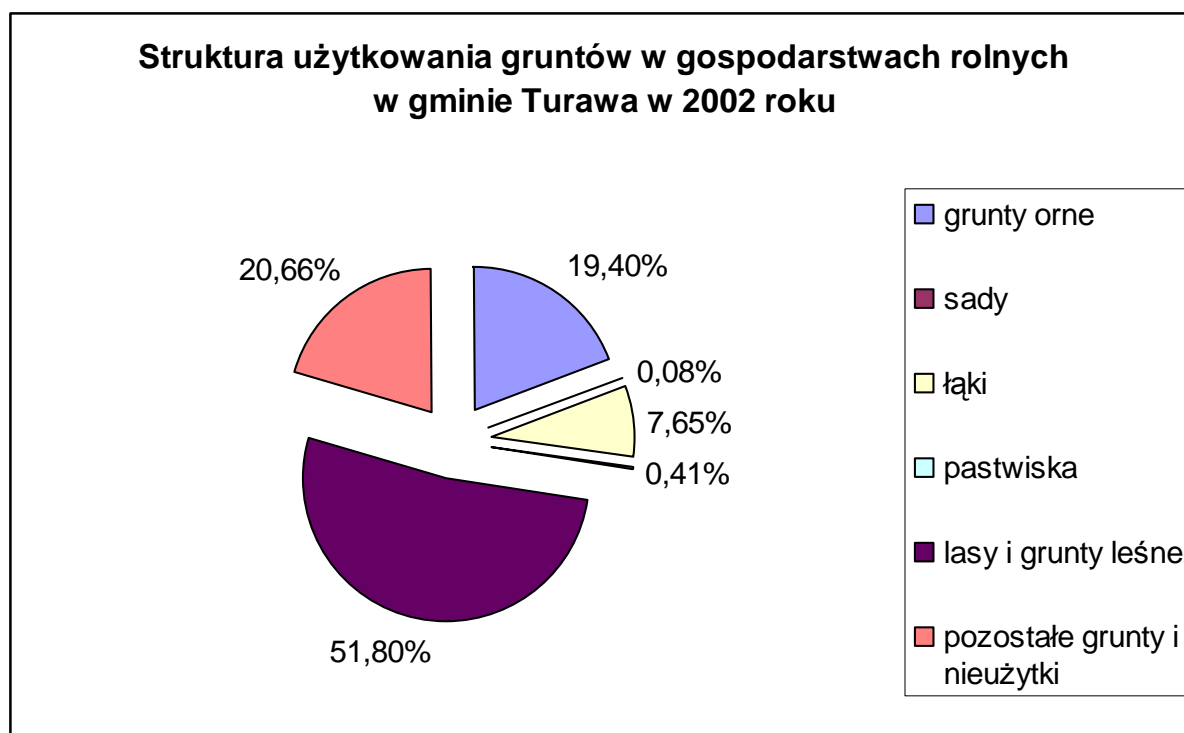
ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

5.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku na terenie gminy Turawa funkcjonowało 1040 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego zajmuje areał około 5 ha i jest zbliżona do przeciętnej wartości występującej w powiecie opolskim oraz województwie opolskim.

Rysunek 8. Gmina Turawa – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2002 roku

Tabela 35. Gmina Turawa – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2002 roku.

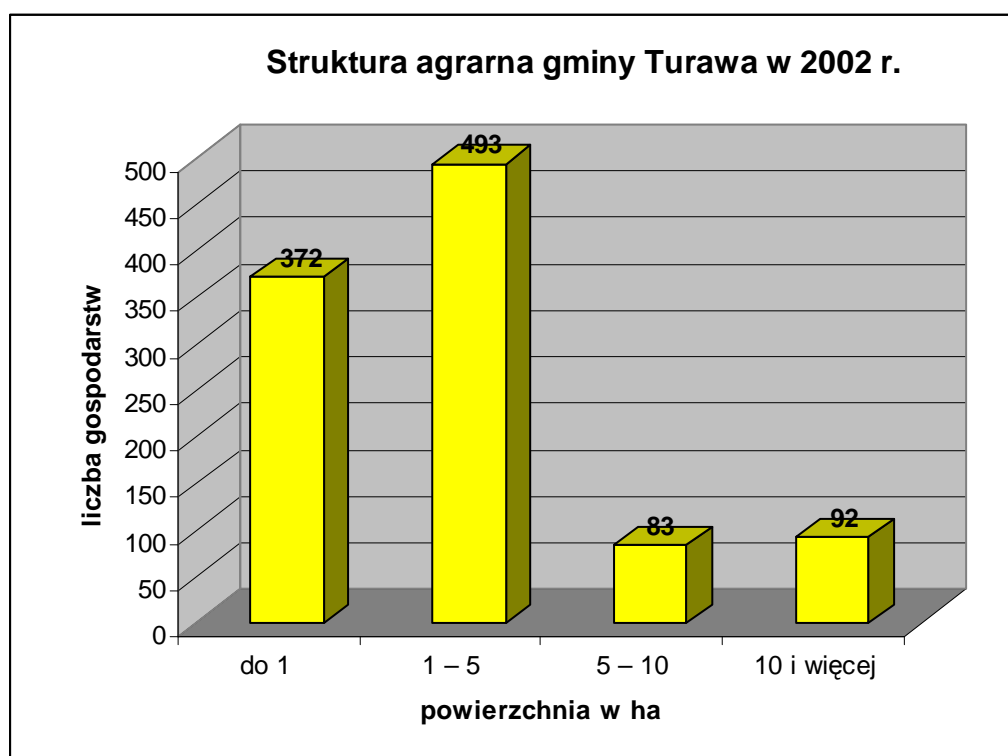
Powierzchnia gospodarstwa w ha	Liczba gospodarstw	Struktura (%)
do 1 ha	372	35,77
1 – 5	493	47,40
5 – 10	83	7,98
10 i więcej	92	8,85

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Rysunek 9. Gmina Turawa – charakterystyka struktury agrarnej w 2002 roku

Gospodarstwa bardzo małe (działki rolne), to jest o areale do 1 ha, stanowią aż 35 % ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa małe, to jest o areale od 1 do 5 ha stanowią blisko 48%, natomiast gospodarstwa średnie, jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 5 ha do 10 ha to prawie 8 % ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 10 ha stanowią blisko 9 % ogółu. Generalnie liczba gospodarstw o areale do 5 ha stanowi w gminie Turawa aż 84 % całości. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest bardzo rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw. Należy nadmienić, że na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku 600 gospodarstw (57,69 % ogółu) prowadziło wyłącznie działalność rolniczą, 44 gospodarstw (4,23 %) wyłącznie pozarolniczą, 94 gospodarstw (9,04 %) rolniczą i pozarolniczą, a 302 gospodarstw (29,04 %) nie prowadziło działalności rolniczej i pozarolniczej. Ponadto należy zaznaczyć, że 92 gospodarstwa o areale większym niż 10 ha skupiało w swoim władaniu 2903,45 ha z 5025,21 ha ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, czyli 57,78 %.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Tabela 36. Gmina Turawa – rozmieszczenie indywidualnych⁸ gospodarstw rolnych według obrębów

Obręb	Ilość gospodarstw indywidualnych	Powierzchnia gruntów rolnych w ha
Bierdzany	122	746
Kadłub Turawski	111	429
Kotórz Mały	120	371
Kotórz Wielki	57	166
Ligota Turawska	146	672
Osowiec	73	182
Turawa	67	303
Węgry	154	557
Rzędów	48	193
Zawada	212	873
Zakrzów Turawski	101	492

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) gospodarstwa rolne z terenu gminy Turawa dysponowały między innymi:

- 528 ciągnikami;
- 38 samochodami ciężarowymi;
- 58 kombajnami zbożowymi;
- 37 kombajnami ziemniaczanymi;

Ponadto gospodarstwa dysponowały budynkami i budowlami o łącznej powierzchni:

- stodoł: 50 011 m²;
- budynków wielofunkcyjnych: 30 503 m²;
- obór: 17 662 m²;
- chlewni: 16 080 m²;
- kurników: 3 555 m².

5.1.3. Jakość gleb, uprawy, hodowla i ceny gruntów

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych, gmina Turawa posiada bardzo przeciętne warunki do produkcji rolniczej. Na terenie gminy nie występują grunty orne i użytki zielone najlepszych klas bonitacyjnych (I i II). Udział gleb dobrych (grunty orne), będących w III klasie bonitacyjnej wynosi zaledwie 0,1 %. Gleby średnie IV klasy bonitacyjnej to 24 % ogółu, zaś gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią aż 75,9 %. Natomiast udział użytków zielonych,

⁸ Za gospodarstwo indywidualne uważa się gospodarstwo będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

będących w III klasie bonitacyjnej wynosi 1,7 %, w IV klasie – 55,3 % zaś najniższe V i VI klasy to łącznie 43 %. Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana przede wszystkim na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Pod zasiewy głównych ziemiopłodów przeznaczono w 2002 roku 2848,83 ha gruntów ornych czyli 81,73 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Największe znaczenie miały w 2005 roku następujące uprawy:

- zboża podstawowe – 2290,65 ha (80,41 % powierzchni zasiewów);
- ziemniaki – 212,5 ha (7,46 %);
- pozostałe – 182,76 ha (6,42 %);
- odłogi i ugory – 162,92 (5,72%).

Natomiast wśród zbóż podstawowych dominują:

- mieszanki zbożowe – 776,99 ha (33,92 %);
- pszenżyto – 401,86 ha (17,54 %);
- jęczmień – 348,19 ha (15,20%);
- żyto – 319,31 ha (13,94 % zasiewów zbóż podstawowych);
- pszenica – 265,68 ha (11,60 %);
- owies – 178,22 ha (7,78 %).

Warunki glebowe gminy, charakterystyczne dla średniej występującej w województwie powodują, że plony głównych ziemiopłodów są zbliżone do przeciętnych wartości osiąganych w regionie. Produkcja zwierzęca dostosowana jest do bieżących potrzeb na rynku. Na terenach użytkowanych rolniczo w gminie Turawa główne kierunki hodowli w 2002 roku (według danych ze spisu powszechnego) to: bydło, trzoda chlewna, kozy, owce, konie, kury.

5.2. Leśnictwo

Gmina Turawa charakteryzuje się znacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne stanowią 51,8% powierzchni gminy, to jest (8875,0 ha). Jest to wskaźnik prawie dwukrotnie wyższy od przeciętnej lesistości województwa (26,4%).Przeważająca część lasów i gruntów leśnych znajdujących się na terenie gminy (8427,6 ha) to lasy Skarbu Państwa podlegające Zarządowi Lasów Państwowych. Znacznie mniejszą powierzchnię zajmują lasy prywatne (201,8 ha) oraz stanowiące własność gminy (309,7 ha). Lasy należące do gminy to część Borów Stobrawsko-Turawskich, zlokalizowanych głównie w północnej i wschodniej jej części. Głównym walorem przyrodniczym tego obszaru są zróżnicowane siedliskowo i gatunkowo lasy wraz z dolinami rzek. Najbardziej ciekawy pod względem przyrodniczym kompleks należy do Nadleśnictwa Turawa znajduje się na północ od jeziora Turawskiego i jest odwadniany przez biorącą stąd swój początek rzekę Brynicę. Lasy nadleśnictwa Turawa położone są w V Krainie przyrodniczo - leśnej (Kraina Śląska) (Trampler, Kliczkowska, Dmyterko, Sierpińska, 1990), w Dzielnicy Równiny Opolskiej w mezoregionie: Borów Stobrawskich. Nadzór nad lasami sprawuje Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach. Największy obszar gminy zajmują bory sosnowe i mieszane. Natomiast lasy liściaste wykształciły się w niewielkim stopniu. Fragmentarycznie występują między innymi: grąd środkowoeuropejski w dolinie Małej Panwi, łęg jesionowo-olszowy w dolinie Brynicy, łęg wierzbowy w zachodniej części południowych obrzeży jeziora Turawskiego. Turawa leży w granicach

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

obszaru chronionego, lasów Stobrawsko-Turawskich. „Obszar Chronionego Krajobrazu – Lasy Stobrawsko Turawskie”, swym zasięgiem obejmujące skrawek lasów obrębu leśnego Grudzice (6,84 ha) znaczną część lasów obrębu Krasiejów (5748,68 ha), oraz obrębu Zbicko (5407,30 ha). Łącznie na terenie Nadleśnictwa Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko Turawskie” zajmują powierzchnię 11162,82 ha w tym w gminie Turawa stanowią 17455 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko Turawskie” został utworzony na mocy uchwały WRN w Opolu z dn. 26.05.1998r. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów położonych w granicach gminy Turawa w zasadniczy sposób wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i poza produkcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji poza produkcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowaniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego.

5.3. Działalność produkcyjna

5.3.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin

Na terenie gminy Turawa znajdują trzy udokumentowane złoża surowców mineralnych: złożo Turawa, złożo Zawada 1 oraz złożo Zawada 2. Żadne ze złóż nie jest eksploatowane. Nie posiadają one koncesji, przedsiębiorcy, obszaru górniczego, ani terenu górniczego. Ponadto ich lokalizacja koliduje z obszarami chronionymi na terenie gminy. Złożo Turawa znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko – Turawskie. Złożo Zawada 1 leży w granicach Obszaru Najwyższej Ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP 333 Opole – Zawadzkie oraz częściowo w strefie ochronnej dla ujęcia wody Zawada. Złożo Zawada 2, podobnie jak złożo Zawada 1 znajduje się w granicach GZWP 333 Opole – Zawadzkie oraz na obszarze strefy ochronnej dla ujęcia wody Zawada.

5.3.2. Pozostałe działalności produkcyjne

Miejscowe zakłady produkcyjne charakteryzują się różnorodnością branżową. Lokalne zakłady przemysłowe dotkliwie odczuły zmiany, związane z transformacją ustrojową, które nastąpiły pod koniec stulecia. Na przełomie XX i XXI wieku wiele zakładów mimo wieloletnich tradycji zaprzestało lub zmieniło profil produkcji. Jednocześnie zaczęły powstawać i odradzać się firmy zatrudniające od kilkunastu do kilkudziesięciu osób. Generalnie, na koniec 2008 roku na terenie gminy funkcjonowały ... podmioty

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

produkcyjne. Jedyne zakłady przemysłowe stanowią Fabryka Wyrobów Metalowych w Osowcu. Pozostałe to małe zakłady zajmujące się rzemiosłem produkcyjnym.

Tabela 37. Gmina Turawa – wykaz większych zakładów produkcyjnych. Stan na 2008 rok.

Nazwa zakładu	Adres
Fabryka Wyrobów Metalowych	Osowiec
Zakład Utylizacji FARMUTIL	Węgry
Zakład stolarski	Kotórz Mały
Zakład stolarski	Turawa
Zakład stolarski	Węgry

Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod działalność gospodarczą waha się w granicach od kilkunastu do kilkudziesięciu złotych. Jej wysokość uzależniona jest od stopnia uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną. Rozwój działalności produkcyjnych w skali odpowiedniej dla obecnych potrzeb wymaga wprowadzenia inwestycji zewnętrznych. Rezerwy lokalizacyjne pod działalność gospodarczą zlokalizowane są na terenie nieczynnych zakładów przemysłowych oraz przede wszystkim w rejonie planowanego przebiegu obwodnicy północnej m. Opola w ciągu drogi krajowej nr 45. Na wyżej wymienionych terenach oczekuje się rozwoju nowoczesnych i zaawansowanych technologicznie inwestycji związanych z działalnościami produkcyjnymi.

5.4. Turystyka

5.4.1. Główne atrakcje turystyczne miejscowości w gminie Turawa

Turawa

Miejscowość położona jest nad Jeziorem Turawskim (Dużym) oraz jeziorami Średnim i Małym. Jezioro Turawskie (Duże) jest jednym z najcenniejszych obiektów przyrodniczych na Opolszczyźnie. Obok tego, że stanowi ono ostoję wielu cennych gatunków flory i fauny, wody zbiornika wykorzystywane są w celach rekreacyjnych. W miejscowości zlokalizowane są liczne ośrodki wypoczynkowe. Ponadto jezioro daje możliwość uprawiania szerokiej gamy sportów wodnych, od żeglowania po windsurfing. Jezioro Średnie i Małe także wykorzystywane są w celach wypoczynkowych. Nad Jeziorem Średnim mieści się wiele prywatnych działek rekreacyjnych, pole namiotowe oraz prywatny ośrodek wypoczynkowy. W miejscowości Turawa godnym uwagi obiektem jest pałac, w którym siedzibę ma obecnie dom dziecka.

Bierdzany

W Bierdzanach znajduje się pochodzący z 1711 r. drewniany kościół p.w. św. Jadwigi. Jest on jednym z cenniejszych w Polsce zabytków sakralnych, przede wszystkim ze względu na zachowane XVII - wieczne

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

polichromie. Sceny figuralne pokrywają w tym przypadku ściany i strop nawy głównej, transeptu i prezbiterium.

Zakrzów Turawski

W tej miejscowości także na uwagę zasługują kościół. Wzniesiony został w 1759, co dokumentuje ulokowany po prawej stronie wieży odlew z tą właśnie datą. Patronami świątyni są św. Piotr i Paweł. Wybudowany w stylu barokowym obiekt, podobnie jak kościół w Bierdzanach należy do cenniejszych zabytków polskiej architektury sakralnej. Dodatkowym atutem miejscowości jest położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Turawskiego.

Kadłub Turawski

W miejscowości obozowały w 1806 r. wojska Napoleona. Zmarły na skutek obrażeń wojennych Francuzów grzebano na cmentarzu w rejonie dzisiejszych ulic Głównej i Starej. W 1815 r. mieszkańcy Kadłuba postawili na cmentarzu pamiątkową kapliczkę, która zachowała się po dziś dzień.

Ligota Turawska

W Ligocie Turawskiej przy ul. Głównej zlokalizowana jest kaplica, w której znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Przyniesiony on został 100 lat temu z Częstochowy przez gospodarza Lorenca Gryszczyka, który wierzył, że pielgrzymka do miejsca kultu przyczyni się do zakończenia niepowodzeń nękających jego rodzinę.

Osowiec – Trzęsin

We wsi znajduje się murowana kaplica, datowana na 1808 r., a jej fundatorem był niejaki Matijas Adamiec – emigrant z Turcji. Według legendy kapliczny dzwonek potrafi przepędzać gradowe chmury.

Kotórz Wielki

W lesie nieopodal wsi stoi pomnik postawiony ku czci Fridricha Roberta Kunitzkiego z Gwardyjskiego Batalionu Strzelców w Poczdamie. Kunitzki sprowadzony został do wsi, aby zaprzestąć fali kłusownictwa panującej w połowie XX wieku. Zginął od kuli, wystrzelonej ze strzelby brata jednego z zabitych przez niego kłusowników.

Węgry

Walorem turystycznym wsi jest kaplica dzwonnicza. Pierwotnie zbudowana została z drewna, w 1800 r. została przebudowana i rozbudowana. Do roku 1936 kaplice zdobiła rzeźbiona w lipowym drewnie figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Według niemieckich, przedwojennych ekspertyz, autorem rzeźby był Witt Stwosz. Niestety w latach wojennych, licząca 450 lat rzeźba przepadła. Obecnie jej miejsce zajmuje pochodząca z XIX w. replika Matki Boskiej Częstochowskiej.

Osowiec

Miejscowość położona jest w pobliżu Jeziora Srebrnego, które uchodzi za niezwykle urokliwe ze względu na barwę czystych wód. Jezioro wraz z sąsiednimi oczkami wodnymi stanowi jedno z ciekawszych środowisk florystycznych i faunistycznych na Opolszczyźnie. W jeziorze występują słodkowodne południowoamerykańskie meduzy. Ponadto obrzeża Jeziora Srebrnego to jedno z silniejszych stanowisk owadożernej rośliny – rosiczki okrągłolistnej.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

5.4.2. Znakowane trasy turystyczne

Przez teren gminy Turawa przebiegają szlaki piesze o następującym przebiegu:

- czarny szlak (8km) biegnący z Dębskiej Kuźni do Turawy nad Małe Jezioro Turawskie
- czerwony szlak (20km) z Opola przez Niwki nad Małe i Średnie Jezioro Turawskie.

Z punktu widzenia potrzeb konieczne są inwestycje w kolejne ścieżki piesze.

5.4.3. Baza noclegowa

Tabela 38. Wykaz całorocznych obiektów noclegowych w gminie Turawa

L.p.	Nazwa ośrodka	Liczba miejsc noclegowych	Świetlica	Stołówka	Parking	Urządzenia sportowo – rekreacyjne i inne
1.	O.W. „Korab”	94	Tak	Tak	Tak	Boisko do piłki siatkowej, sprzęt pływający
2.	O.W. „Peters”	101	Tak	Tak	Tak	Mini fitness klub, sauna, hydromasaż, sprzęt pływający, jazdy konne
3.	O.W. „Małapanew”	60	Tak	Tak	Tak	Kręgielnia, plac zabaw, boisko do piłki ręcznej
4.	O.W. „Wodnik”	58	Tak	Tak	Tak	Kort tenisowy, plac zabaw dla dzieci
5.	O.W. „Kormoran”	82	Tak	tak	tak	Plac zabaw, solarium restauracja
6.	Ośrodek „Zielony”	45	Tak	Tak	Tak	Boisko i plac zabaw
7.	O.W. „Pod Słońcem”	40	Tak	Na wyraźne potrzeby gości	Tak	Boisko do siatkówki, koszykówki, p. nożnej, plac zabaw, basen dla dzieci, grill, krąg taneczny
8.	Ośrodek „Relax”	50	Tak	Tak	Tak	-

Tabela 39. Wykaz sezonowych ośrodków wypoczynkowych w gminie Turawa

L.p.	Nazwa ośrodka	Liczba miejsc noclegowych	Świetlica	Stołówka	Parking	Urządzenia sportowo – rekreacyjne
1.	O.W. „Borowik”	56	Tak	Tak	Tak	Plac zabaw, boisko sportowe, 10 miejsc na namioty
2.	O.W. „Manhattan”	24	Brak	Brak	Brak	Brak
3.	O.W. „Marina LOK”	110	Tak	Tak	Tak	Plac zabaw dla dzieci, sprzęt pływający, boisko do piłki siatkowej
4.	O.W. „Rybaczówka”	16	Brak	Brak	Tak	Sprzęt pływający, miejsca na namioty, plac zabaw
5.	O.W. „Spółdzielca”	93	Tak	Brak	Tak	Plac zabaw dla dzieci
6.	O.W. „Madzia”	50	Tak	Brak	Tak	Plac zabaw dla dzieci

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

7.	Ośrodek Wodny	170	Tak	Tak	Tak	Sprzęt pływający
8.	O.W. „Zacisze”	62	Tak	Tak	Tak	Brak
9.	Pole namiotowe „Turawik”	300	Tak	Brak	Tak	Natryski, plac zabaw, boisko do siatkówki, sklep wędkarski, wypożyczalnia sprzętu wędkarskiego
10.	O.W. „Piast”	48	Tak	Brak	Brak	Brak
11.	O.W. „Kępnó”	16	Brak	Brak	Tak	Plac zabaw
12.	O.W. „Komunalnik”	30	Tak	Brak	Brak	Brak
13.	O.W. „WIKING”	18	Tak	Brak	Tak	Brak
14.	O.W. „Arkadia”	30	Brak	Brak	Tak	Plac zabaw, boisko do siatkówki, wypożyczalnia rowerów
15.	O.W. „U Niedźwiedzia”	60	Tak	Brak	Tak	Boisko i miejsce na namioty
16.	O.W. „Syrenka”	45	Tak	Tak	Tak	Plac zabaw dla dzieci, sprzęt pływający, miejsce na namioty
17.	O.W. „Odra”	86	Tak	Tak	Tak	Brak
18.	Ośrodek „Tawerna”	30	Brak	Brak	Tak	Brak
19.	O.W. „Kotwica”	140	Tak	Tak	Tak	Kort tenisowy, plac zabaw
20.	O.W. „Jowisz”	108	Tak	Tak	Brak	Plac zabaw, sprzęt pływający
21.	Pole biwakowe nad Jeziorem Średnim	200	Brak	Brak	Tak	Plac zabaw dla dzieci, boisko do siatkówki

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 8 całorocznych ośrodków wypoczynkowych, dysponujących łącznie 530 miejscami noclegowymi. Jako, że Turawa i okolice cieszą się największą popularnością wśród turystów okresie letnim, toteż w tym czasie funkcjonuje dodatkowo 21 ośrodków, zapewniających w sumie 1602 wolnych miejsc. Wszystkie ośrodki całoroczne zapewniają wczasowiczom bogate zaplecze kwaterunkowe. W takowe wyposażona jest również większość ośrodków sezonowych.

5.4.4. Potencjał turystyczny i sportowo - rekreacyjny

Potencjał turystyczny i sportowo – rekreacyjnym jest bardzo wysoki. Miejscowości gminy położone pośród malowniczych jezior, co jest ich głównym atutem. Tamtejsze zbiorniki wodne doskonale nadają się do wypoczynku aktywnego (przede wszystkim sporty wodne), jak i biernego. Infrastruktura turystyczna na terenie gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Tamtejsze ośrodki wypoczynkowe dają możliwość noclegu w sezonie 2132 osobom. Bliskość Opola jest dodatkowym atutem gminy, która jest celem licznych wyjazdów weekendowych. Ważnym elementem powinna być aktywizacja turystyczna i sportowo – rekreacyjna w okresie jesiennym.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje sportowe i turystyczne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisane w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu.

6. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

6.1. Komunikacja

Połączenie komunikacyjne gminy jest korzystne zarówno pod względem połączeń regionalnych i międzynarodowych, jak i lokalnych. Potrzeby mieszkańców zaspokajają dwa podstawowe systemy komunikacyjne: drogowy oraz kolejowy.

6.1.1. Drogi krajowe

Przez gminę Turawa przebiega jedna droga krajowa nr 45 i przecina miejscowości Zawada – Węgry – Osowiec Śl. – Bierdzany. Jest to droga relacji granica państwa – Chałupki – Krzyżanowice – Racibórz – Krapkowice – Opole – Kluczbork – Praszka – Wieluń – Złoczew. Droga zapewnia powiązania międzyregionalne z Poznaniem, Łodzią, Warszawą oraz przejściem granicznym w Chałupkach. Na szczeblu regionalnym łączy gminę z Kluczborkiem i Opolem. Długość dróg na terenie gminy Turawa w zarządzie GDDKIA wynosi 12,80 km.

6.1.2. Drogi wojewódzkie

Przez gminę przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 463, klasy technicznej – Z, relacji Bierdzany – Ozimek, na terenie gminy przebiega przez wieś Bierdzany, Ligota Turawska oraz Kadłub Turawskim.
- droga wojewódzka nr 494, klasy technicznej – Z, relacji Bierdzany – Olesno – Częstochowa – Gliwice, niewielki odcinek tej drogi przebiega przez tereny wsi Bierdzany.

Długość dróg na terenie gminy Turawa w zarządzie Dróg Wojewódzkich wynosi 11,351 km.

6.1.3. Drogi powiatowe

Tabela 40. Wykaz odcinków dróg powiatowych przebiegających przez gminę Turawa.

Nr drogi	Przebieg	Klasa drogi	Ilość pasów ruchu	Szerokość w liniach rozgraniczenia
1340 O	Stare Budkowice – Bierdzany	Z	2	20
1705 O	Zawada – Turawa – Zębowice – Szemrowice – Dobrodzień	Z	2	20
1706 O	Ozimek – Kotórz Mały	Z	2	20
1726 O	Łubniany – Turawa	L	2	15
1728 O	Luboszyce – Węgry	Z	2	20
1729 O	Luboszyce – Zawada	Z	2	20
1730 O	Węgry – Kotórz Mały	Z	2	20
1731 O	Turawa – Kotórz Wielki	Z	2	20

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

1741 O	DP 1705 O – Bierdzany	L	2	15
1770 O	DK 45 – Osowiec – DK 45	Z	2	20

Wszystkie drogi posiadają nawierzchnię bitumiczną. Powyższe trasy znajdują się pod nadzorem Powiatowego Zarządu Dróg w Opolu i ich długość na terenie gminy Turawa wynosi 53,157 km.

6.1.4. Drogi gminne

Wieś	Przebieg	Długość w km	Typ nawierzchni
Bierdzany	Stawowa	1,1	Asfaltowa (1,0) Tłuczniowa (0,1)
	Starowiejska	1,83	Asfaltowa (1,17); Tłuczniowa (0,64)
	Polna	1,59	Asfaltowa
	Nadleśna	0,14	Tłuczniowa
	Krótką	0,255	Asfaltowa
	Dębowa	0,77	Tłuczniowa
	Boiskowa	0,36	Asfaltowa
	Leśna	0,471	Tłuczniowa
	Prosta	0,302	Gruntowa
Kadłub Turawski	Stara	2,365	Asfaltowa (1,125); Tłuczniowa (1,240)
	Polna	0,82	Asfaltowa (0,554); Tłuczniowa (0,011); Żwirowo-Żużłowa (0,225)
	Poliwodzka	0,67	Tłuczniowa
	Leśna	1,36	Asfaltowa (0,87); Żwirowo-Żużłowa (0,425)
	Opolska 18	0,195	Asfaltowa
	Dobrodzieńska	0,44	Tłuczniowa
	Główna 19-25	0,08	Asfaltowa
Kotórz Mały	Słoneczna	0,21	Żwirowo-Żużłowa
	Szkolna	0,41	Asfaltowa (0,316); Tłuczniowa (0,094)
	Wodna	0,99	Asfaltowa
	Zielona	0,75	Asfaltowa
	Polna	0,621	Asfaltowa (0,477); Żwirowo-Żużłowa (0,144)
	Wiosenna	0,26	Tłuczniowa
	Akacyjowa	0,112	Tłuczniowa

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

	Brzozowa	0,47	Tłuczniowa (0,350); Gruntowa (0,096)
	Klonowa	0,3	Tłuczniowa
	Dębowa	0,14	Gruntowa
	Lipowa	0,16	Tłuczniowa
	Świerkowa	0,234	Tłuczniowa
	Sosnowa	0,945	Asfaltowa (0,155); Żwirowo-Żużłowa (0,790)
	Boczna	0,192	Żwirowo-Żużłowa
	Kwiatowa	0,17	Żwirowo-Żużłowa
	Oгородowa	0,332	Tłuczniowa (0,185); Gruntowa (0,147)
	Kolejowa	0,186	Asfaltowa
	Pogodna	0,51	Tłuczniowa
	Pod Borem	0,101	Asfaltowa (0,023); Tłuczniowa (0,078)
	Oгородowa	239	Tłuczniowa
Kotórz Wielki	Zielona	0,277	Żwirowo-Żużłowa
	Stawowa	0,609	Asfaltowa
	Leśna	0,615	Żwirowo-Żużłowa
	Polna	0,66	Asfaltowa (0,523); Żwirowo-Żużłowa (0,137)
	Oгородowa	0,239	Żwirowo-Żużłowa
Ligota Turawska	Osiedle	0,480	Brukowa (0,318); Tłuczniowa (0,167)
	Dobrodzieńska	3,12	Asfaltowa (2,068); Brukowa (0,431); Tłuczniowa (0,621)
	Dworska	3,225	Asfaltowa (2,752); Tłuczniowa (0,350); Gruntowa (0,123)
	Główna	1,19	Asfaltowa (0,547); Brukowa (0,643)
	Polna	0,200	Tłuczniowa
	Ostrów	1,05	Żwirowo-Żużłowa
Osowiec	Cmentarna	0,675	Asfaltowa
	Fabryczna	0,18	Asfaltowa
	Lipowa	0,54	Asfaltowa
	Oгородowa	0,125	Tłuczniowa
	Zielona	0,502	Asfaltowa (0,268); Tłuczniowa (0,064); Żwirowo-Żużłowa (0,170)

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Oswiec - Trzęsin	Młyńska	0,888	Asfaltowa
	Polna	0,513	Asfaltowa
	Srebrna 11-13	0,09	Żwirowo-Żużłowa
	Srebrna 15-23	0,3	Tłuczniowa (0,220); Żwirowo-Żużłowa (0,080)
Rzędów	Letniskowa	1,728	Tłuczniowa (1,389); Betonowa (0,076)
	Sosnowa	0,149	Asfaltowa (0,085); Gruntowa (0,064)
	Polna	0,242	Asfaltowa
	Leśna	0,48	Asfaltowa
	Wiejska	0,666	Asfaltowa (0,625); Tłuczniowa (0,041)
	Zielona	0,391	Asfaltowa
Turawa	Stawowa	0,55	Asfaltowa
	Rzeczna	0,344	Asfaltowa
	Nowa	0,266	Asfaltowa (0,183); Tłuczniowa (0,083)
	Oгородowa	1,055	Asfaltowa (0,608); Tłuczniowa (0,397)
	Planetorza	0,307	Asfaltowa (0,097); Tłuczniowa (0,210)
	Miodowa	0,425	Żwirowo-Żużłowa
	Modrzewiowa	0,842	Tłuczniowa
	Sosnowa	1,74	Asfaltowa
	Klonowa	0,639	Tłuczniowa (0,384); Żwirowo-Żużłowa (0,225)
	Leśna	0,368	Tłuczniowa
	Jodłowa	0,616	Tłuczniowa
	Jesionowa	0,104	Tłuczniowa
	Malinowa	0,33	Żwirowo-Żużłowa
	Jaworowa	0,349	Gruntowa
	Iwaskiewiczza	0,427	Asfaltowa (0,376); Żwirowo-Żużłowa (0,051)
	Grabowa	0,471	Tłuczniowa (0,270); Żwirowo-Żużłowa (0,201)
	Dębowa	0,826	Tłuczniowa (0,152); Gruntowa (0,674)
	Bukowa	0,888	Tłuczniowa (0,603); Żwirowo-Żużłowa (0,285)
	Akacyjowa	0,407	Gruntowa
	Cedrowa	0,102	Żwirowo-Żużłowa
Cisowa	0,152	Żwirowo-Żużłowa	

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Węgry	Osiedle 1-7	0,13	Tłuczniowa
	Osiedle 9-15	0,112	Tłuczniowa
	Osiedle 12-22	0,263	Tłuczniowa
	700 – lecia	0,482	Asfaltowa
	Milenijna	0,433	Tłuczniowa
	Młyńska	1,63	Asfaltowa (0,500);
	Leśna	0,152	Tłuczniowa
	Pogodna	0,306	Tłuczniowa
	Nowa	0,19	Tłuczniowa
	Średnia	0,388	Asfaltowa
	Pustkowska	1,296	Asfaltowa (1,243); Gruntowa (0,053)
	Szkolna	0,627	Asfaltowa
Zakrzów Turawski	Kościelna	0,396	Asfaltowa (0,565); Gruntowa (0,090)
	Dobrodzieńska	0,68	Tłuczniowa
	Polna	0,345	Żwirowo-Żużłowa
	Krotka	0,396	Żwirowo-Żużłowa (0,284) Gruntowa (0,112)
	Leśna	0,425	Żwirowo-Żużłowa
	Opolska 6	0,153	Tłuczniowa
	Opolska 9	0,123	Tłuczniowa
	Poliwodzka	1,59	Asfaltowa (1,464); Żwirowo-Żużłowa (0,126)
	Jodłowa	0,855	Asfaltowa
	Klapacz	0,560	Asfaltowa
	Kolonia	1,930	Asfaltowa (0,860); Żwirowo-Żużłowa (1,075)
	Wyzwolenia	0,182	Tłuczniowa
	Śzkolna	0,75	Asfaltowa
	Zawada	Szkolna	0,286
Średnia		0,212	Tłuczniowa (0,140); Żwirowo-Żużłowa (0,073)
Skośna		0,36	Asfaltowa (0,111); Żwirowo-Żużłowa (0,249)
Polna		0,438	Asfaltowa
Piaskowa		0,155	Tłuczniowa
Nowa		0,337	Asfaltowa
Krótką		0,187	Asfaltowa (0,133); Żwirowo-Żużłowa (0,054)

GMINA TURAWA

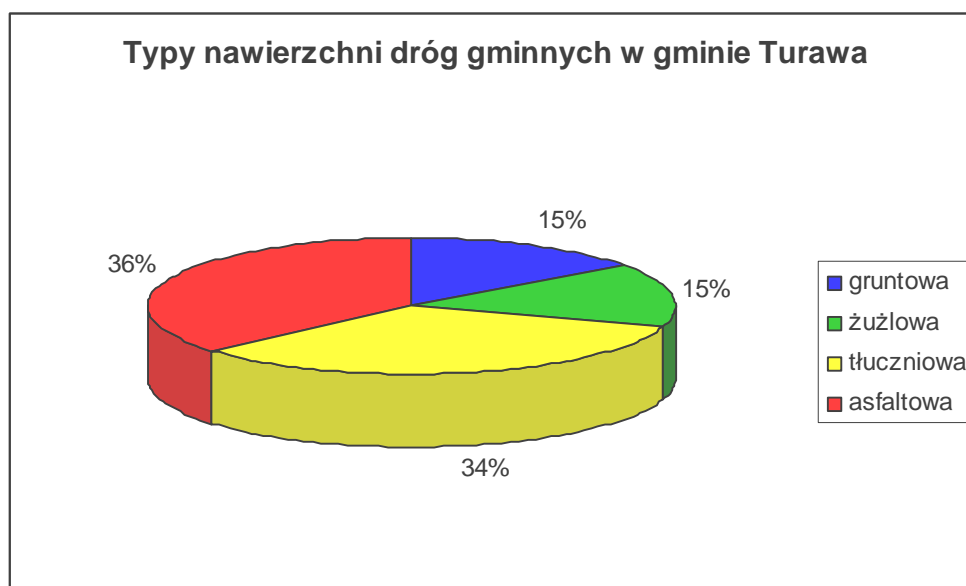
ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Kolanowska	1,056	Asfaltowa (0,611); Żwirowo-Żużłowa (0,445)
Dolna	0,295	Tłuczniowa
Brzegowa	1,0	Asfaltowa (0,717); Żwirowo-Żużłowa (0,283)
Bocianowa	1,758	Asfaltowa (1,168); Żwirowo-Żużłowa (0,590)
Kępska	1,540	Asfaltowa (0,556); Tłuczniowa (0,984)
Leśna	0,256	Tłuczniowa
Dębowa	0,175	Asfaltowa
Jesionowa	0,437	Tłuczniowa
Klonowa	0,273	Kostka
Rzeczna	0,155	Tłuczniowa
Turawska 4-12	0,15	Żwirowo-Żużłowa
Turawska dz.nr 385.150	0,17	Żwirowo-Żużłowa
Wodociągowa	2,14	Asfaltowa
Zielona	0,195	Asfaltowa (0,044); Żwirowo-Żużłowa
Poprzeczna	0,38	Tłuczniowa (0,290); Żwirowo-Żużłowa (0,090)
RAZEM	78,025	

Długość całkowita wszystkich dróg gminnych wynosi 78,025 km

Rysunek 10. Gmina Turawa – typy nawierzchni dróg gminnych

6.1.5. Ścieżki rowerowe

Po obszarze gminy prowadzą znakowane trasy rowerowe:

- trasa nr 18 – dochodzi do południowego brzegu Jeziora Dużego, dalej wzdłuż czołowego wału dociera do wsi Turawa, po czym biegnie wzdłuż drogi nr 1705 O i okrąża jezioro po terenach rekreacyjno – wypoczynkowych północnego brzegu jeziora, następnie wschodnim brzegiem jeziora dochodzi do wsi Dylaki (gmina Ozimek) i miasta Ozimek;
- trasa nr 19 – przebiega terenami rekreacyjno – wypoczynkowymi południowego brzegu J. Turawskiego, na odcinku czołowego wału i wsi Turawa – Marszałki. Jej przebieg pokrywa się z przebiegiem trasy nr 18, po czym gminną drogą przebiega przez Stobrawski Park Krajobrazowy aż do wsi Bierdzany i do wsi Murów;
- ścieżka nr 111 – dochodzi do trasy 18 i pokrywa się z jej przebiegiem na odcinku biegnącym wzdłuż wschodniego brzegu jeziora, następnie jej przebieg pokrywa się z trasa nr 19 na odcinku od wsi Antoniów do wsi Szczedrzyk i dochodzi do wsi Chrzęstowice;
- ścieżka nr 112 – przebiega w kierunku wschodnim do przysiółka Trzęsin i drogą powiatową nr 1726 dochodzi w rejon Jeziora Osowiec i w kierunku wschodnim lasami przechodzi przez osiedle Marszałki do drogi powiatowej nr 1741, którą biegnie do wału czołowego Jeziora Turawskiego, skąd od wschodu wchodzi do centrum wsi Turawa;
- ścieżka nr 113 – najkrótsza, przebiega z centrum wsi Turawa, drogą powiatową nr 1726, do Jeziora Osowiec.

6.1.6. Linie kolejowe

Przez teren gminy Turawa przebiega linia kolejowa nr 301 relacji Opole – Jełowa – Kluczbork - Namysłów. Jest to linia jednotorowa i niezelektryfikowana. Posiada ona drugorzędne znaczenie dla ruchu osobowego i towarowego. Po linii kursują pociągi osobowe. Na terenie gminy wyznaczone są dwie stacje postojowe pociągu: Kotórz Mały (odległość czasowa od Opola Głównego – 15 min) i Osowiec (odległość czasowa od Opola Głównego – 19 min). Linią kursuje w ciągu doby ok. 10 pociągów osobowych.

Skrzyżowania linii kolejowej z drogą krajową nr 45 oraz drogami powiatowymi przebiegają na jednym poziomie, co stanowi utrudnienie dla ruchu kołowego.

6.1.7. Komunikacja samochodowa

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej głównie przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej (PKS) oraz prywatne BUS-y. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdej miejscowości w gminie oraz do miejscowości sąsiednich. Szczególnie istotne jest właściwe skomunikowanie miejscowości gminy z Opolem, które na dzień dzisiejszy wydaje się zadawalające.

6.1.8. Stacje paliw

Na terenie gminy działają trzy stacje benzynowe. Pierwsza z nich zlokalizowana jest we wsi Bierdzany przy ul. Szkolnej 19 – Aka Sp. j., we wsi Zawada przy ul. Turawskiej 1a mieści się stacja paliw „Stell”. W Kotorzu Małym przy ul. Opolskiej 99 funkcjonuje natomiast Przedsiębiorstwo Handlowe Antra – Oli.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

6.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

6.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania nowoczesnej gminy ma dobry system zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków. Obecnie gmina Turawa wykorzystuje trzy wodociągi grupowe i dwa wodociągi lokalne. Wodociąg grupowy „Kadłub Turawski” obejmuje swoim zasięgiem wsie Bierdzany, Ligota Turawska, Kadłub Turawski, Zakrzów Turawski i Rzędów. Ponadto wodociąg grupowy „Turawa Marszałki” obejmuje swoim zasięgiem wsie Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Osowiec, Turawa, Węgry. Wodociąg grupowy „Zawada” obejmuje swoim zasięgiem wieś Zawada. Wodociąg lokalny „Jezioro Średnie” obejmuje domki zlokalizowane nad jeziorem o tej samej nazwie. Natomiast wodociąg lokalny „Turawa Jezioro Duże” obejmuje kompleks Ośrodków Wypoczynkowych zlokalizowanych w części północnej Jeziora Turawskiego. Łączna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi 116035,86 m. Ilość podłączeń wodociągowej wynosi 2437 sztuk, wliczając zakłady oraz posesje prywatne. (Stan na 01.01.2009) W 2008 roku mieszkańcy gminy Turawa zużyli 469500,78m³ wody.

Tabela 41. Gmina Turawa – wyposażenie w sieć wodociągową w 2009 roku.

L.p.	Miejscowość	Długość sieci w m	Ilość nieruchomości przyłączonych do sieci
1	Turawa	15374,00	321
2	Kotórz Mały	9136,45	254
3	Kotórz Wielki	4667,00	106
4	Trzęsin	2202,00	43
5	Osowiec - Węgry	16167,00	423
6	Zawada	14621,00	359
7	Bierdzany	14585,00	212
8	Kadłub Turawski	9336,00	152
9	Zakrzów Turawski	9081,00	142
10	Rzędów	9359,00	147
11	Ligota Turawska	11476,91	178

Do obiektów zaopatrujących gminę w wodę należą ujęcia:

- „Turawa - Jezioro Duże” Na podstawie decyzji nr OŚ. BSz – 6223 -38/08 z dnia 30.10.2008 roku Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu udzielił pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla ujęcia Urzędowie na Jeziorze Dużym. Pozwolenie zostało udzielone na czas oznaczony do 30 września 2028 roku,
- „Jezioro-Średnie” decyzją nr OŚ.BSz – 6223 -39/08 dnia 7.10.2008 roku wojewoda opolski udzielił pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z ujęcia Jezioro Średnie” w Turawie nad Jeziorze Średnim do dnia 30 .09.2025,
- „Kadłub Turawski” decyzja numer OŚ.621/331/95/96 z dnia 22.01 1996 w Opolu,
- „Turawa-Marszałki” decyzja numer OŚ.III-6210/23/98 z dnia 09.08.1998 UW w Opolu do 31 grudnia 2010,
- „Zawada”

GINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Tabela 42. Gmina Turawa – charakterystyka poszczególnych ujęć wodnych według pozwoleń wodno-prawnych.

Lokalizacja ujęcia	Wydajność	
	Qmaxh m ³ /h	Qmaxd m ³ /d
„Turawa-Jezioro Duże”	36,0	228,0
„Jezioro-Średnie”	7,5	57,3
„Kadłub Turawski”	45,6	911,0
„Turawa-Marszałki”	36,0	492,0
„Zawada”		164,0

Łączna wydajność gminnych wodociągów wynosi 1852,3 m³/dobę i w pełni zaspokaja aktualne zapotrzebowanie.

Tabela 43. Gmina Turawa – zaopatrzenie w wodę w 2005 roku.

Miejscowość	Źródło zaopatrzenie w wodę
Turawa	„Turawa Marszałki”
Kotórz Mały	„Turawa Marszałki”
Kotórz Wielki	„Turawa Marszałki”
Trzęsін	„Turawa Marszałki”
Osowiec - Węgry	„Turawa Marszałki”
Zawada	„Zawada”
Bierdzany	„Kadłub Turawski”
Kadłub Turawski	„Kadłub Turawski”
Zakrzów Turawski	„Kadłub Turawski”
Rzędów	„Kadłub Turawski”
Ligota Turawska	„Kadłub Turawski”

Nasylenie siecią wodociągową w gminie Turawa jest porównywalne z danymi charakteryzującymi powiat opolski. Natomiast średnie jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych jest zbliżone do średniej powiatowej i wojewódzkiej. Obsługę w zakresie zaopatrzenia w wodę nowych terenów inwestycyjnych, należy oprzeć o istniejącą sieć wodociągową, sukcesywnie rozbudowywaną z ograniczaniem rozwiązań indywidualnych.

6.2.2. Kanalizacja

Na terenie gminy działa oczyszczalnia ścieków w Kotorzu Małym oraz kanalizacja we wsiach Turawa, Osowiec i Trzęsiny, Węgry, Kotórz Mały i Zawada. Gospodarka ściekowa gminy, zarówno na terenach wiejskich, jak i na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych w przeważającej części opiera się na przejściowym gromadzeniu ścieków w bezodpływowych zbiornikach wybieralnych i wywożeniu ich do istniejącej oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym. W najbliższych latach planuje się zmianę tej sytuacji poprzez budowę kolektora w kierunku południowej strony Jeziora Turawskiego oraz sieci dla ośrodków tam funkcjonujących, a także skanalizowanie wsi i budowę małych oczyszczalni ścieków. Nowe tereny inwestycyjne w obrębie wsi skanalizowanych, winny być podłączane do istniejącej sieci, z docelowym wykluczeniem rozwiązań indywidualnych w zakresie odprowadzania ścieków.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Tabela 44. Gmina Turawa - Długość istniejącej i projektowanej kanalizacji sanitarnej

Miejscowości	Długość istniejącej kan. sanitarnej w m	Miejscowości	Długość projektowanej kan. sanitarnej w m
Zawada	26513	Turawa – Marszałki (I)	21822
Kotórz Mały	8519	Turawa- Marszałki (II)	12003
Turawa	8082	Południowy brzeg Jeziora	16407
Oswiec+Trzęsin	11131	Kotórz Wielki	7976
Bierdzany	800	Bierdzany	17391
		Ligota Turawska	19591
		Kadłub Turawski	11781
		Zakrzów Turawski	12509
		Rzędów	12297

6.3. Sieć gazowa

Przez gminę przebiega gazociąg w/c DN 500/400 PN 6,3 MPa relacji Kluczbork - Przywory.

Poza tym na terenie gminy Turawa eksploatowane są n/w gazociągi i obiekty systemu przesyłowego:

- gazociąg w/c DN 200 PN 4,0 MPa stanowiący połączenie z gazociągiem relacji: Zdieszowice – Wrocław,
- zaślepiiony odcinek gazociągu w/c DN 100 PN 6,3 MPa w miejscowości Węgry,
- obiekt gazowy – węzeł Opole Centralna w Zawadzie, $Q=25\ 000\ \text{nm}^3/\text{h}$,
- obiekt gazowy Stacja Pomiarowa Opole Centralna w Zawadzie, $Q=1\ 000\ \text{nm}^3/\text{h}$

Kierując się względami ekologicznymi należy podjąć działania zmierzające do gazyfikacji obszarów zurbanizowanych. Sporządzona już koncepcja zakłada gazyfikację głównie północno - wschodniej części gminy, tj. wsi Bierdzany, Ligota Turawska, Zakrzów Turawski, Kadłub Turawski i Rzędów, a także wsi Węgry i Oswiec, w oparciu o gazociąg tranzytowy zbudowany w rejonie wsi Kolonowice. Celem gazyfikacji gminy jest poprawa standardów życia mieszkańców i ochrona powietrza atmosferycznego oraz zmniejszenie zagrożeń dla kompleksów leśnych, stanowiących ważny element regionalnego ekosystemu oraz podstawę rozwoju rekreacji i wypoczynku.

6.4. Elektroenergetyka

Istniejący system zasilania gminy w energię elektryczną nie zapewnia potrzeb mieszkańców na zadowalającym poziomie, szczególnie w południowo-zachodniej i centralnej części gminy (w szczególności wsie Rzędów i Zawada). Wiąże się to z realizacją dużej ilości domków letniskowych oraz intensywnym rozwojem mieszkalnictwa przy braku rozbudowy systemu zasilania. Plany rozwojowe zakładają potrzebę modernizacji i rozbudowy sieci średnich napięć na terenie gminy.

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Przez teren gminy Turawa nie przebiegają linie elektroenergetyczne o napięciu 400 i 220 kV. W najbliższych latach nie planuje się budowy nowych obiektów elektroenergetycznych, tj linii o napięciu 400 kV i 220 kV, krajowej sieci przesyłowej, których właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA.

Przez obszar gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 KV, mające charakter tranzytowy:

- linie jednotorowe:
  - Kuniów – Bierdzany,
  - Bierdzany – Ozimek,
- linie dwutorowe:
  - 1 tor: Harcerska – Groszowice,
  - 2 tor: Grudzicka – Gosławice, Dobrzeń – Gosławice,
  - Dobrzeń – Ozimek.

Na terenie gminy zlokalizowana jest stacja transformatorowa 110/15 kV Bierdzany.

Zasilanie w energię elektryczną odbywa się liniami napowietrznymi średnich napięć 15 kV z kierunku:

- GPZ Bierdzany,
- GPZ Zakrzów,
- GPZ Ozimek,
- Elektrowni Wodnej Turawa zlokalizowanej na zaporze głównej Jeziora Turawskiego, na zachodnim brzegu, której właścicielem jest firma TAURON Ekoenergetyka Sp. z o.o.

Przesyłanie energii elektrycznej do większości odbiorców odbywa się liniami niskich napięć – napowietrznymi lub kablowymi poprzez stacje transformatorowe 15kV/0,4 kV, z których większość stanowią stacje słupowe w wykonaniu napowietrznym. Stan techniczny sieci średniego i niskiego napięcia jest średni i sieć ta powinna być systematycznie wymieniana na nową.

Na terenie gminy, w zakresie elektroenergetycznej sieci przesyłowej, w najbliższych latach planowana jest budowa stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z powiązaniem z siecią SN i nN w miejscowościach: Osowiec – Trzęsin, Kotórz Wielki, Kotórz Mały, Turawa – Marszałki; modernizacja jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Ozimek – Kluczbork, przebudowa linii 110 kV relacji Groszowice – Ozimek oraz modernizacja napowietrznej linii 15 kV relacji Rzędów – Transbud, a także modernizacja stacji 110/15 kV Bierdzany.

6.5. Ciepłownictwo

Gmina Turawa nie jest zgazyfikowana, dlatego też podstawowym nośnikiem energii cieplnej dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej jest paliwo stałe – węgiel kamienny i koks, przy czym znaczna część mieszkańców ze względów ekonomicznych korzysta z niskiej jakości asortymentów węgla, w tym mułów węglowych. Zakłada się, że olej opałowy, gaz płynny, czy biomasa w celach opałowych wykorzystywane są sporadycznie. Z analizy bilansu potrzeb cieplnych odbiorców indywidualnych na terenie gminy i sposobu pokrycia tego zapotrzebowania wynika, że ponad 90% energii cieplnej w skali roku uzyskiwana jest z kotłów i pieców węglowych pracujących ze średnią sprawnością na poziomie 50 – 60%, resztę potrzeb jak już zostało wcześniej podane zaspokajają proekologiczne źródła energii. Wykorzystywanie

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

niskosprawnych urządzeń w celach grzewczych skutkuje wysoką emisją zanieczyszczeń, których wielkość szacuje się na:

- dwutlenek siarki 67,9 ton/rok
- tlenki azotu 41,1 ton/rok
- pył zawieszony 117,5 ton/rok
- tlenek węgla 591,4 ton/rok
- dwutlenek węgla 27,7 tys. ton/rok
- benzo-piren 138 kg/rok

Wszystkie obiekty będące w gestii gminy powinny zostać przeznaczone do termomodernizacji wraz z wymianą systemu grzewczego o łącznej powierzchni ok. 14 200 m².

Poniższa tabela przedstawia zapotrzebowanie na ciepło w gminie Turawa, z podziałem na okres budowy budynku. Wynika z niej, że największym zapotrzebowaniem charakteryzują się obiekty, które powstały pomiędzy 1918, a 1970 rokiem. W przypadku budynków powstałych po 1970 r. zapotrzebowanie jest o wiele mniejsze.

Tabela 45. Gmina Turawa – Struktura pokrycia zapotrzebowania na ciepło, stan na 2003 r.

Wyszczególnienie	Ogólnie	Centralne ogrzewanie		Piecze	Inne	Nie ustalono
		zbiorowe	indywidualne			
Okres budowy:	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²					
przed 1918	22 473	137	13 091	8 994	251	-
1918 – 1944	68 116	665	50 936	16 099	416	-
1945 – 1970	69 948	1 223	56 087	11 843	615	180
1971 – 1978	29 644	2 869	25 625	1 030	-	120
1979 – 1988	28 741	1 652	26 097	835	157	-
1989 – 2002	24 168	-	22 987	719	462	-
w budowie	5 339	-	5 256	83	-	-
nie ustalono	2 172	-	1 359	668	-	145
OGÓŁEM	250 601	6 546	201 438	40 271	1 901	445

6.6. Telekomunikacja i łączność

Gmina Turawa wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki funkcjonowaniu central obsługujących przepływ automatyczny. Gmina posiada dwie centrale automatyczne o łącznej pojemności 240 NN. Ta ilość przyłączy telefonicznych wśród gmin wiejskich województwa opolskiego kwalifikuje Turawę na poziomie wysokim i przewiduje się, że potrzeby w tym zakresie będą zaspokojone przez najbliższe lata. Funkcjonowanie sieci w gminie Turawa wciąż jest ulepszane. Do 2010 roku nastąpi rozbudowa central telefonicznych z 1250 do 2150 numerów, co pozwoli na uzyskanie wskaźnika gęstości 200 telefonów na 1000 mieszkańców gminy i pomoże rozwinąć problemy telekomunikacyjne na obszarze północno – wschodniej części gminy najgorzej wyposażonej w aparaty telefoniczne. Funkcjonujący na terenie gminy operatorzy telekomunikacyjni zapewniają szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu. Ponadto gmina znajduje się w zasięgu działania telefonii komórkowej systemu GSM: Plus GSM, Era GSM, Idea

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

(Orange). Inwestycje telekomunikacyjne nie rzutują bezpośrednio na kierunki rozwoju przestrzennego. Rozwój telekomunikacji powinien być podporządkowany tym kierunkom. Z uwagi na fakt, że poziom telekomunikacji decyduje o jakości życia mieszkańców i atrakcyjności inwestycyjnej gminy, rozwój telekomunikacji powinien być przedmiotem zainteresowania i aktywnych działań gminy.

Na terenie gminy funkcjonują obecnie trzy placówki pocztowe:

- Urząd Pocztowy Turawa, ul. Opolska 17,
- FUP Turawa, ul. Kadłubska 1A, Ligota Turawska,
- FUP Turawa, ul. Oleska 1A, Osowiec.

Jedna placówka przypada na ok. 3140 mieszkańców. Współczynnik ten jest zdecydowanie mniej korzystny od średniej wojewódzkiej.

6.7. Gospodarka odpadami

Odpady komunalne niesegregowane zmieszane odbierane są od właścicieli nieruchomości poprzez przedsiębiorstwo świadczące usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych na podstawie indywidualnych umów z określoną częstotliwością z pojemników o pojemnościach: 120l (posesje), 240 l, 1100 l, 2500 l, 5000 l, KP-7 (szkoły, podmioty gospodarcze, jednostki organizacyjne). Odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zajmują się przedsiębiorstwa takie jak „Remondis Opole Sp. z o.o.,” „Elkom Sp. z o.o.,” „Biker”, „Strach i synowie Sp. z o.o.”. Odpady komunalne wytworzone przez mieszkańców Gminy Turawa, wywożone są na Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Opolu, ponieważ eksploatacja Gminnego Składowiska Odpadów Komunalnych w Bierdzanach zakończyła się 30.09.2004 r. W 2006r. składowisko decyzją OŚ.DLP.7647-83/06 z dnia 27.10.2006 r. Starosty Opolskiego uzyskało zgodę na zamknięcie i rekultywację. Ponadto w maju ubiegłego roku został opracowany projekt budowlano-wykonawczy „Rekultywacja gminnego składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Bierdzany, Gm. Turawa”, w którym określono założenia techniczne i biologiczne rekultywacji składowiska. Zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Turawa reguluje Uchwała nr XXXI/252/2006 Rady Gminy w Turawie z dnia 27 stycznia 2006.

Na terenie Gminy Turawa działa system selektywnej zbiórki odpadów oparty o sieć rozstawionych na obszarze Gminy pojemników 240l i 1100l – łącznie 47 gniazd zbiórki oraz system tzw. „workowy”, w którym uczestniczy około 1750 posesji (każda posesja wyposażona jest w komplet trzech worków). Zbiórka odpadów od mieszkańców odbywa się raz w miesiącu według harmonogramu ustalonego przez REMONDIS Opole Sp. z o.o.

Na terenie Gminy istnieje także system zbierania odpadów niebezpiecznych, oparty na sieci specjalistycznych rozstawionych w wybranych punktach pojemników 120 – 240l. Łącznie istnieje pięć tzw. „gniazd” zbiórki odpadów niebezpiecznych (Węgry, Kadłub Turawski, Turawa, Zawada, Kotórz Mały). Zbiórka odpadów wielkogabarytowych odbywa się dwa razy w roku (wiosna, jesień) w formie tzw. „wystawki” z wcześniejszym przekazaniem informacji do wiadomości mieszkańców Gminy.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

6.8. Melioracje i urządzenia wodne

Urządzenia melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodzią. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 Prawo wodne (Dz. U. z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.) dzieli urządzenia melioracji wodnych na podstawowe i szczegółowe.

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych należą:

- budowle piętrzące, upustowe oraz obiekty służące do ujmowania wód;
- stopnie i zbiorniki wodne;
- kanały wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- rurociągi o średnicy co najmniej 0,6 m;
- budowle regulacyjne oraz przeciwpowodziowe;
- stacje pomp.

Natomiast urządzenia melioracji wodnych szczegółowych obejmują:

- rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- deszczownie z pompami przenośnymi;
- rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m;
- stacje pomp do nawodnień ciśnieniowych;
- ziemne stawy rybne oraz groble na obszarach nawadnianych;
- systemy nawodnień grawitacyjnych.

Tabela 46. Gmina Turawa – urządzenia melioracji podstawowych administrowane przez WZMiUW w Opolu

Nazwa cieku
Jemielnica (obręb Zawada)
Kanał Jemielnica (obręb Zawada)
Swornica (obręb Zawada)
Malina (obręb Zawada)
Kanał Sławny (obręb Turawa)
Brynica (obręb Turawa, obręb Ligota Turawska)
Jażwinka (obręb Bierzany)

Tabela 47. Gmina Turawa – zbiorniki wodne na terenie gminy Turawa

Nazwa zbiornika	Pow. w ha/ charakterystyka
Jezioro Duże (Zbiornik Turawski)	2200 ha / zapewnienie przepływu nienaruszalnego na Odrze poniżej Brzegu Dolnego; zbiornik retencyjny
Jezioro Średnie	16,5 ha / zbiornik sztuczny, wyrobisko po żwirowiskach
Jezioro Małe	2,6 ha / zbiornik sztuczny, wyrobisko po żwirowiskach
Jezioro Srebrne	13,0 ha / zbiornik sztuczny, poeksploatacyjny

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Cieki wodne charakteryzują się stosunkowo znacznymi przyborami wody w okresie roztopów wiosennych i niskim stanem w okresie lata. Wylewy w czasie roztopów wiosennych są umiarkowane i nie wywołują większych szkód ze względu na łatwo przepuszczalne gleby i zmeliorowanie gruntów. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów.

Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy jest niezadowalający. Według analiz wykonanych na potrzeby sporządzenia gminnego Programu Ochrony Środowiska większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji. Za melioracje i urządzenia wodne na terenie gminy odpowiada Opolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu.

6.9. Cmentarze

Na terenie gminy Turawa funkcjonuje 9 cmentarzy. Zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Bierdzany, Ligota Turawska, Kadłub Turawski, Kotórz Wielki, Osowiec, Rzędów, Węgry, Zakrzów Turawski i Zawada.

Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku będą zaspokajać potrzeby mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat.

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Miejscowi rolnicy posiadają stosowne umowy na utylizację martwych zwierząt z przedsiębiorstwami spoza terenu gminy Turawa.

6.10. Obiekty obrony cywilnej

Na terenie gminy Turawa nie występują obiekty obrony cywilnej w postaci zabezpieczonych studni do wykorzystania w razie potencjalnych zagrożeń.

7. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia, jakie wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementów środowiska i obiektów opisanych w podrozdziałach nr 1.11, 2.3 i 2.4 niniejszego opracowania. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

7.1. Ochrona przyrodniczo – rolnicza

Na obszarze gminy Turawa ochronie przyrodniczo – rolniczej podlegają:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko – Turawskie”;

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- użytki ekologiczne: bagno śródleśne „Płaszczyna”, naturalny zbiornik wodny „Wodopój” i naturalny zbiornik wodny „Suchy Dół”;
- pomniki przyrody;
- tereny leśne;
- cały areal gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczanych do klas bonitacyjnych od III do IVa;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- zieleń urządzona;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;

a ponadto:

- 1) **Wody podziemne:** zbiornik GZWP 333 „Zbiornik Opole – Zawadzkie” gromadzący wody w triasowych utworach szczelinowo – porowych, położony w południowo – zachodnim fragmencie miejscowości Zawada i fragmencie zlewni lewostronnego dopływu Swornicy i Maliny, a także zbiornik GZWP 334 „Dolina kopalna rzeki Mała Panew”, gromadzący wody w czwartorzędowych utworach porowych, położony na terenie miejscowości: Zawada, Węgry, Kotórz Mały i Kotórz Wielki. Powyższe zbiorniki objęte są Obszarem Najwyższej Ochrony wód podziemnych ONO. Na obszarze ONO wskazana jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania na wody podziemne i powierzchniowe (obszar zasilania) już istniejących ognisk zanieczyszczeń. Należy wprowadzić także ograniczenia dotyczące użytkowania gruntów, a w szczególności stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na terenach użytkowanych rolniczo. W celu ochrony zbiornika GZWP 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie”, gromadzącego wody w triasowych utworach szczelinowo – porowych, położonego na terenie miejscowości: Zawada, Węgry, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Turawa, Osowiec, Rzędów utworzony został obszar wysokiej ochrony OWO.
- 2) **Wody powierzchniowe.** Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U nr 115 poz. 1229 z późniejszymi zmianami) należy przestrzegać między innymi:
  - zakazu grodzenia nieruchomości w odległości 1,5 m od krawędzi cieków;
  - obowiązku zapewnienia dostępu do wody przez właścicieli nieruchomości przyległych do wód,
  - zakazu uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału, a także wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego po stronie odpowietrznej,
  - w miarę możliwości, przy planowaniu trwałej zabudowy pozostawienie wzdłuż rzeki wolnego od inwestycji, pasa o szerokości do 5 m w celu umożliwienia konserwacji lub odbudowy cieku sprzętem mechanicznym,
- 3) **Ochrona przeciwpowodziowa.** Na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wodami rzeki Mała Panew, nie powinno wprowadzać się nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

7.2. Ochrona kulturowa

Według Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Turawa oraz zgodnie z „Programem Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008 – 2011” ochronie kulturowej podlegają:

- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego;
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego;
- obiekty o wartościach środowiskowych i kulturowych ujęte w gminnej ewidencji zabytków;
- udokumentowane stanowiska archeologiczne znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków;
- Strefa „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej – ochrony otoczenia obiektów z rejestru zabytków Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej – ochrony zasadniczych elementów rozplanowania i układów zabudowy;
- Strefa „K” – strefy ochrony krajobrazu kulturowego;
- Strefa „W” – ochrony archeologicznej.

7.3. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną

7.3.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowanie terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

7.3.2. Ujęcia wody

Na terenie gminy Turawa zostały wyznaczone bezpośrednie i pośrednie strefy ochronne od następujących ujęć wód podziemnych:

- 1) **Ujęcie Turawa.** Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 09.02.1998 roku ustanowiono strefy ochronne ujęcia wód podziemnych Turawa położonego na terenie gminy Turawa, złożonego ze studni nr 4 i 5 o głębokości 20 i 21 m.
  - a) strefa ochrony wewnętrznej bezpośredniej o promieniu 10 m
  - b) strefa ochrony pośredniej zewnętrznej o promieniu 867 m
- 2) **Ujęcie Kadłub Turawski.** Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 22.01.1996 roku ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód podziemnych Kadłub Turawski zlokalizowanego na terenie gminy Turawa, złożonego ze studni nr 1 o głębokości 60 m.
  - a) strefa ochrony wewnętrznej bezpośredniej o promieniu 10 m

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- b) strefa ochrony pośredniej zewnętrznej o promieniu 983 m
- 3) **Ujęcie Opole - Zawada** . Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 18.12.1995 roku ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód podziemnych Opole - Zawada zlokalizowanego na terenie gminy Turawa, złożonego z 16 czynnych studni o głębokości 63 – 93 m.
- a) strefa ochrony pośredniej wewnętrznej 74,92 ha (szerokość 200 – 250 m, długość 2800 m)
- b) strefa ochrony pośredniej zewnętrznej 896,79 ha (2400x3700 m).

W granicach strefy ochrony pośredniej wewnętrznej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz przyzmożenia i przetrzymywania
- obornika i nawozów, a także rolniczego wykorzystywania ścieków, łącznie z gnojowicą,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych,
- budowy osiedli mieszkaniowych i dróg publicznych, lokalizacji zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt, także wydobywania kopalin,
- lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu,
- lokalizowania wysypisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych, mycia pojazdów mechanicznych, urządzania parkingów i obozowisk oraz lokalizacji nowych ujęć wody, cmentarzy i grzebania zwierząt.

W granicach strefy ochrony pośredniej zewnętrznej zabrania się:

- wprowadzania ścieków do ziemi i wód powierzchniowych oraz przyzmożenia i przetrzymywania
- obornika i nawozów, a także rolniczego wykorzystania ścieków łącznie z gnojowicą (za wyjątkiem
- gnojówki z gospodarstw indywidualnych,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych, a także lokalizowania zakładów
- przemysłowych oraz cmentarzy i grzebania zwierząt,
- do koryta rzeki Jemielnicy oraz jej dopływów zabrania się wprowadzania ścieków bytowych,
- komunalnych, rolnych, przemysłowych i kopalnianych.

7.3.3. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej wysokiego i średniego ciśnienia dla przedmiotowej sieci zgodnie z przepisami szczególnymi należy określić strefę ochronną wyznaczoną przez odległości podstawowe zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 48. Strefy ochronne wzdłuż gazociągów wysokiego ciśnienia.

Rodzaj obiektu terenowego	Dla średnicy gazociągu powyżej DN 300 do DN 500 Ciśnienie PN 6,3 MPa	Licząc od gazociągu do:
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	25 m	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej	35 m	granicy terenu

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20 m	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne	15 m	rzutu budynku
Zakłady przemysłowe	25 m	granicy terenu
Parkingi	20 m	granicy terenu

7.3.4. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi.

Warunki lokalizacji w tej strefie obiektów budowlanych oraz skrzyżowania i zbliżenia z liniami elektroenergetycznymi, a także prace budowlane w ich obrębie, należy wykonywać zgodnie z wymogami obowiązujących norm i przepisów w uzgodnieniu z zarządcami linii. Dla napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV należy zachować strefę ograniczonego użytkowania, obejmującą tereny zlokalizowane bezpośrednio pod linią oraz pasy terenu o szerokości ok. 15 m od skrajnego przewodu linii, po obu jej stronach.

Wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych należy pozostawić strefę ograniczonego użytkowania, tj. pasy wolne od drzew, gałęzi, konarów i krzewów o szerokości, licząc od osi linii z każdej strony:

- dla linii 15 kV – pas o szerokości 8m,
- dla linii 0,4 kV – pas o szerokości 3m,

Pod nowe stacje transformatorowe kubaturowe należy zarezerwować teren o wymiarach (6x4) m², a wokół stacji transformatorowych 15/0,4 kV należy pozostawić strefę techniczną o szerokości ok. 1,5 m, która umożliwi dostęp do urządzeń technicznych.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areal jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu.

7.3.5. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 roku (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości terenów od granicy cmentarzy:

- 50 m od zabudowań mieszkalnych, jeśli posiadają one sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia dla potrzeb gospodarczych;
- 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia.

7.3.6. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej

Ochronie podlegają obiekty obrony cywilnej:

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- studnie zapasowe;
- obiekty wojskowe istotne dla bezpieczeństwa kraju.

Gabaryty i parametry ochronne określają właściwe organy wojskowe i obrony cywilnej.

7.3.7. Pozostałe obiekty

Dla obiektów typu oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione wprowadza się zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

CZĘŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY TURAWA

1. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIE KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Położenie gminy w regionie jest korzystne. Duże znaczenie dla rozwoju ma przebieg przez jej teren sieci dróg lądowych. Bardzo ważnym uwarunkowaniem jest w tym przypadku również dobre połączenie komunikacyjne zewnętrzne, co wraz z bliskością autostrady i obwodnicy miasta Opola stanowi duży potencjał do rozwoju terenów aktywności gospodarczej i ściągnięcia nowych inwestorów zarówno lokalnych jak i zagranicznych.

Zasoby środowiska naturalnego są podstawą do rozwoju w zakresie funkcji turystycznej, gospodarki leśnej i przemysłowej. Czynnikiem hamującym rozwój w tych kierunkach mogą być jednak wysokie wymagania z zakresu ochrony środowiska, dotyczące występujących tu obszarów chronionych, ponieważ korzystanie z tych zasobów nie powinno powodować strat w środowisku i pogarszać jego stanu czystości.

Duże tereny chronione, oraz specjalne ograniczenia dotyczące nieprzekraczalnych norm zanieczyszczeń na nich, pozwalają zachować wysoką jakość środowiska naturalnego, co sprzyja rozwojowi wszystkich powyższych funkcji gminy. Dlatego ochronę środowiska przyrodniczego i dbałość o stałą poprawę jego stanu czystości należy zaliczyć do zadań priorytetowych.

Przystąpienie do niniejszej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Turawa, wynikało m.in. z potrzeby wskazania dodatkowych terenów przeznaczonych pod inwestycje. Przy ustalaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy znaczący wpływ miała dokładna analiza uwarunkowań wynikających z istniejącego stanu zagospodarowania terenu gminy, warunków ekofizjograficznych, w tym rzeźby terenu, budowy geologicznej, wód podziemnych i powierzchniowych, gleb, szaty roślinnej, surowców mineralnych, obszarów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych oraz podlegających prawnej ochronie wartości kulturowych. Występujące ograniczenia, a także nierzadko konfliktowość celów wymagają uwzględniania kompromisów i dokonywania wyborów. Przyjęto założenie, że celem generalnym rozwoju gminy będzie ekorozwój, przez który należy rozumieć zintegrowanie działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Zrównoważony rozwój w kształtowaniu procesów rozwojowych gminy - stwarzanie, w jak najszerszym zakresie, możliwości inwestowania z jednoczesnym objęciem ochroną najcenniejszych wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy, ma na celu wyrównanie szans w dostępie do środowiska zarówno współczesnego społeczeństwa, jak również przyszłych pokoleń.

2. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

2.1. Ogólne zasady i standardy zagospodarowania

1. W rozwoju zagospodarowania gminy preferowane powinny być kierunki w maksymalnym stopniu wykorzystujące i podkreślające walory środowiska przyrodniczego, z zachowaniem dbałości o jego

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- stan. W szczególności należy zabezpieczyć walory wokół Jeziora Turawskiego, gdzie ustanowiono obszar specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 i utworzono obszary chronionej przyrody: obszar chronionego krajobrazu "Lasy Stobrawsko-Turawskie"(część), użytki ekologiczne „Płaszczyzna”, „Wodopój”, „Suchy Dół”, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe „Dolina Małej Panwi”, „Dolina Brynicy”, „Dolina Ujście rzeki Libawy”, „Dolina Środleśne Łąki”.
2. Strategiczne kierunki rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy Turawa zostały wyznaczone poprzez cele rozwoju oraz uwarunkowania wynikające ze stanu istniejącego. Planuje się długofalowy rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy, zgodny z predyspozycją poszczególnych terenów do rozwoju różnych form użytkowania.
  3. Cały obszar gminy podzielono na jednostki terenowe tzw. tereny, dla których określono przeznaczenie przeważające i dopuszczalne (uzupełniające) oraz zasady i sposoby ich zagospodarowania. Jednostki te obejmują tereny istniejącego zagospodarowania (zainwestowania) oraz tereny rozwoju funkcji zgodnie z przyjętą polityką przestrzenną.
  4. Przeznaczenie przeważające, powinno zajmować więcej niż połowę powierzchni wyznaczonej jednostki terenowej, z zastrzeżeniem, że regulacja ta nie ogranicza powierzchni, która może być pokryta zielenią towarzyszącą (za którą uważa się również niezabudowane użytki rolne i leśne, zadrzewienia i zakrzaczenia); uzupełnienie pozostałej powierzchni jednostki terenowej może być zagospodarowane w sposób, który w ustaleniach określono jako dopuszczalny.
  5. Dopuszcza się dokonywanie scaleń nieruchomości i podziałów geodezyjnych, które nie będą utrudniały realizacji ustaleń Studium i w zgodzie z obowiązującymi przepisami.
  6. W użytkowaniu i zagospodarowaniu jednostek terenowych należy, oprócz ustaleń określonych w rozdziale 4. uwzględnić obszary chronione oraz zasady zagospodarowania dotyczące innych wydzieleń przestrzennych określonych w niniejszym Studium.
  7. Przyrost terenów osadniczych powinien polegać na dopełnianiu i intensyfikacji istniejących układów oraz na dodawaniu terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów osadniczych. Niedopuszczalne jest rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na nowych terenach dodanych przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny – ciągły, a nie rozproszony. Zakłada się rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo - usługowej we wszystkich obrębach jako wypełnienie istniejącej struktury lub kontynuację rozwoju terenów zurbanizowanych.
  8. Przewiduje się dalszy rozwój wiodącej funkcji turystyki i rekreacji planując zwiększenie terenów wypoczynkowo - rekreacyjno - sportowych poprzez m.in. wprowadzenie lokalizacji rezerwy terenowej dla nowej indywidualnej i zbiorowej zabudowy wypoczynkowej (głównie pobytovej) na terenach obrzeży Jezior Turawskich oraz wsi Rzędów i Turawa; rozwój budownictwa letniskowego. na terenach wsi Turawa, Marszałki, Osowiec (Trzęsin), Rzędów; rozwój bazy wypoczynku weekendowego oraz usług związanych z wypoczynkiem i rekreacją w rejonie Jeziora Srebrnego, budowę centrum sportowo - rekreacyjnego nad Jezioremi Turawskimi, m.in. w Osowcu i nad Jeziorem Srebrnym, budowę infrastruktury sportów wodnych nad Jeziorem Dużym, budowę ośrodka sportowo-rekreacyjnego nad Jezioremi (np. typu aquapark, kryta pływalnia), rozwój infrastruktury turystycznej nad Jeziorem Średnim, modernizację i rozbudowę boisk sportowych przyszkolnych.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

9. Rozwój terenów wypoczynkowo-rekreacyjnych powinien nastąpić również poprzez rozwój agroturystyki i wprowadzenie nowych form aktywności poza obszarami wód otwartych jezior (specjalistyczne gospodarstwa agroturystyczne, całoroczne ośrodki turystyki konnej, tereny dla sportów i rekreacji na otwartej przestrzeni – golf, survival – szkoła przetrwania, trekking - pokonywanie trasy jak najbardziej "naturalnymi" szlakami, z dala od siedzib ludzkich, narciarstwo biegowe, biegi na orientację, painball, turystyka kajakowa) oraz współpracę ze środowiskami ornitologów w celu wspierania niemasowej ekoturystyki we wschodniej części Jeziora Turawskiego. Należy dążyć do tworzenia nowych i modernizacji istniejących szlaków turystycznych – pieszych i rowerowych, utwardzenie ciągów spacerowych w miejscach szczególnie uczęszczanych, budowy lub modernizacji małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń (budowa wieży widokowo-przeciwpożarowej nad brzegiem Jeziora Dużego). Duże znaczenie będzie miało ujednoczenie systemu informacji wizualnej na obszarach turystycznych gminy (tablice informacyjne).
10. Rozwój funkcji usługowych obsługujących tereny wypoczynkowo - rekreacyjne (poprzez zwiększenie powierzchni, jakości i rozszerzenie różnorodności usług handlowych, gastronomicznych, turystycznych, wypożyczalnie sprzętów, podwyższenie standardu istniejącej bazy noclegowej i jej rozbudowę itp.) oraz budowę infrastruktury związanej z punktami startowymi szlaków – parkingów.
11. Aktywizacja terenów wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich - stworzenie stref aktywności gospodarczych z lokalizacją usług komercyjnych ponadlokalnych (tereny przemysłowe, produkcyjne, usługowe, w tym o powierzchni powyżej 2000m², składowe i magazynowe oraz obsługi rolniczej), w szczególności na terenach wsi Zawada, wzdłuż drogi krajowej w kierunku Opoła.
12. Wprowadzenie we wszystkich wsiach uzupełniających, nieuciążliwych funkcji gospodarczych, umożliwiających wielofunkcyjny rozwój wsi, takich jak: agroturystyka, obsługa rolnictwa, przetwórstwo rolno – spożywcze, rzemiosło oraz wytwórczość na bazie surowców lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.
13. Utrzymanie funkcji przemysłowej związanej z bazą surowcową – przemysł drzewny, metalowy) – Zawada, Węgry, Osowiec, rejon oczyszczalni ścieków Kotórz Mały i Turawa - nie planuje się nowych terenów pod rozwój przemysłu.
14. Planuje się stworzenie strefy aktywności gospodarczej (parku przemysłowego preferującego działalności nieszkodliwe dla środowiska) wraz z budową drogi na terenach inwestycyjnych przy Oczyszczalni Ścieków w Kotorzu Małym oraz na terenach poprzemysłowych.
15. Należy dążyć do stopniowego przekształcania nierozwojowych terenów przemysłowych na funkcje z przewagą usług lub ewentualną nieuciążliwą działalnością produkcyjną; w rejonie zbiorników wodnych o funkcji wypoczynkowo - rekreacyjnej należy eliminować lokalizację funkcji uciążliwych.
16. Planuje się utrzymanie oraz rozwój funkcji rolniczej na terenach wiejskich w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej w sołectwach: Bierdzany, Ligota Turawska, Zakrzów Turawski oraz Kadłub Turawski; w zakresie specjalistycznej produkcji roślinnej (ogrodnicza i warzywnicza) w sołectwach: Zawada, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Węgry oraz gospodarkę rybacką w stawach hodowlanych doliny rzeki Brynicy.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

17. Ustala się lokalizację terenów rolniczych i leśnych z zakazem zabudowy, z wyjątkiem zabudowy związanej z obsługą i produkcją rolną lub leśną; zakaz zabudowy dotyczy również zabudowy siedliskowej.
18. Należy wspierać działania zmierzające do poprawy struktury obszarowej gospodarstw (upowszechnienie dzierżaw i scalenia ziemi rolniczej), poprawy rozłogu ziemi, wielkości pól, legalizacji statusu władania ziemią rolniczą oraz specjalizacji produkcji rolnej; wsparcie dla rozwoju upraw roślin energetycznych.
19. W Studium ustala się lokalizację terenów cmentarzy, zieleni parkowej (urządzonej), nieurządzonej (naturalnej lub izolacyjnej) i wód powierzchniowych.
20. Planuje się zwiększenie atrakcyjności miejsc zamieszkania poprzez poprawę standardów wyposażenia terenów mieszkaniowych i usługowych oraz poprzez szczególną dbałość o tereny zieleni i przestrzeni publicznej oraz modernizację istniejącej zabudowy oraz towarzyszącej jej infrastruktury technicznej i społecznej. Z terenów mieszkaniowych należy eliminować obiekty i sposób użytkowania, których funkcjonowanie lub estetyka są kolizyjne z funkcją mieszkaniową.
21. Nowe tereny planowane pod inwestycje należy kształtować z poszanowaniem dobrego sąsiedztwa rozumianego jako przeciwdziałanie oszpecaniu przestrzeni publicznej i terenów otwartych przez urządzenia reklamowe, informacyjne, drogowe i techniczne oraz obiekty tymczasowe. Wzdłuż dróg publicznych, gdzie warunki miejscowe na to pozwalają, należy sadzić i utrzymywać zieleń przydrożną w formie szpalerów drzew i żywopłotów.

2.2. Szczegółowe zasady i standardy zagospodarowania terenów

1. M – Tereny zabudowy mieszkaniowej - zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna: wolnostojąca, bliźniacza i szeregowa,
  - b) niska zabudowa wielorodzinna,
  - c) zieleń urządzona ogólnodostępna i place zabaw,
  - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - f) ścieżki rowerowe,
  - g) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) budynki gospodarcze,
  - b) nieuciążliwa działalność gospodarcza w budynku mieszkalnym (kancelaria adwokacka, gabinet lekarski, fryzjerski, kosmetyczny, sklep, biblioteka itp.)
  - c) obiekty i urządzenia usług podstawowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej,
  - d) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
  - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 25% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 45% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

2. ML – Tereny zabudowy letniskowej i wypoczynkowej - zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) ekstensywna zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
  - b) zabudowa rekreacyjna indywidualna,
  - c) zabudowa pensjonatowa,
  - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - f) ścieżki rowerowe,
  - g) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) budynki gospodarcze,
  - b) zabudowa usługowa związana z funkcją rekreacyjną (np. gastronomia),
  - c) zieleń urządzona ogólnodostępna i place zabaw,
  - d) zagospodarowanie sportowo-rekreacyjne, w tym na wydzielonych działkach lub terenach,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
  - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 60% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 35% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,

3. MU – Tereny zabudowy mieszkaniowo - usługowej - zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna: wolnostojąca, bliźniacza i szeregowa,
  - b) niska zabudowa wielorodzinna,
  - c) zabudowa mieszkaniowo – usługowa,
  - d) zabudowa związana z nieuciążliwą działalnością gospodarczą,
  - e) zieleń urządzona ogólnodostępna i place zabaw,
  - f) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - g) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - h) ścieżki rowerowe,
  - i) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) budynki gospodarcze,
  - b) nieuciążliwa działalność gospodarcza w budynku mieszkalnym (kancelaria adwokacka, gabinet lekarski, fryzjerski, kosmetyczny, pracownia projektowa, sklep, biblioteka, agencja pocztowa itp.)
  - c) obiekty i urządzenia usług podstawowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej,
  - d) drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe, oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
  - f) uprawy ogrodnicze (w tym pod szkłem i folią),

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- g) zabudowa zagrodowa pod warunkiem nie zwiększania uciążliwości dla sąsiadujących terenów,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 65% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
4. **U – Tereny zabudowy usługowej** - zasady zagospodarowania:
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) nieuciążliwe usługi należące do zadań własnych gminy z zakresu oświaty i wychowania, kultury, ochrony zdrowia i opieki społecznej itp,
  - b) nieuciążliwe usługi komercyjne o charakterze ogólnospołecznym z zakresu handlu, gastronomii, turystyki, hotelarstwa, ochrony zdrowia, opieki społecznej, obrotu finansowego i innej działalności gospodarczej, z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 2000 m²;
  - c) zieleń urządzona ogólnodostępna i place zabaw,
  - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - f) ścieżki rowerowe,
  - g) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) budynki gospodarcze,
  - b) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
  - c) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
  - d) nieuciążliwe obiekty i urządzenia rzemieślnicze i produkcyjne,
  - e) stacje paliw z zapleczem usługowym.
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
5. **UO – Tereny usług oświaty** - zasady zagospodarowania:
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) usługi z zakresu oświaty i wychowania,
  - b) zieleń urządzona ogólnodostępna i place zabaw,
  - c) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - d) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - e) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) budynki gospodarcze,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- b) inne rodzaje usług o charakterze publicznym,
  - c) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, itp.),
  - d) obiekty i urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 60% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
6. **UKS – Tereny usług sakralnych**- zasady zagospodarowania:
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) kościoły, ośrodki wyznaniowe,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) budynki gospodarcze,
  - b) zieleń urządzona ogólnodostępna,
  - c) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące funkcji,
  - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) nie określa się minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnej powierzchni zabudowy terenu przeznaczonego do inwestycji,
7. **US – Tereny usług sportu i rekreacji** - zasady zagospodarowania:
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) terenowe i kubaturowe obiekty i urządzenia sportowe,
  - b) terenowe i kubaturowe obiekty i urządzenia rekreacyjne,
  - c) zieleń urządzona i place zabaw,
  - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - f) ścieżki rowerowe,
  - g) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) budynki gospodarcze,
  - b) usługi związane z podstawowym zagospodarowaniem terenu (np. hotelarskie, handel, gastronomia),
  - c) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) nie określa się minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnej powierzchni zabudowy terenu przeznaczonego do inwestycji.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

8. UT – Tereny usług turystyki – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) terenowe i kubaturowe obiekty i urządzenia dla obsługi ruchu turystycznego (hotele, motele, schroniska, domy wycieczkowe, pensjonaty, zespoły zabudowy letniskowej, schroniska młodzieżowe, pola namiotowe, kempingi, bazy turystyki kwalifikowanej wodnej, rowerowej i konnej),
  - b) zieleń urządzona i place zabaw,
  - c) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - d) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - e) ścieżki rowerowe,
  - f) zieleń izolacyjna,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) terenowe i kubaturowe obiekty i urządzenia sportowe,
  - b) terenowe i kubaturowe obiekty i urządzenia rekreacyjne,
  - c) wysokościowe obiekty widokowe,
  - d) obiekty i urządzenia usługowe związane z podstawowym zagospodarowaniem terenu (np. handel, rozrywka, gastronomia),
  - e) budynki gospodarcze,
  - f) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
  - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 50% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.

9. AG – Tereny aktywności gospodarczej – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiekty i urządzenia przemysłowe, produkcyjne, przetwórcze i remontowe,
  - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
  - c) hurtownie produkcji rolnej i obsługi rolnictwa,
  - d) obiekty rzemiosła produkcyjnego i usługowego,
  - e) obiekty usługowe, administracyjne, biurowe,
  - f) obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 2000m²,
  - g) stacje paliw wraz z niezbędnym zapleczem dla obsługi,
  - h) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - i) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - j) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
  - k) zabezpieczenia mające na celu eliminację lub redukcję uciążliwości funkcji podstawowej,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) budynki gospodarcze,
    - b) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
    - c) zieleń urządzona i place zabaw,
    - d) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - e) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
  - 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
    - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
    - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 10. AG + UC – Tereny aktywności gospodarczej oraz wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (WOH) – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) obiekty i urządzenia przemysłowe, produkcyjne, przetwórcze i remontowe,
    - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
    - c) hurtownie produkcji rolnej i obsługi rolnictwa,
    - d) obiekty rzemiosła produkcyjnego i usługowego,
    - e) obiekty usługowe, administracyjne, biurowe,
    - f) obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² (WOH - wielkopowierzchniowe obiekty handlowe),
    - g) stacje paliw wraz z niezbędnym zapleczem dla obsługi,
    - h) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - i) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
    - j) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
    - k) zabezpieczenia mające na celu eliminację lub redukcję uciążliwości funkcji podstawowej,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) dopuszcza się zagospodarowanie całego terenu jako terenu skoncentrowanej aktywności gospodarczej, bez lokalizacji WOH,
    - b) dopuszcza się przeznaczenie całego terenu dla lokalizacji WOH,
    - c) budynki gospodarcze,
    - d) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
    - e) zieleń urządzona i place zabaw,
    - f) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- g) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
  - 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
    - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
    - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 11. MOP – Tereny miejsc obsługi podróżnych - zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) stacje paliw, stanowiska obsługi pojazdów,
    - b) obiekty o funkcji wypoczynkowo – usługowej,
    - c) obiekty gastronomiczno – handlowe,
    - d) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - e) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
    - f) ścieżki rowerowe,
    - g) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) budynki gospodarcze,
    - b) zieleń urządzona i place zabaw,
    - c) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
    - d) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
  - 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
    - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
    - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 12. KP – Tereny obsługi komunikacji samochodowej – parkingi**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) obiekty o funkcji wypoczynkowo – usługowej,
    - b) obiekty gastronomiczno – handlowe,
    - c) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - d) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
    - e) ścieżki rowerowe,
    - f) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) budynki gospodarcze,
    - b) zieleń urządzona i place zabaw,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- c) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
  - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 13. KS – Tereny obsługi komunikacji samochodowej – stacje paliw**
  - 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) stacje paliw, stanowiska obsługi pojazdów,
    - b) obiekty gastronomiczno – handlowe,
    - c) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - d) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
    - e) ścieżki rowerowe,
    - f) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) budynki gospodarcze,
    - b) zieleń urządzona i place zabaw,
    - c) urządzenia sportowo-rekreacyjne,
    - d) parking,
  - 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
    - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
    - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 70% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 14. P – Tereny zabudowy przemysłowej – zasady zagospodarowania:**
  - 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) obiekty i urządzenia przemysłowe, produkcyjne, przetwórcze i remontowe,
    - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie z wyłączeniem działalności związanej z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa,
    - c) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - d) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
    - e) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
    - f) zabezpieczenia mające na celu eliminację lub redukcję uciążliwości funkcji podstawowej,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) budynki gospodarcze,
    - b) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
    - c) wysokościowe obiekty technologiczne,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- d) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
  - e) stacje paliw wraz z niezbędnym zapleczem dla obsługi,
  - f) reklamy wolnostojące,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 5% powierzchni terenu przeznaczanego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 90% powierzchni terenu przeznaczanego do inwestycji.
- 15. PG – Tereny eksploatacji kruszyw – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) obiekty i urządzenia związane z powierzchniową eksploatacją kruszywa naturalnego,
  - b) ulice dojazdowe, drogi wewnętrzne, zaplecze parkingowe i garażowe oraz inne urządzenia i obiekty pełniące służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - c) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty towarzyszące tym sieciom,
  - d) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym, w przypadku ich sąsiedztwa z istniejącą lub planowaną zabudową mieszkaniową,
  - e) zabezpieczenia mające na celu eliminację lub redukcję uciążliwości funkcji podstawowej,
  - f) po zakończeniu eksploatacji rekultywację terenów zdewastowanych należy prowadzić w kierunku leśnym, wodnym lub dla wykorzystania rekreacyjnego,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) budynki gospodarcze,
  - b) funkcje mieszkaniowe jako towarzyszące (np. mieszkanie służbowe lub funkcyjne dla pracowników, mieszkania właścicieli lub zarządców, itp.),
  - c) lokalizacja urzędzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - d) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
  - e) tereny zieleni leśnej lub nieurządzonej,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) nie określa się minimalnej powierzchni biologicznie czynnej oraz maksymalnej powierzchni zabudowy terenu przeznaczanego do inwestycji,
- 16. ZP – Tereny zieleni parkowej – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) zieleń urządzona,
  - b) obiekty i urządzenia związane z pielęgnacją i utrzymaniem zieleni,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) terenowe urządzenia sportowe,
  - b) terenowe urządzenia rekreacyjne,
  - c) pojedyncze, małe obiekty usługowe uzupełniające zagospodarowanie podstawowe (np. kultura, gastronomia, handel itp),

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- d) place zabaw,
  - e) stawy rekreacyjne,
  - f) ścieżki rowerowe,
  - g) miejsca postojowe dla samochodów osobowych,
  - h) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 90% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 10% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 17. ZC – Tereny cmentarzy – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) pochówki urnowe i ziemne
  - b) obiekty i urządzenia związane z pielęgnacją i utrzymaniem zieleni,
  - c) zieleń urządzona,
  - d) obiekty małej architektury inne niż nagrobki,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) pojedyncze obiekty i urządzenia służące obsłudze cmentarzy (kaplice, obiekty usługowe, sanitarne), z wyjątkiem spalarni zwłok (krematorium)
  - b) miejsca postojowe,
  - c) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- 3) wskaźniki zagospodarowania terenów:
- a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 90% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji,
  - b) maksymalna powierzchnia zabudowy 10% powierzchni terenu przeznaczonego do inwestycji.
- 18. ZN – Tereny zieleni naturalnej – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) tereny zieleni naturalnej, w skład której wchodzi łąki wilgotne o wysokich walorach przyrodniczych,
  - b) naturalne zbiorniki wodne, które należy zachować w maksymalnym stopniu,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) urządzenia i obiekty związane z ochroną przeciwpowodziową; w zabezpieczeniach przeciwpowodziowych należy w maksymalnym stopniu stosować rozwiązania ekologiczne, a w mniejszym – techniczne
  - b) gospodarka stawowa (stawy hodowlane) powinna być prowadzona w sposób nie zagrażający zanieczyszczeniem innych wód powierzchniowych,
  - c) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - d) zalesienia zgodnie z przepisami odrębnymi,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- e) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi:
    - a) przy prowadzeniu nasadzeń drzew i krzewów należy zachować 5,0 m odległości od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej,
- 19. ZL/ZLp – Tereny lasów i planowanych zalesień – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) tereny produkcji leśnej,
    - b) naturalne zbiorniki wodne, które należy zachować w maksymalnym stopniu,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
    - b) udostępnienie dla rekreacji i turystyki obszarów leśnych, a w tym: wykorzystanie części dróg leśnych jako szlaków pieszych, rowerowych i konnych oraz zorganizowanych miejsc wypoczynku,
    - c) stawy hodowlane,
    - d) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi:
    - a) przy prowadzeniu nasadzeń drzew i krzewów należy zachować 5,0 m odległości od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej.
- 20. R – Tereny użytkowania rolniczego – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
    - a) tereny rolne,
    - b) wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, z wyjątkiem zabudowy służącej obsłudze i produkcji rolniczej, oraz obiektów związanych z prowadzoną gospodarką leśną,
    - c) ochrona zadrzewień przydrożnych i śródpolnych dla zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych,
    - d) naturalne zbiorniki wodne, które należy zachować w maksymalnym stopniu,
  - 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
    - a) zalesianie nieużytków, gruntów rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, gruntów rolnych nie użytkowanych rolniczo oraz okresowo zalewanych, zgodnie z przepisami odrębnymi,
    - b) zwarte grupy zieleni wysokiej w formie zadrzewień śródpolnych oraz nasadzeń wzdłuż dróg, rowów melioracyjnych i cieków wodnych,
    - c) stawy hodowlane i zbiornik i małej retencji, pod warunkiem, że nie będą wpływać negatywnie na inne akweny (zanieczyszczenie, eutrofizacja),
    - d) obiekty i urządzenia melioracji wodnej,
    - e) udostępnienie dla rekreacji i turystyki obszarów rolnych, a w tym: wykorzystanie części dróg transportu rolnego jako szlaków pieszych, rowerowych i konnych, oraz zorganizowanych miejsc wypoczynku,

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- f) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - g) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi:
- a) przy prowadzeniu nasadzeń drzew i krzewów należy zachować 5,0 m odległości od górnej krawędzi skarp rowów i kanałów melioracji podstawowej.
- 21. WS – Tereny wód powierzchniowych – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) wody powierzchniowe wraz z sąsiadującymi pasmami gruntów,
  - b) gospodarka stawowa (stawy hodowlane) powinna być prowadzona w sposób nie zagrażający zanieczyszczeniem innych wód powierzchniowych,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń urządzonej i obiekty małej architektury,
  - c) wykorzystanie rekreacyjne, o ile nie jest to sprzeczne z przeważającym przeznaczeniem akwenu,
  - d) pojedyncze obiekty usługowe uatrakcyjniające przeważające zagospodarowanie terenu,
  - e) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.
- 22. NU – Tereny gospodarki odpadami – zasady zagospodarowania:**
- 1) podstawowe zagospodarowanie:
- a) obiekty i urządzenia związane ze składowaniem odpadów,
  - b) ustala się rekultywację zamkniętego składowiska odpadów w Bierdzanach,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
- a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym,
  - c) zieleń urządzonej i obiekty małej architektury,
  - d) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - e) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

23. NO – Tereny oczyszczalni ścieków – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiekty i urządzenia związane z oczyszczaniem ścieków,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym,
  - c) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - d) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - e) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

24. EW – Tereny obiektów hydrotechnicznych – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiekty elektrowni wodnych i urządzeń towarzyszących,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - c) wykorzystanie akwenu (stanowiącego część jednostki terenowej – toru wodnego) pod warunkiem, że nie będzie to kolidowało z pracą elektrowni wodnej,
  - d) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

25. WZ – Tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiekty i urządzenia zaopatrywania w wodę,
  - b) ujęcia wodociągowe,
  - c) zakłady uzdatniania wody,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - c) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - d) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

26. **G - Tereny obiektów i urządzeń zaopatrywania w gaz** – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiektów i urządzeń zaopatrywania w gaz - stacji redukcyjno – pomiarowej (SKP),
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - c) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

27. **E - Tereny obiektów i urządzeń elektroenergetycznych** – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) obiektów i urządzeń elektroenergetycznych – główny punkt zasilania (GPZ),
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) lokalizacja urządzeń i obiektów pełniących służebną rolę wobec funkcji podstawowej,
  - b) zieleń izolacyjna, w szczególności o charakterze osłonowym,
  - c) zieleń urządzona i obiekty małej architektury,
  - d) w ograniczonym zakresie, przeprowadzanie dróg oraz sieci infrastruktury technicznej i lokalizację urządzeń i obiektów towarzyszących tym sieciom, w sposób nie kolidujący z przeważającym przeznaczeniem terenu i pozostałymi zasadami zagospodarowania terenu,
  - e) konstrukcje wieżowe i maszty związane z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji pod warunkiem, że nie zostaną przekroczone dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania określone odrębnymi przepisami,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

28. **KDGP, KDZ, KDL – Tereny komunikacji drogowej** – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) drogi publiczne wojewódzkie, powiatowe i gminne nie pełniące funkcji dróg dojazdowych,
  - b) drogi i ulice klasy głównej ruchu przyspieszonego (oznaczone symbolem **KDGP**),
  - c) drogi i ulice klasy zbiorczej (oznaczone symbolem **KDZ**),
  - d) drogi i ulice klasy lokalnej (oznaczone symbolem **KDL**),
  - e) jezdnie ulic i dróg, pobocza, skarpy i rowy drogowe,
  - f) obiekty inżynierskie takie jak: obiekty mostowe, tunele, przepusty, konstrukcje oporowe,
  - g) węzły drogowe,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) przystanki komunikacji zbiorowej,
  - b) parkingi,
  - c) sieci i urządzenia infrastruktury technicznej,
  - d) ścieżki rowerowe,
  - e) reklamy wolnostojące,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

29. KK - Tereny komunikacji kolejowej – zasady zagospodarowania:

- 1) podstawowe zagospodarowanie:
  - a) linie magistralne i pierwszorzędne oraz znaczenia miejscowego,
  - b) linie kolejowe,
  - c) bocznice kolejowe,
  - d) obiekty inżynierskie,
- 2) dopuszczalne zagospodarowanie:
  - a) stacje i przystanki kolejowe,
  - b) obiekty i urządzenia obsługi transportu kolejowego,
  - c) obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej,
- 3) zasady i sposoby zagospodarowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

2.3. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1. Przy formułowaniu ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczących struktury przestrzennej należy w miarę możliwości stosować przedstawione zasady i sposoby zagospodarowania terenów z uwzględnieniem zasad szczególnej ochrony środowiska.
2. Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uczytelniać granice stref zabudowy o różnej funkcji i różnych zasadach zagospodarowania w obszarach osadniczych oraz przekształcać istniejące struktury w kierunku właściwego rozmieszczenia (koncentrowania, przemieszczania bądź izolowania) zabudowy o różnej funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni publicznych i krajobrazu naturalnego, przeznaczając pod zabudowę tereny o powierzchni odpowiadającej faktycznemu zapotrzebowaniu.
3. Zgodne z ustaleniami Studium jest przyjmowanie w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego bardziej zawężonych regulacji odnoszących się do przeznaczenia terenów niż te, które określone zostały w niniejszym Studium. Dopuszcza się również podział jednostek funkcjonalnych na mniejsze, z ustaleniami bardziej szczegółowymi i rygorystycznymi niż przedstawione w Studium.
4. Przebieg linii rozgraniczających poszczególne jednostki terenowe ma charakter orientacyjny i może być korygowany w dostosowaniu do stanu własności (władania) w stopniu nie naruszającym ustaleń polityki przestrzennej w zakresie ładu przestrzennego i ochrony zasobów środowiska.
5. Zalecane jest ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego precyzyjnych zasad kształtowania przestrzeni publicznych i wymagań wynikających z potrzeb kształtowania ładu przestrzennego w zależności od charakteru działalności i lokalnych uwarunkowań, dotyczących zwłaszcza geometrii dachów, kątów nachylenia głównych połaci dachowych, materiałów stosowanych do pokrycia dachów, maksymalnej wysokości zabudowy, minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych, minimalnej liczby miejsc postojowych, itp.
6. Zaleca się by nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lub wielorodzinna o zbliżonym charakterze, mieszkaniowo-gospodarcza i mniejsza zabudowa służąca działalności gospodarczej swoją architekturą nawiązywała do tradycji regionalnych; zaleca się by wysokość takiej zabudowy nie przekraczała 12 m, dla dachów stromych oraz 9m dla dachów płaskich.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

7. Za zgodne ze Studium uznaje się przyjmowanie w ustaleniach planów utrzymania dotychczasowego przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy, na terenach, na których Studium przewiduje ich zmianę.

3. ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Rewitalizacja i rekultywacja Jeziora Średniego i Jeziora Dużego poprzez doprowadzenie do ograniczenia dostępu substancji odżywczych (fosfor i azot) i zmniejszenie deficytu tlenowego wód oraz poprawa stanu ogólnodostępnej infrastruktury sanitarnej wokół jezior, w celu wykorzystania ich do celów rekreacyjnych.
2. Ochrona oraz rewaloryzacja zabytkowych założeń zieleni parków przypałacowych i wiejskich oraz towarzyszących im panoram widokowych w krajobrazie naturalnym.
3. Wprowadzenie zieleni towarzyszącej (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych) na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych.
4. Realizacja terenów ogólnodostępnej gminnej zieleni parkowej i urządzonej (bieżąca pielęgnacja, wymiana składu gatunkowego, przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych).
5. Kształtowanie ciągów zieleni izolacyjno – osłonowej (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych) wzdłuż istniejących i planowanych odcinków dróg ponadlokalnych i gminnych (na terenie każdej jednostki administracyjnej).
6. Powiązanie istniejących i planowanych terenów zieleni i wypoczynku siecią zielonych ciągów pieszych i ścieżek rowerowych (na terenie każdej jednostki administracyjnej).
7. Objęcie ochroną ze względu na cenne gatunki roślin i zbiorowiska roślinne szeregu obszarów w gminie.
8. Utworzenie użytku ekologicznego, obszaru wyłączzonego spod zabudowy, „Łąki w pobliżu Zawady, nad Swornicą i Jemielnicą”.
9. Utworzenie ochrony dla kompleksu leśnego pomiędzy doliną Brynicy a Bierdzanami.
10. Objęcie ochroną elementów środowiska przyrodniczego podlegających ochronie na podstawie przepisów szczególnych – lasy i chronione grunty rolne, obszary zieleni urządzonej, złóż kopalin – „Turawa” i „Zawada”, wód podziemnych i powierzchniowych, powierzchni ziemi, krajobrazu i powietrza.
11. Ograniczenie eksploatacji surowców naturalnych ze względu na położenie udokumentowanych złóż na obszarze chronionego krajobrazu.
12. Utworzenie parków kulturowych na obszarach charakteryzujących się wysokimi walorami krajobrazu kulturowego w Ligocie Turawskiej i Zakrzowie Turawskim (wynika z dokumentów „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Województwa Opolskiego” oraz „Plan Zagospodarowania Województwa Opolskiego”).

4. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Strefą „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej objęto obszary w zasięgu obiektów o walorach zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków, szczególnie cenne w skali regionu ze względu na historyczne wartości kulturowe mające zasadnicze znaczenie dla struktury przestrzennej otoczenia. W odniesieniu do całej strefy winno się przestrzegać pierwszeństwa wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Na prace budowlane w otoczeniu obiektu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie konserwatorskie.
2. Na terenie gminy Turawa należy objąć ochroną prawną, poprzez ustanowienie strefy „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej, obszary wokół obiektów wpisanych do rejestru zabytków: Bierdzany - drewniany kościół parafialny p.w. św. Jadwigi oraz dawny zajazd murowano-drewniany przy ul. Opolskiej 15; Kotórz Wielki - kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła; Turawa – pałac, stajnia i wozownia oraz park w zespole pałacowym; Zakrzów Turawski - drewniany kościół filialny p.w. św. Piotra i Pawła (część I, rozdział 2 – Uwarunkowania kulturowe)..
3. W strefie „A” w szczególności należy:
  - chronić substancję istniejących obiektów historycznych przez wydanie zakazu ich rozbiórki, niszczenia oraz remontowania bez zgody właściwych organów służb konserwatorskich,
  - ochraniać istniejący układ przestrzenny, tj. rozplanowanie dróg, ulic i placów wraz z ich nawierzchnią oraz rozmieszczenie i kształt zewnętrzny zabudowy,
  - dostosować współczesne funkcje do wartości zabytkowych poszczególnych obiektów, przez nawiązanie do tradycji historycznej oraz wykluczenie wprowadzania uciążliwych funkcji,
  - poddać renowacji cenne obiekty, które uległy zniszczeniu lub uszkodzeniu,
  - usunąć lub przeobrazić obiekty dysharmonizujące wizualnie środowisko,
  - dążyć do rekonstrukcji ważnych ze względów historycznych i przestrzennych nie istniejących obiektów,
  - preferować współczesną działalność inwestycyjną i budowlaną ukierunkowaną na rewaloryzację strefy,
  - dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, bryły, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej.
4. Strefa „B” zakłada pośrednią ochronę konserwatorską. Zostaje ona ustanowiona dla obszarów obejmujących czytelne, ale nie dominujące historyczne zagospodarowanie, charakterystyczne w skali lokalnej, częściowo wypełnionych oryginalną lub przekształconą zabudową historyczną z możliwymi ubytkami lub uzupełnieniami nową zabudową.
5. W celu zachowania ładu przestrzennego oraz ze względu na zachowane wartości kulturowo - przestrzenne na terenie gminy Turawa należy objąć ochroną prawną, poprzez ustanowienie strefy „B” ochrony historycznych układów przestrzennych, w tym układów ruralistycznych, obszary w miejscowościach:

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 1) Ligota Turawska – zespół zabudowy wsi kmiecej o układzie ulicowym, położony przy ul. Głównej,
  - 2) Ligota Turawska (ul. Osiedle) - układ przestrzenny kolonizacyjnego osiedla rolniczego, pochodzącego z okresu międzywojennego, realizowanego dla ludności wysiedlonej ze wsi położonych na terenie zbiornika Turawskiego,
  - 3) Zakrzów Turawski (ul. Kościelna) - układ przestrzenny kolonizacyjnej osady rolniczej o układzie rzędownym z okresu międzywojennego wraz z zabudową folwarku i kościołem,
  - 4) Turawa – układ przestrzenny zespołu zabudowy folwarcznej z pałacem i parkiem krajobrazowym, z towarzyszącą im zabudową nadleśnictwa i robotników folwarcznych XIX w., usytuowany po północnej stronie folwarku,
  - 5) Bierdzany – układ zabudowy rolnej wsi kmiecej wraz ze stawem i towarzyszącą mu zielenią parkową i kościołem drewnianym,
  - 6) Osowiec – układ osiedla fabrycznego (ul. Lipowa) wraz z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodziną oraz zabudową administracyjno – socjalną zakładów metalowych z towarzyszącym układem zieleni,
  - 7) Osowiec – osiedle bloków przedwojennych w układzie podkowy przy ul. Dworcowej,
  - 8) Kotórz Mały – układ zespołu zabudowy rolno – robotniczej, o układzie ulicowym poszerzonym w środkowej części o dolinę cieką wodnego, pochodzący z końca XIX i pocz. XX w., położony wzdłuż ul. Zielonej,
6. Celami ochrony w strefie „B” jest utrzymanie wybranych elementów istniejących oraz częściowe ograniczenie swobody kształtowania elementów nowych, a w szczególności:
- utrzymanie zasadniczego układu ulic i placów,
  - utrzymanie historycznej zasady podziału na siedliska (podział parcelacyjny, gęstość zabudowy),
  - utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej,
  - utrzymanie historycznej kompozycji z dostosowaniem elementów nowych do kompozycji istniejącej, (sytuowanie obiektów kubaturowych, linie zabudowy, gabaryty i wysokości budynków, nachylenie połaci dachowych i ich pokrycie),
  - zachowanie kompozycji zbiorników wód powierzchniowych i układów zieleni wraz z koniecznością uzupełniania ubytków i kontrolą dosadzeń,
  - nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji zespołu i typu zabudowy.
7. Strefą „K” – ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje się obszar krajobrazu związany integralnie z zespołem zabytkowym, znajdującym się w jego otoczeniu lub obszar o charakterystycznym wyglądzie, ukształtowany w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują restauracje zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układ dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania. W granicach strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego obowiązują ustalenia zawarte w części I, rozdz.2 – Uwarunkowania kulturowe.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

8. Przepisami prawa miejscowego wyznaczono strefę „K” – ochrony krajobrazu kulturowego obejmującą zespół zabudowy osiedla przemysłowego we wsi Osowiec oraz zespół pałacowo - parkowy w Turawie. Ze względu na istniejące wartości krajobrazu przyrodniczego i kulturowego ustanawia się strefę „K” również dla terenów otwartych oraz zabudowanych, obejmujących rejon wsi Ligota i Zakrzów Turawski oraz wsi Turawa.
9. „Program Opieki nad Zabytkami Gminy Turawa na lata 2008-2011” określa zasady ochrony obiektów archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków, dla których ustanowiono strefę ochrony czynnej „W” oraz strefę archeologicznej ochrony biernej, dla których obowiązują ustalenia zawarte w części I, rozdz.2 – Uwarunkowania kulturowe. Strefy „W” objęto również stare cmentarzyska w miejscowościach: Bierdzany, Zakrzów Turawski, Kadłub Turawski, Kotórz Wielki, Ligota Turawska, Osowiec, Węgry.
10. Szczegółowe zasady zagospodarowania ww. strefach powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów oraz pożądaných zasad ochrony konserwatorskiej, określonych w części I, rozdz. 2 – Uwarunkowania kulturowe.
11. Wskazane do ochrony zabytki architektury i budownictwa oraz stanowiska archeologiczne wymieniono szczegółowo w części I, rozdz. 2 – Uwarunkowania kulturowe. Szczegółowe zasady ochrony tych obiektów powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem pożądaných zasad ochrony konserwatorskiej, określonych w wymienionych rozdziałach, przy czym w odniesieniu do obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków:
  - należy zachować wysokość i bryłę budynku oraz kształt i geometrię dachu,
  - należy zachować, ewentualnie odtworzyć historyczny detal architektoniczny,
  - należy stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań , w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych, nie dopuszcza się stosowania wykładzin z tworzyw sztucznych,
  - zaleca się zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów okiennych i drzwiowych oraz typ stolarki zgodnie z historycznym wizerunkiem budynku,
  - należy zharmonizować z zabytkową elewacją budynku nowe otwory w przypadku konieczności ich przebicia.
12. Na terenie gminy Turawa brak jest współczesnych obiektów i układów przestrzennych cechujących się walorami przestrzennymi, zasługującymi na objęcie ich ochroną prawną.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI**1. Układ i hierarchia ważniejszych dróg**

1. Studium określa układ dróg głównych, zbiorczych i lokalnych o znaczeniu obszarowym oraz ogólnogminnym, które wraz z pozostałymi (nie wskazanymi) drogami gminnymi i wewnętrznymi zapewnią sprawną obsługę obecnych terenów zainwestowanych i rozległych nowych terenów pod nowe inwestycje wyznaczone w Studium.

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

2. Rozwój przestrzenny gminy wiąże się, w każdym przypadku, z koniecznością adaptacji istniejącego układu komunikacyjnego do przyszłych potrzeb, a więc z modernizacją i przebudową dróg i ulic, realizowaną w celu zapewnienia sprawnych powiązań funkcjonalnych w gminie. Zaleca się modernizację i budowę nowych dróg i ulic, nie oznaczonych na rysunku Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Studium, w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych z uwzględnieniem. Niezbędna jest budowa ulic obsługujących tereny nowej zabudowy wyprzedzająco w stosunku do inwestycji kubaturowych.
3. System komunikacji drogowej, poza swymi podstawowymi funkcjami, to jest zapewnieniem połączeń pomiędzy miejscami generowania i odbioru ruchu oraz stymulowaniem rozwoju gminy w pożądanym kierunkach, ma za zadanie zapewnić bezpieczeństwo ruchu drogowego i wygodę podróżowania. Cele i zadania w tym zakresie realizowane powinny być przez:
  - 1) zabezpieczenie terenów przy skrzyżowaniu z drogami krajowymi i wojewódzkimi w celu ich ewentualnej przebudowy,
  - 2) kształtowanie systemu komunikacji gminnej,
  - 3) organizację ruchu (w tym oznakowanie pionowe i poziome),
  - 4) kształtowanie geometrii ulic, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego kształtowania skrzyżowań i węzłów,
  - 5) utrzymywanie właściwego stanu technicznego nawierzchni dróg.
4. W projektowanej strukturze systemu komunikacji gminy należy dążyć do przestrzegania zasady kształtowania węzłów lub skrzyżowań na następujących połączeniach dróg:
  - 1) drogi głównej ruchu przyspieszonego z drogami głównymi,
  - 2) dróg głównych z innymi drogami głównymi lub drogami zbiorczymi,
  - 3) dróg zbiorczych z innymi drogami zbiorczymi.
5. Należy monitorować trasy dróg przeznaczonych dla transportu niebezpiecznych materiałów i wprowadzić wzdłuż nich rozwiązania ograniczające ewentualne zagrożenia wywołane tym transportem, ze szczególnym uwzględnieniem dróg o klasie głównej.
6. Postuluje się stosowanie powszechnie zieleni (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych), która będzie spełniać rolę bariery dźwiękoizolacyjnej. Urządzanie i stosowanie przegród z zieleni izolacyjnej, w tym profesjonalnie ukształtowanych barier z zieleni dźwiękoizolacyjnej – gęstych żywopłotów, pasów zieleni posiadających odpowiednią gęstość biomasy i wysokość, liściastych i iglastych w zmieszaniu, zimozielonych i odpornych na niszczące skażenia drogowe i przemysłowe – jest pożądanym głównie ze względu na pozytywne psychoakustyczne oddziaływanie zieleni na ludzi.
7. Planuje się modernizację dróg krajowych i wojewódzkich:
  - 1) droga krajowa nr 45 - modernizacja do pełnych parametrów klasy GP (linie rozgraniczające drogi o szerokości 35,0 m),
  - 2) droga krajowa nr 45 – obejście miejscowości Zawada (rezerwa pasa o szerokości 50 m; linia zabudowy 100 m od linii rozgraniczających dróg),
  - 3) droga wojewódzka nr 463 – modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające drogi o szerokości 25,0 m),
  - 4) droga wojewódzka nr 463 – budowa ciągów obwodnicowych w miejscowościach: Ligota Turawska, Bierzany, Kadłub Turawski,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 5) droga wojewódzka nr 494 – modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 25,0 m).
8. Planuje się modernizację dróg powiatowych do pełnych parametrów klas:
  - 1) 1340 O (Stare Budkowice – Bierdzany) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 2) 1705 O (Zawada – Turawa – Zębowice – Szemrowice – Dobrodzień) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 3) 1706 O (Ozimek – Kotórz Mały) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z z obejściem wsi Kotórz Mały (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 4) 1726 O (Lubniany – Turawa) - modernizacja do pełnych parametrów klasy L (linie rozgraniczające o szerokości 15,0 m),
  - 5) 1728 O (Luboszyce – Węgry) modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 6) 1729 O (Luboszyce – Zawada) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 7) 1730 O (Węgry – Kotórz Mały) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 8) 1731 O (Turawa – Kotórz Wielki) - modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające o szerokości 20,0 m),
  - 9) 1741 O (1705 O – Bierdzany) - modernizacja do pełnych parametrów klasy L (linie rozgraniczające o szerokości 15,0 m),
9. Planuje się budowę połączenia komunikacyjnego terenów inwestycyjnych pod działalność usługowo – produkcyjną, w południowej części Gminy Turawa, docelowo poprzez węzeł bezkolizyjny z Północną Obwodnicą Opola.
10. Planuje się modernizację drogi gminnej łączącej Ligotę Turawską z Zakrzowem Turawskim.
11. Planuje się modernizację mostów na drogach powiatowych w Turawie i Węgrach związaną z poprawą stanu technicznego i zwiększeniem przepustowości ruchu pieszego.
12. Zaleca się modernizację i budowę nowych dróg i ulic, nie oznaczonych na rysunku Studium – Kierunki rozwoju przestrzennego, w miarę potrzeb i możliwości realizacyjnych.
13. Dopuszcza się dalsze prowadzenie dróg powiatowych w istniejących granicach pasa drogowego, jeśli nie będzie to w kolizji z wielkością i charakterem przenoszonego ruchu.

2. Elementy komunikacji i transportu kolejowego

Zaleca się utrzymanie przebiegającej przez gminę jednotorowej i niezelektryfikowanej linii kolejowej nr 301 o drugorzędnym znaczeniu dla ruchu osobowego i towarowego relacji Opole - Jełowa – Kluczbork– Namysłów oraz stacji postojów pociągów w Kotorzu Małym i Osowcu. Należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa poprzez bezkolizyjne skrzyżowanie linii kolejowej z drogą krajową nr 45.

3. System komunikacji pieszej, rowerowej oraz parkingów

1. Na terenie gminy Turawa istnieją dobre warunki do rozwoju sieci dróg rowerowych, dlatego zaleca się realizację opracowanej przez gminę koncepcji ścieżek rowerowych oraz jej rozbudowę, a także

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

budowę normatywnej trasy rowerowej z miasta Opola do terenów rekreacyjnych leżących na obszarze gminy.

2. Na terenie gminy ścieżki rowerowe powinny łączyć ze sobą gminne centra wielofunkcyjne i sportowo-rekreacyjne oraz tereny mieszkaniowe, jak również przebiegać wzdłuż atrakcyjnych terenów o wysokich walorach przyrodniczych, historycznych alei i obecnych szlaków turystycznych.
3. Modernizacja dróg powiatowych związana powinna być z budową ciągów pieszych i ścieżek rowerowych w celu poprawy bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie gminy.
4. Modernizacja dróg gminnych polegająca na poprawie nawierzchni i gdzie jest to możliwe parametrów technicznych, łącznie z budową chodników lub zmianą klas na ciągi pieszo-jezdne (drogi wewnętrzne); rozbudowa tras rowerowych.
5. Ścieżki rowerowe należy realizować według zasady rozdzielania ruchu rowerowego i samochodowego wzdłuż dróg i ulic głównych lub zbiorczych pasem zieleni izolacyjnej.
6. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy wskazywać sposób urządzania miejsc postojowych lub budowy garaży oraz określać minimalne wskaźniki programowe miejsc parkingowych dla samochodów osobowych w poszczególnych kategoriach zainwestowania, w tym potrzebnej liczby miejsc, z których korzystają osoby niepełnosprawne, ze szczególnym uwzględnieniem terenów rekreacyjnych.

4. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się:

- 1) dokonywanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego niewielkich odstępstw od przebiegów określonych w Studium dróg i ulic, przy zachowaniu relacji połączeń wskazanych w tym dokumencie,
- 2) odstępstwa od spełnienia wszystkich parametrów technicznych wiążących się z przyjętą klasą dróg i ulic,
- 3) wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na wszystkich terenach, niewyznaczonych w Studium dróg i ulic publicznych oraz dróg wewnętrznych, a także ogólnodostępnych parkingów,
- 4) zmianę wskazanych w Studium kształtów i powierzchni terenu zajmowanych przez skrzyżowania dróg i ulic,
- 5) po wybudowaniu obwodnic wsi przyjmowanie innej klasy niż określona w Studium ulic i dróg lub ich wybranych odcinków .

6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura techniczna, o wysokim standardzie technologicznym.

1. Zaopatrzenie w wodę:

- 1) Zakłada się modernizację i rozbudowę istniejącego systemu zaopatrzenia gminy w wodę; zaleca się docelowe wyposażenie układów osadniczych – istniejących i planowanych – oraz przyszłych terenów aktywności gospodarczej w systemy wodociągowe,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 2) Połączenie lokalnych sieci wodociągowych na terenie Gminy Turawa w jeden system ogólnogminny celem zabezpieczenia ciągłej dostawy wody,
  - 3) Budowa nowego systemu wodociągowego - kanalizacyjnego na terenach rekreacyjnych wokół południowego i północnego brzegu Jeziora Turawskiego.
  - 4) Na terenie gminy Turawa zostały wyznaczone bezpośrednie i pośrednie strefy ochronne ujęć wód podziemnych; ograniczenia wynikające z wyznaczenia stref ochronnych określono w rozdz. 6.3.2 Części I – Uwarunkowania :
    - a) Ujęcie Turawa - Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 09.02.1998 roku ustanowiono strefy ochronne ujęcia wód podziemnych Turawa położonego na terenie gminy Turawa, złożonego ze studni nr 4 i 5 o głębokości 20 i 21 m.
      - strefa ochrony wewnętrznej bezpośredniej o promieniu 10 m,
      - strefa ochrony pośredniej zewnętrznej o promieniu 867 m,
    - b) Ujęcie Kadłub Turawski - Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 22.01.1996 roku ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód podziemnych Kadłub Turawski zlokalizowanego na terenie gminy Turawa, złożonego ze studni nr 1 o głębokości 60m.
      - strefa ochrony wewnętrznej bezpośredniej o promieniu 10 m,
      - strefa ochrony pośredniej zewnętrznej o promieniu 983 m,
    - c) Ujęcie Opole – Zawada - Decyzją Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 18.12.1995 roku ustanowiono strefę ochronną ujęcia wód podziemnych Opole - Zawada zlokalizowanego na terenie gminy Turawa, złożonego z 16 czynnych studni o głębokości 63 – 93 m.
      - strefa ochrony pośredniej wewnętrznej 74,92 ha (szerokość 200 – 250m, długość 2800m),
      - strefa ochrony pośredniej zewnętrznej 896,79 ha (2400x3700 m).
2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków:
- 1) zaleca się docelowo rozbudowę sieci kanalizacyjnej zgodnie z „Koncepcją odprowadzania i oczyszczania ścieków w gminie Turawa”, w celu skanalizowania całego obszaru gminy dla stworzenia dogodnych warunków do rozbudowy na terenach wskazywanych w Studium pod zabudowę,
  - 2) dla uporządkowania gospodarki ściekowej zakłada się rozbudowę i modernizację wszystkich systemów kanalizacji: ogólnospławnej, sanitarnej i wód opadowych, w tym rozbudowę grupowej oczyszczalni ścieków w Kotorzu Małym, a także ewentualna realizację nowej oczyszczalni w Bierdzanach lub Ligocie Turawskiej,
  - 3) planuje się budowę grupowych lub lokalnych systemów kanalizacji (odbioru i oczyszczania) miejscowości: Rzędów, Kadłub Turawski, Zakrzów Turawski, Ligota Turawska, Bierdzany, Kotorza Wielki, Kotorza Mały, Marszałki, Węgry, Osowiec,
  - 4) wskazana jest budowa sieci kanalizacyjnej na obszarze ujęć wody pitnej dla miasta Opola i Gminy Turawa (Kotórz Mały, Zawada, ochrona 15 ujęć wody pitnej dla miasta Opola i części zlewni Małej Panwi),

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 5) w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych należy ustalać zakaz odprowadzania do cieków wodnych niepodczyszczonych ścieków deszczowych z wielostanowiskowych parkingów i utwardzonych placów manewrowych oraz składowych, oddziałujących niekorzystnie na stan czystości wód powierzchniowych.
3. Zaopatrzenie w energię elektryczną:
    - 1) wskazana jest, zgodnie z przyrostem terenów zainwestowanych, rozbudowa sieci elektroenergetycznych wraz z budową stacji transformatorowych wraz z drogami dojazdowymi, w celu poprawy warunków zasilania istniejącej zabudowy wsi, jak również terenów rozwojowych wsi, ze względu na rozwój mieszkalnictwa oraz funkcji rekreacyjno - wypoczynkowych i funkcji gospodarczych (planowanych terenów aktywności gospodarczych), w szczególności we wsiach Osowiec – Trzęsin, Kotórz Mały, Kotórz Wielki, Turawa – Marszałki,
    - 2) w najbliższych latach planuje się budowę stacji transformatorowych 15/0,4 kV wraz z powiązaniem z siecią SN i nN w miejscowościach Osowiec – Trzęsin, Kotórz Wielki, Kotórz Mały, Turawa – Marszałki,
    - 3) planuje się modernizację jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Ozimek – Kluczbork, przebudowę linii 110 kV relacji Groszowice – Ozimek oraz modernizację napowietrznej linii 15 kV relacji Rzędów – Transbud, a także modernizację stacji 110/15 kV Bierdzany,
    - 4) zaleca się na obszarach rehabilitacji i przekształceń, w przypadkach technicznie uzasadnionych, zamianę istniejących linii napowietrznych na kablowe,
    - 5) napowietrzne i podziemne linie elektroenergetyczne należy projektować i wykonywać w sposób zapewniający zachowanie walorów krajobrazowych środowiska oraz ochronę przed szkodliwymi uciążliwościami dla środowiska,
    - 6) przewiduje się dalsze wykorzystanie uwarunkowań naturalnych umożliwiających pozyskiwanie energii elektrycznej z elektrowni wodnych oraz adaptację, wraz z dopuszczeniem wszelkich prac modernizacyjnych istniejącej Elektrowni Wodnej „Turawa”,
    - 7) należy podjąć działania dla wspierania tworzenia źródeł energii alternatywnej.
  4. Gospodarka odpadami:
    - 1) obsługa gminy w zakresie składowania odpadów jest zapewniona przez istniejące składowisko odpadów zlokalizowane w Dylakach (gmina Ozimek),
    - 2) gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami powszechnymi i miejscowymi oraz systemem zbiórki, odbioru i unieszkodliwiania odpadów przyjętym w gminie.
    - 3) zaleca się stosowanie nowoczesnych rozwiązań, w tym wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów oraz wykorzystanie surowców wtórnych,
    - 4) należy kontynuować rekultywację nieczynnego składowiska odpadów w Bierdzanach zamkniętego decyzją starosty opolskiego z dnia 30.09.2004r. Działania te powinny być realizowane zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Odpadami i Programu Ochrony Środowiska,
    - 5) należy podjąć działania eliminujące dzikie składowiska odpadów i dążyć do biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.
  5. Zaopatrzenie w gaz:

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 1) Układ zaopatrzenia w gaz jest wystarczający z punktu widzenia stworzenia podstaw dla funkcjonowania gminnego systemu gazowniczego, co umożliwi jego rozbudowę we wszystkich postulowanych kierunkach; kierunki rozwoju sieci pozostawia się operatorom, którzy po oszacowaniu zapotrzebowania odbiorców ustalą parametry sieci gazowej oraz jej rodzaj. Rozwój infrastruktury gazowniczey powinien opierać się na obowiązujących technologiach oraz odbywać zgodnie z aktualnie obowiązującym prawem,
  - 2) Planuje się dalszą eksploatację gazociągu przesyłowego (tranzytowego) relacji Kluczbork – Opole – Przywory wraz ze stacją pomiarową,
  - 3) Przewiduje się gazyfikację północno-wschodniej części gminy poprzez włączenie się do tranzytowego gazociągu relacji Kępno-Kluczbork-Opole (Bierdzany, Ligota Turawska, Zakrzów Turawski, Kadłub Turawski wskazana również gazyfikacja południowo-zachodniej i centralnej części gminy (Węgry, Osowiec, Zawada),
  - 4) Umożliwia się rozbudowę sieci gazociągów tranzytowych przez teren gminy, przy czym należy zabezpieczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochronne (strefy kontrolowane) dla gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia przeprowadzonego przez teren gminy.
6. Telekomunikacja:
- 1) Dopuszcza się na terenie gminy lokalizację obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych, z zachowaniem przepisów szczególnych.
  - 2) Zakłada się budowę, rozbudowę oraz modernizację telekomunikacyjnych linii i sieci radiowych, wraz z niezbędnymi obiektami i antenami linii radiowych, stacji bazowych telefonii komórkowej i linii radiowych łączących te stacje w celu umożliwienia budowy społeczeństwa informatycznego, w szczególności budowę bezpiecznych telekomunikacyjnych sieci szerokopasmowych na obszarach objętych wykluczeniem cyfrowym (tereny Jezior Turawskich),
  - 3) Przewiduje się rozwój sieci telefonii komórkowej realizowany będzie w oparciu o indywidualne plany rozwojowe poszczególnych sieci. Lokalizacja stacji bazowych sieci telefonii komórkowej będzie ustalana na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego.

6.1. Wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1. Projektowane przebiegi sieci infrastruktury nie stanowią ustaleń Studium; dopuszcza się przeprowadzanie tych sieci w inny sposób, a także przekładanie sieci istniejących.
2. Przy lokalizacji nowych obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych, z uwzględnieniem zasięgów ich ewentualnego szkodliwego oddziaływania, należy brać pod uwagę ustalenia niniejszego Studium.

7. ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. Na obszarach gruntów ornych (pól uprawnych) należy wprowadzać zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne o funkcji wiatrochronnej, w formie szpalerów lub kęp (przy użyciu roślin z gatunków nieinwazyjnych).

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

2. Należy w strukturze użytkowania gruntów rolnych utrzymać dotychczasowy udział trwałych użytków zielonych, zwłaszcza łąk na wilgotnych siedliskach.
3. Wzdłuż cieków powierzchniowych przepływających przez pola orne, zaleca się zachowanie (po obu stronach koryta) pasa szerokości co najmniej 7 m dla umożliwienia stworzenia biofiltra (np. w formie zadrzewień, zakrzewień lub nie nawożonych łąk), ograniczającego napływ biogenów do wód z uprawianych pól.
4. Zakładanie stawów hodowlanych dopuszczalne jest tylko w przypadku, jeśli nie naruszają one istotnie bilansu wodnego (deficytu) w zlewni oraz nie spowodują zanieczyszczenia w innych akwenach.
5. Należy przeciwdziałać fragmentacji przestrzeni rolniczej, także w wyniku przeprowadzania liniowych elementów zainwestowania technicznego (zwłaszcza dróg). Zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolne i nieleśne należy ograniczyć do terenów wyznaczonych w Studium pod nowe zainwestowanie. Tereny z przewagą użytkowania rolniczego należy traktować jako tereny z zakazem zabudowy kubaturowej, także związanej z produkcją rolniczą.
6. Przy zalesianiu gruntów rolnych zaleca się dążyć do wyrównania granicy rolno - leśnej i łączenia izolowanych enklaw leśnych, łączenia ich w zwarte, większe kompleksy.
7. W zagospodarowaniu terenów położonych w rejonie planowanej granicy rolno - leśnej zaleca się stworzyć odpowiednie warunki dla kształtowania strefy ekotonowej lasu i właściwej, ekologicznej krawędzi lasu. W szczególności lokalizowanie zabudowy zaleca się ograniczyć w strefie nie mniejszej niż 50 m od granicy lasu.
8. Zmianę gruntów leśnych na cele nieleśne należy ograniczyć tylko do niezbędnego przeprowadzania dróg lub poszerzania istniejących pasów drogowych oraz liniowych elementów infrastruktury technicznej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zmianę przeznaczenia dla zagospodarowania oraz lokalizacji zabudowy, w tym o funkcji turystycznej lub powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych, na terenach przewidzianych na te cele w Studium.

8. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

1. Na obszarze gminy nie stwierdzono dotychczas występowania czynnych osuwisk i zagrożeń związanych z osuwaniem się mas ziemnych w związku z ich obecnością.
2. Na terenie gminy realne jest wystąpienie dwóch zagrożeń powodziowych. Pierwszym z nich jest powódź spowodowana niekorzystnymi zjawiskami hydrometeorologicznymi (opadowa, od deszczy nawałnych, roztopowa i zatorowa). Groźba powodzi tego rodzaju ma miejsce podczas występowania nagłych lub ciągłych zjawisk hydrometeorologicznych, szczególnie na terenach bezpośrednio przylegających do rzek: Małej Panwi, Swornicy, Jemielnicy oraz Maliny. Są to użytki rolne położone we wsi Zawada, Osowiec, Węgry, Kotórz Wielki oraz Kotórz Mały. Ryzyko wystąpienia takiej powodzi określone jest jako niskie, a częstotliwość jest także niska. W razie nagłej powodzi, w usuwaniu zaistniałych szkód wykorzystywane będą jednostki OSP z terenu gminy Turawa. Drugim zagrożeniem jest katastrofa budowli hydrotechnicznej – zapory czołowej Jeziora Turawskiego w miejscowości Turawa. W przypadku zaistniałego zdarzenia nastąpiłoby praktycznie całkowite zalanie sołectw: Turawa, Kotórz Wielki, Kotórz Mały, Osowiec oraz Węgry. Wiązałoby się z tym bezpośrednio

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców w/w sołectw, a także ogromne zniszczenia infrastruktury technicznej. Ryzyko wystąpienia tego rodzaju zagrożenia jest jednak niskie. Zasięg strefy ochronnej zapory czołowej (w odległości od 200 do 500 m) został przedstawiony na załączniku graficznym do Studium.

9. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREFY OCHRONNE

Na obszarze gminy Turawa nie znajdują się pomniki zagłady, które wymagałyby ustanowienia obszarów i ich stref ochronnych.

10. TERENY ZAMKNIĘTE

Na obszarze gminy Turawa występują tereny zamknięte w rozumieniu ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, obejmujące tereny kolejowe oraz tereny zamknięte MON.

Zgodnie z przepisami obowiązującego prawa, dla terenów zamkniętych nie sporządza się miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na etapie sporządzania mpzp dla terenów sąsiadujących z terenami zamkniętymi należy w szczególności:

- zapewnić dostęp komunikacyjny do terenów,
- uwzględnić ewentualne uciążliwości wynikające z sąsiedztwa z terenami zamkniętymi,
- projektować inwestycje na obszarach sąsiadujących z terenami zamkniętymi w sposób zapewniający możliwość wykorzystywania terenów zamkniętych zgodnie z ich przeznaczeniem.

Tabela 48. Spis działek ewidencyjnych wchodzących w skład kolejowych terenów zamkniętych

I.p.	Obręb	Numer działki	Powierzchnia (ha)
1.	Kotórz Mały	2004/412	7,4765
2.	Kotórz Mały	78	1,7300
3.	Osowiec	1036/9	0,0801
4.	Osowiec	2/3	6,8251
5.	Osowiec	4	0,2400
6.	Osowiec	63/14	0,2346
7.	Osowiec	742/13	0,0793
8.	Osowiec	747/15	0,2757
9.	Osowiec	750/20	0,1630
10.	Osowiec	754/22	0,0532
11.	Osowiec	755/37	0,0530
12.	Osowiec	759/38	0,2434
13.	Osowiec	761/46	0,0662
14.	Osowiec	767/46	0,0796
15.	Osowiec	771/45	0,1200
16.	Zawada	200/4	0,3831
17.	Zawada	205/6	0,5054
18.	Zawada	238/3	0,6000

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Tabela 49. Wykaz terenów zamkniętych MON na terenie gminy Turawa (czerwiec 2010 r.),
pozostających w użytkowaniu Rejonowego Zarządu Infrastruktury we Wrocławiu

I..p.	Arkusze mapy	Numer ewidencyjny działki	Powierzchnia terenu (ha)
1.	AM-7	95/3	9,3800
2.	AM-7	96/1	25,3400
3.	AM-7	97/1	26,8500
4.	AM-7	cz.98/1	15,4700
5.	AM-7	115/2	0,9200
6.	AM-7	116/1	19,3100
7.	AM-7	cz.117/1	37,2000
8.	AM-7	134/2	0,7400
9.	AM-7	135/2	21,7200
10.	AM-7	136/3	27,3300
11.	AM-7	154/2	20,4700
12.	AM-7	155	24,5300
13.	AM-7	156/2	28,7100
14.	AM-7	175	30,5800
15.	AM-7	176	28,3300
16.	AM-7	177	27,7800
17.	AM-7	196/3	28,3000
18.	AM-7	cz. 197/2	21,3800
19.	AM-5	152/2	1,5100
20.	AM-5	153/2	8,1300
21.	AM-5	171/2	3,5900
22.	AM-5	172/2	13,9700
23.	AM-5	173/4	23,3600
24.	AM-5	174	24,6100
25.	AM-5	191/3	2,5500
26.	AM-5	192/2	13,8500
27.	AM-5	193/2	25,0400
28.	AM-5	194	25,1800
29.	AM-5	195/3	25,4500
30.	AM-5	210	19,7000
31.	AM-5	cz. 211	22,4300
32.	AM-5	cz. 212	16.1200
33.	AM-5	cz. 213	4,8700

11. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

1. Obszary wartościowe pod względem kulturowym i społecznym, na których istnieją dysharmonizujące elementy wymagają przeprowadzenia stosownych działań zmierzających do przekształcenia terenów, niejednokrotnie wymagających nadania im nowej funkcji użytkowej korespondującej z charakterem miejsca. Wyznaczenie tych terenów i ich zagospodarowanie powinno nastąpić przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
2. Uwarunkowania przestrzenne związane z działalnością gospodarczą prowadzącą do degradacji terenów, powoduje konieczność rekultywacji obszarów w celu przywrócenia naturalnych warunków przyrodniczych w powiązaniu z nową formą zagospodarowania terenu.
3. Do rekultywacji przewidziano teren byłego składowiska odpadów w Bierdzanach. Szczegółowe sposoby rekultywacji powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
4. Rekultywacji wymagają wyrobiska po powierzchniowej eksploatacji kruszyw oraz zagospodarowanie ich w kierunku rekreacyjnym lub leśnym. Spowoduje to: aktywizację terenów zdegradowanych, ograniczenie miejsc nielegalnego składowania odpadów oraz podniesie atrakcyjność gminy głównie dla swoich mieszkańców.
5. Na obszarze gminy występują obiekty i obszary cenne pod względem historycznym i kulturowym. Renowacji i oczyszczenia wymagają zabytkowe parki w Turawie, Bierdzanach i Zawadzie. Roślinność parków powinna zostać uporządkowana poprzez właściwą pielęgnację łącznie z usunięciem samosiewów. Cieki powinny zostać udrożnione. Założenia parkowe należy przekształcić w miejsca wypoczynku i rekreacji z zachowaniem historycznych i przyrodniczych walorów.
6. Stałej rewaloryzacji wymagają tereny zieleni, starodrzewia, cenne aleje i szpalery drzew. Działania te powinny polegać na uzupełnianiu drzewostanu odpowiednimi gatunkami, porządkowaniu istniejących układów zieleni, renowacji starych oraz instalowaniu nowych elementów małej architektury.
7. Zaleca się poddanie rehabilitacji lub odpowiedniemu przekształceniu istniejącą zabudowę mieszkaniową, głównie sprzed roku 1945r., pozostającą w złym stanie technicznym oraz nieużytkowane obiekty hodowlane, głównie po byłych PGR-ach i obiekty produkcyjne, wymagające przywrócenia pierwotnej funkcji lub jej zmiany. Działania w zakresie przekształceń i rehabilitacji na tych obszarach powinny polegać na: wyeliminowaniu funkcji uciążliwych i degradujących oraz obiektów dysharmonijnych, adaptacji istniejących, nieużytkowanych obiektów zgodnie z funkcją oznaczoną w studium, poprawie stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizacje oraz wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej. Szczegółowe zasady tych działań powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

12. OBSZARY I STREFY CHRONIONE

1. Na obszarze gminy Turawa Studium wyznacza następujące strefy i obszary chronione:
  - 1) ochrony konserwatorskiej, oznaczonych symbolami „A”, „B”, „K” oraz „E”,
  - 2) linii elektroenergetycznych oraz stacji transformatorowych,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 3) linii sieci gazowej wysokiego ciśnienia,
- 4) masztów telekomunikacyjnych (GSM),
- 5) ujęć wody pitnej,
- 6) obszarów oraz upraw leśnych,
- 7) użytków rolnych,
- 8) oczyszczalni ścieków,
- 9) składowania odpadów,
- 10) cmentarzy,
- 11) całej zlewni rzeki Małej Panwi,
- 12) rezerwatu przyrody,
- 13) obszaru NATURA 2000,
- 14) zespołu przyrodniczo-krajobrazowego,
- 15) użytku ekologicznego,
- 16) obszaru chronionego krajobrazu,
- 17) dopuszcza się eksploatację kruszywa, którego złoża zlokalizowane jest na obszarze chronionego krajobrazu „Lasy Stobrowsko – Turawskie”, pod warunkiem, że przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia wykaże brak znaczącego negatywnego wpływu na ochronę przyrody,
- 18) ustala się ograniczenie zabudowy oraz procesu inwestowania na terenach zagrożonych powodzią oraz w odległości od 200 do 500 m od zapory czołowej zbiornika,
- 19) ustanawiane formy ochrony przyrody na obszarze Jeziora Turawskiego nie mogą utrudniać administratorowi zbiornika wykonywania prac związanych z eksploatacją, remontem i modernizacją zbiornika.

13. OBSZARY LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

1. Na obszarze gminy nie ma terenów, dla których zostały sporządzone programy, służące realizacji celu publicznego o znaczeniu krajowym.
2. Do zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, zalicza się:
  - 1) budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę,
  - 2) budowę i utrzymanie obiektów oraz urządzeń służących do gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania,
  - 3) inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej i drogowej, w tym wydzielanie gruntów, budowę, modernizację, utrzymanie dróg gminnych i obiektów inżynierskich,
  - 4) budowę i utrzymanie obiektów i urządzeń transportu publicznego,
  - 5) budowa i utrzymanie systemu ścieżek pieszo – rowerowych, szlaków turystycznych,
  - 6) budowę i utrzymywanie obiektów urzędów administracji, szkół publicznych i przedszkoli, publicznych obiektów ochrony zdrowia, placówek opiekuńczo-wychowawczych, domów opieki społecznej,
  - 7) budowę i utrzymywanie obiektów i urządzeń sportowych, placów zabaw, obiektów kulturalnych,
  - 8) utrzymanie cmentarzy oraz zabytków,

GINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 9) uporządkowanie i rekultywację zabytkowych parków,
  - 10) rekultywację wyrobisk po eksploatacji kruszyw i surowców mineralnych,
  - 11) ochronę cennych siedlisk przyrody.
3. W Studium stworzono warunki umożliwiające lokalizację inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym wskazując tereny o określonym przeznaczeniu i zasadach zagospodarowania. Przyjmuje się, że takie inwestycje mogą być rozmieszczane zgodnie z innymi ustaleniami Studium oraz obowiązującymi przepisami na obszarze całej gminy.
4. Do zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w Studium uwzględniono:
- 1) modernizację do pełnych parametrów klasy GP (szerokość 35 m) drogi krajowej nr 45,
  - 2) przebieg obejścia miejscowości Zawada w ciągu drogi krajowej nr 45 (rezerwa pasa o szerokości 50 m; linia zabudowy 100 m od linii rozgraniczających dróg),
  - 3) modernizację do pełnych parametrów klasy Z (szerokość 25 m) drogi wojewódzkiej nr 463,
  - 4) przebieg obejść miejscowości: Ligota Turawska, Bierdzany, Kadłub Turawski w ciągu drogi wojewódzkiej nr 463,
  - 5) modernizację do pełnych parametrów klasy Z (szerokość 25 m) drogi wojewódzkiej nr 494,
  - 6) modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (szerokość 20 m) dróg powiatowych nr 1340 O, 1705 O, 1706 O (z obejściem wsi Kotórz Mały), 1726 O, 1728 O, 1729 O, 1730 O, 1731 O, 1741 O,
  - 7) modernizację jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Ozimek – Kluczbork,
  - 8) przebudowę linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Groszowice – Ozimek,
  - 9) modernizację napowietrznej linii energetycznej średniego napięcia 15 kV relacji Rzędów – Transbud,
  - 10) adaptację stacji GPZ 110/15 kV Bierdzany,
  - 11) adaptację gazociągów wysokoprężnych wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I⁰ relacji Tułowice -Opole Chmielowice o nominalnym ciśnieniu 4,0 MPa i przekroju DN80/100 oraz relacji Przywory - Tarnów Opolski – Ozimek o nominalnym ciśnieniu 6,3 MPa i przekroju DN 250,
  - 12) przebieg gazociągu przesyłowego (tranzytowego) relacji Kluczbork – Opole – Przywory wraz ze stacją pomiarową,
  - 13) położenie w obszarze głównych zbiorników wód podziemnych GZWP 333 (Zbiornik Opole - Zawadzkie), GZWP 334 (Dolina Kopalna Małej Panwi) wymagających najwyższej ochrony zasobów wodnych oraz GZWP 335 (Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie) wymagającego wysokiej ochrony zasobów wodnych,
  - 14) położenie gminy w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko - Turawskie”,
  - 15) realizację systemu ścieżek rowerowych łączących gminę z miastem Opole i gminami ościennymi,
  - 16) utworzenie parków kulturowych na obszarach charakteryzujących się wysokimi walorami krajobrazu kulturowego w Ligocie Turawskiej i Zakrzowie Turawskim
5. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentach i opracowaniach szczegółowych, sporządzanych na poziomie gminy, należy uwzględnić zadania ponadlokalne ujęte w niniejszym „Studium”.

14. STREFY UZDROWISKOWE

Na obszarze gminy Turawa nie występują strefy uzdrowiskowe. Brak też uwarunkowań dla powstania i rozwoju funkcji uzdrowiskowych.

15. TERENY PRZEWIDZIANE DO LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLOWYCH WIELKOPOWIERZCHNIOWYCH

W Studium dopuszczono możliwość lokalizacji wielkich obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² na terenie oznaczonym symbolem AG/UC.

16. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIUM

16.1. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar gminy Turawa objęty jest 9 miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ich łączna powierzchnia wynosi ok.1400 ha, co stanowi w przybliżeniu 9% powierzchni gminy.

W trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999r. Nr 15, poz. 139, z późn. zm.) zostały sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) MPZP obszaru Turawa – Marszałki dla zabudowy mieszkaniowej (pow. 4,50 ha), uchwała Nr II/14/1998 Rady Gminy Turawa z dnia 13 listopada 1998r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 1998r., Nr 33, poz.312,
- 2) MPZP wsi Osowiec dla zabudowy mieszkaniowej (pow. 2,59 ha), uchwała Nr XVIII/186/2000 Rady Gminy Turawa z dnia 30 czerwca 2000r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2000r., Nr 56, poz.309,
- 3) MPZP dla małej elektrowni wodnej (pow. 226,5 ha), uchwała Nr XX/214/2000 Rady Gminy Turawa z dnia 29 września 2000r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2000r., Nr 69, poz.363,
- 4) MPZP wsi Zawada dla zabudowy mieszkaniowej (pow. 4,86 ha), uchwała Nr XXIV/271/2001 Rady Gminy Turawa z dnia 20 kwietnia 2001r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2001r., Nr 45, poz.308,
- 5) MPZP obszaru Osowiec – Trzęsina (pow. 108,06 ha), uchwała Nr XII/120/2003 Rady Gminy Turawa z dnia 05 grudnia 2003r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2004r., Nr 5, poz.104,

W trybie ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) zostały sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- 1) MPZP wsi Zawada, uchwała Nr XXIV/236/2005 Rady Gminy Turawa z dnia 25 listopada 2005r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2005r., Nr 86, poz.2913,
- 2) MPZP obszaru Osowiec – Węgry (pow. 632 ha), uchwała Nr V/32/2007 Rady Gminy Turawa z dnia 09 marca 2007r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2007r., Nr 32, poz.1298,
- 3) MPZP wsi Bierdzany (pow. 1,74 ha), uchwała Nr XXI/143/2008 Rady Gminy Turawa z dnia 18 grudnia 2008r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2009r., Nr 15, poz.237,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 4) MPZP Obrzeży Jezior Turawskich (pow. 390,02 ha), uchwała Nr XXVII/166/2009 Rady Gminy Turawa z dnia 05 czerwca 2009r., opublikowana w Dz. U. Woj. Opolskiego 2009r., Nr 53, poz.899,

W opracowaniu nie ma obecnie żadnych planów miejscowych.

16.2. Ogólne zalecenia dotyczące przystępowania do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

1. W procesie rozwoju gminy plany miejscowe są podstawowym narzędziem tworzenia reguł zagospodarowania oraz przygotowania terenów dla różnych nowych zamierzeń inwestycyjnych. Jednocześnie są narzędziem, które w świetle obecnego prawa może nakładać na gminę szereg zobowiązań o charakterze finansowym i inwestycyjnym. W tym celu określa się poniżej zalecane zasady polityki, odnoszące się do przystępowania do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania:
  - 1) konieczne jest przystąpienie do planów miejscowych w przypadkach określonych w art.10 ust.2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 10 maja 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.),
  - 2) najbardziej pożądane jest przystępowanie do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach komunalnych, których wartość w wyniku uchwalenia planu znacząco wzrośnie,
  - 3) celowe jest przystępowanie do planów miejscowych, gdy zagrożone są szczególne interesy gminy przez zamierzenia inwestycyjne różnych podmiotów,
  - 4) należy obejmować planami miejscowymi obszary, dla których uprzednio przygotowano akceptowalną koncepcję zagospodarowania oraz istnieje zainteresowanie jej realizacją wiarygodny inwestor, w takich wypadkach plan miejscowy pozwoli na dopasowanie zamierzeń inwestora do interesów gminy i uzasadnionych potrzeb użytkowników sąsiadujących terenów,
  - 5) wskazane jest przystępowanie do planów na obszarach o potencjalnie korzystnej lokalizacji dla nowych, atrakcyjnych inwestycji, które nie mogą być odpowiednio zagospodarowane ze względu na niewłaściwą wewnętrzną strukturę przestrzenną np. brak systemu komunikacji,
  - 6) powinno zmierzać się do objęcia obowiązującymi planami miejscowymi wszystkich terenów zurbanizowanych, w przypadkach innych niż wymienione powyżej, o kolejności przystępowania powinny decydować bieżące potrzeby inwestycyjne, w tym ilość wystąpień o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
  - 7) przy określaniu zasięgu terenów do objęcia planami miejscowymi, w przypadku sąsiedztwa z drogami (ulicami) należy włączyć pasy tych dróg, co najmniej do ich osi, w granice obszaru objętego planem.

16.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone na podstawie przepisów szczególnych

1. Na obszarze gminy nie wskazuje się obszarów, dla których obowiązkowe jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych. Nie

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

wskazuje się obszarów scaleń i podziału nieruchomości. Określone na rysunku Studium obszary przestrzeni publicznej (obiekty administracji publicznej, ochrony zdrowia, obiekty sakralne, parki) posiadają obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego.

2. W studium na terenie o symbolu AG/UC, na którym obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Zawada dopuszczono lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (WOH).

16.4. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

1. Ze względu na istniejące uwarunkowania i zapewnienie prawidłowych rozwiązań urbanistycznych oraz zasad zachowania ładu przestrzennego, uwzględniającego aspekty funkcjonalne, estetyczne i ekologiczne docelowo należy objąć planami miejscowymi następujące tereny:
  - 1) tereny, na których niniejsze Studium przewiduje odmienne niż w dotychczasowych opracowaniach planistycznych funkcje podstawowe lub zasady zagospodarowania,
  - 2) sukcesywnie wszystkie tereny przeznaczone pod rozwój nowych inwestycji, nie objęte obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co zapewni możliwość kształtowania właściwych układów komunikacyjnych oraz prawidłowych rozwiązań infrastrukturalnych.
2. Przystępowanie do opracowywania nowych MPZP na terenach przyszłego zainwestowania będzie wskazane po:
  - 1) wypełnieniu rezerw terytorialnych już wyznaczonych w obowiązujących planach,
  - 2) wykonaniu dróg i zabezpieczeniu wszystkich wymaganych mediów infrastruktury technicznej, a szczególnie sieci kanalizacyjnej - uruchamianie zabudowy bez wykonania infrastruktury technicznej i dróg obniży standard zabudowy oraz walory estetyczne i krajobrazowe gminy, tym samym pogarszając warunki życia mieszkańców.
3. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny:
  - 1) precyzyjnie określić typy i gabaryty projektowanej zabudowy;
  - 2) przewidywać etapową rozbudowę większych obszarów funkcyjnych z określeniem harmonogramu ich realizacji;
  - 3) opierać się na oszacowaniu ekonomicznych skutków planów;
  - 4) uwzględniać aktywną politykę gospodarki nieruchomościami przez gminę.
4. Ze względu na brak występowania w gminie gleb wysokich klas bonitacyjnych (klasy I - II) większość wyznaczonych w studium terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej nie będzie wymagać uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolne.

17. KIERUNKI ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI STRATEGICZNO – PLANISTYCZNYCH RÓŻNYCH SZCZEBLI

17.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, uchwalonego Uchwałą Nr XLIX/357/2002 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 września 2002 roku w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego, wykaz zadań samorządowych i rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, odnoszący się do terenu gminy Turawa:

1. Środowisko przyrodnicze:
  - 1) ochrona naturalnych ekosystemów, charakterystycznych siedlisk, zbiorowisk i gatunków flory i fauny oraz terenów wodno – błotnych na wydzielonych obszarach sieci obszarów przyrodniczych NATURA 2000;
  - 2) zalesienie gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych.
2. Rozwój obszarów wiejskich:
  - 1) wspieranie realizacji programu „Odnowa wsi” w celu sfinansowania działań gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych wpływających na poprawę warunków życia na wsi.
3. Komunikacja:
  - 1) droga krajowa nr 45 - modernizacja do pełnych parametrów klasy GP
  - 2) droga krajowa nr 45 – obejście miejscowości Zawada (rezerwa pasa o szerokości 50m; linia zabudowy 100m od linii rozgraniczających)
  - 3) droga wojewódzka nr 463 – modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające 25,0m)
  - 4) droga wojewódzka nr 463 – budowa ciągów obwodnicowych w miejscowościach Turawa, Ligota Turawska, Bierdzany, Kałuż Turawski
  - 5) droga wojewódzka nr 494 – modernizacja do pełnych parametrów klasy Z (linie rozgraniczające 25,0m)
4. Gospodarka wodno – ściekowa:
  - 1) zarządzanie i monitoring zasobów wód podziemnych zbiorników GZWP nr 333, 334, 335.
5. Środowisko kulturowe:
  - 1) działania inspirujące, koordynujące i wspomagające rewaloryzację układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych;
  - 2) ochrona krajobrazu kulturowego w opracowaniach planistycznych zgodnie z opracowaniem „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Opolskiego”, będącego częścią ogólnopolskiego programu Ministerstwa Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego.

17.2. Strategia rozwoju województwa opolskiego

Strategia rozwoju województwa opolskiego na lata 2000 – 2015 stanowi podstawowe zadanie Samorządu Województwa i jest dla niego głównym instrumentem oddziaływania na ewolucję regionu.

Strategia jest dokumentem sformułowanym w wynikającym z celu dokumenty, określonym stopniu ogólności, cele strategii realizuje w formie ustaleń przestrzennych plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego. Do najważniejszych celów z punktu widzenia formułowania ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należą:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz istniejącego potencjału gospodarczego poprzez:
  - 1) wysoki standard infrastruktury komunikacyjnej;
  - 2) rozwój systemów telekomunikacyjnych i informatycznych;
  - 3) pełna dostępność mediów technicznych;
  - 4) systematyczna poprawa stanu środowiska przyrodniczego;
  - 5) zabezpieczenie przeciwpowodziowe Odry;
  - 6) restrukturyzacja przemysłu z zastosowaniem nowoczesnych technologii;
  - 7) rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;
  - 8) rozwój sektora usług;
  - 9) racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów surowcowych, parki technologiczne i przemysłowe.
2. Aktywizacja gospodarcza regionu z wykorzystaniem europejskiego korytarza transportowego przebiegającego przez województwo opolskie, poprzez:
  - 1) centra logistyczne wykorzystujące istniejącą infrastrukturę;
  - 2) restrukturyzacja rolnictwa i rozbudowa sektora przetwórstwa rolno – spożywczego oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i małych miast, poprzez
  - 3) wysoką jakość produktów rolno – spożywczych wyróżnikiem regionu;
  - 4) silne, specjalistyczne gospodarstwa rolne;
  - 5) wspieranie rozwoju infrastruktury dla gromadzenia i przetwarzania produktów rolnych;
  - 6) poprawę struktury agrarnej gospodarstw rolnych;
  - 7) realizacja programu „Odnowa wsi”;
  - 8) agroturystykę, rzemiosło, drobna wytwórczość i handel źródłami nowych miejsc pracy;
  - 9) budowę infrastruktury technicznej dla rozwoju osadnictwa i inwestycji.
3. Aktywizacja gospodarcza regionu z wykorzystaniem europejskiego korytarza transportowego przebiegającego przez województwo opolskie, poprzez
  - 1) rozwój centra logistycznych wykorzystujące istniejącą infrastrukturę;
4. Poprawa warunków życia w regionie, poprzez:
  - 1) ograniczenie poziomu bezrobocia do 8 – 9 %;
  - 2) wspieranie lokalnych centrów rozwojowych;
  - 3) rozwój budownictwa mieszkaniowego;
  - 4) rozwój instytucji oświaty, zdrowia i kultury dla podniesienia standardu życia.

17.3. Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej

Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej powstała w ramach projektu „Strategie rozwoju gmin i powiatów Śląska Opolskiego” realizowanego przez Związek Gmin Śląska Opolskiego w 2000 roku, objętego dofinansowaniem LGPP – Programu Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego ze środków USAID – Amerykańskiej Agencji na rzecz Rozwoju Międzynarodowego. Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej przyjęta została uchwałą Rady Powiatu Opolskiego nr XVIII/158/2001 z dnia 19 kwietnia 2001 roku.

W Strategii rozwoju wspólnoty opolskiej przyjęto następujące priorytety oraz cele główne, mające wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej w gminie:

Priorytety:

1. Ochrona środowiska naturalnego.
2. Tworzenie warunków dla rozwoju przemysłu wysokich technologii.
3. Rozwój przemysłu turystycznego.
4. Kultywowanie tradycji i tworzenie nowych wartości kulturowych.

Cele główne:

1. Rozwiązanie problemów gospodarki wodno – ściekowej, ochrony powietrza i zagospodarowania odpadów.
2. Zagospodarowanie zbiorników wodnych i rzek.
3. Racjonalna gospodarka zasobami leśnymi, gruntami oraz lokalnymi złożami surowców.
4. Ożywienie i rozwój gospodarki.
5. Stworzenie kompleksowego, nowoczesnego systemu łączności oraz połączeń drogowych, wodnych i lotniczych.
6. Ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo – krajobrazowych w celach turystyczno – rekreacyjnych i naukowych.

17.4. Program ochrony środowiska województwa opolskiego

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001 roku program ochrony środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010 został opracowany w 2003 roku i przyjęty przez Sejmik Samorządowy Województwa Opolskiego uchwałą nr XIV/131/2003 z dnia 18 listopada 2003 roku.

W dokumencie tym przyjęto następujące zestawienie podstawowych celów i kierunków działań, które mają szczególne znaczenie dla gminy Turawa:

1. Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych.
2. Ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków roślin i zwierząt.
3. Ochrona krajobrazu kulturowego.
4. Zwiększenie lesistości województwa.
5. Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów.
6. Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych.
7. Zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień śródpolnych.
8. Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych, ochrona przed powodzią.

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

9. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach.
10. Poprawa dostosowania działań w zakresie planowania przestrzennego.
11. Ochrona gleb przed negatywnym wpływem czynników naturalnych i antropogenicznych.
12. Wzrost wykorzystania energii odnawialnej w bilansie energetycznym województwa.
13. Stworzenie podstaw merytorycznych, do określenia wielkości populacji zagrożonej hałasem komunikacyjnym i przemysłowym.
14. Zapobieganie zagrożeniom i zmniejszanie skutków ekologicznych i społecznych awarii przemysłowych.

17.5. Program ochrony środowiska powiatu opolskiego

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001 roku program ochrony środowiska Powiatu Opolskiego na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011 został opracowany w 2004 roku i przyjęty uchwałą Rady Powiatu Opolskiego nr XX/141/05 z dnia 24 lutego 2005 roku. W dokumencie tym przyjęto następujące zestawienie działań:

1. Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi.
2. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej.
3. Ograniczenie ilości ścieków nie oczyszczonych.
4. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.
5. Zmniejszenie zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.
6. Zmniejszenie wodochłonności.
7. Zmniejszenie zużycia surowców energetycznych.
8. Wzrost stopnia odzysku i recyklingu odpadów.
9. Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska.
10. Przywrócenie pożądanych właściwości biologicznych gleb.
11. Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację surowców naturalnych i przemysł.
12. Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych i energetycznych.
13. Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł tak zwanej niskiej emisji oraz poprzez obniżenie zapotrzebowania na energię.
14. Ograniczenie emisji nieorganizowanej.
15. Ograniczenie emisji spalin.
16. Rozwój energetyki odnawialnej.
17. Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska.
18. Ochrona różnorodności biologicznej Powiatu.
19. Rozszerzenie oferty rekreacyjno – turystycznej Powiatu.
20. Poprawa kondycji zdrowotno – sanitarnej lasów.
21. Rozszerzenie oferty rekreacyjno – turystycznej Powiatu.

18. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM WRAZ Z UZASADNIENIEM PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

1. Nadrzędne cele kształtowania kierunków polityki zagospodarowania przestrzennego gminy stanowią rozwinięcie długookresowych celów społeczno-gospodarczych oraz mają zapewnić możliwość ich realizacji, zgodnie z zasadami zrównoważonego, kompleksowego rozwoju. Niezbędne jest to do:
  - 1) zapewnienia bezpiecznego dla zdrowia środowiska,
  - 2) zrównoważenia elementów naturalnych i kulturowych środowiska z wymogami rozwoju gospodarczego,
  - 3) utrzymania korzystnych warunków dla odnowy sił człowieka,
  - 4) wykorzystania możliwości dalszego harmonijnego rozwoju gospodarczego w oparciu o oszczędne dysponowanie zasobami przyrody.
2. Główne wytyczne zagospodarowania przestrzeni gminy powinny:
  - 1) tworzyć warunki dla wzrostu efektywności jej formowania i wykorzystywania,
  - 2) sprzyjać zaspokajaniu potrzeb społecznych,
  - 3) umożliwiać ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.
3. W Studium zidentyfikowano ważniejsze walory środowiska, walory wynikające z usytuowania i zainwestowania gminy oraz potrzeby jej obecnych i przyszłych mieszkańców, a także innych użytkowników. Na podstawie analizy tych uwarunkowań określono kierunki rozwoju przestrzennego minimalizujące powstawanie konfliktów oraz stwarzające warunki kształtowania harmonijnego krajobrazu. Ciągła poprawa jakości życia społeczności lokalnej stała się dążeniem nadrzędnym przy wyznaczaniu zasad rozwoju gospodarczego gminy.
4. Wytyczne kierunkowe w zakresie zagospodarowania przestrzennego gminy Turawa uwzględniają następujące funkcje: budownictwo mieszkaniowe, usługi, infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, turystyka, sport, rekreacja, rolnictwo i przemysł, ochrona środowiska naturalnego. Przewidywany harmonogram realizacji założeń powinien pomagać w walce z bezrobociem. Aby je ograniczyć należy prędko rozwijać infrastrukturę techniczną, która umożliwi pozyskanie inwestorów i zwiększenie potencjału gospodarczego. Priorytet należy udzielić budowie dróg, sieci kanalizacyjnej i teletechnicznej.
5. W rozwiązaniach funkcjonalno - przestrzennych przyjęto podstawową zasadę nie rozpraszania zabudowy (tak pojedynczych obiektów, jak i większych zespołów) poza ukształtowane skupione układy osadnicze. Stworzono możliwości terenowe dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego w wiejskich jednostkach osadniczych gminy, gdzie dalszy rozwój osadnictwa polegać powinien na dopełnianiu i intensyfikacji istniejących terenów zabudowy lub na dodawaniu nowych terenów bezpośrednio przyległych do granic zabudowanych układów osadniczych.
6. Dzięki zbiornikom wodnym takim, jak Jezioro Turawskie, J. Średnie, J. Małe, J. Tongloch, J. Srebrne położonych w sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych powstały atrakcyjne tereny pod względem przyrodniczo – krajobrazowym. Ze względu na te wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe do funkcji wodących gminy zaliczono funkcje turystyczne oraz rekreacyjno - sportowe, których rozwój powinien następować równoległe do rozwoju terenów budownictwa usługowego we wszystkich

GMINA TURAWA

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- jednostkach osadniczych gminy i być podporządkowany wymogom ochrony środowiska przyrodniczego.
7. W gminie znajdują się obszary o predyspozycjach parków kulturowych, charakteryzujące się wysokimi walorami krajobrazu kulturowego, m.in.: teren obejmujący „Krajobraz Reliktów Puszczy Odrzańskiej” oraz „Dolinę Odry”, zlokalizowaną na południowo-zachodnich krańcach gminy. Również decyzją samorządu lokalnego zaplanowano powstanie parku krajobrazowego w rejonie wsi Ligota Turawska i Zakrzów Turawski.
  8. W niniejszym Studium przewidziano, na potrzeby planowanego rozwoju mieszkalnictwa, usług, turystyki i różnorodnych form aktywności gospodarczych, znaczącą przebudowę i rozbudowę układu drogowego, a także sieci infrastruktury technicznej. Struktura takiego układu stworzy warunki do rozwoju zainwestowania również na terenach nie przewidzianych jeszcze w Studium do rezygnacji z dotychczasowej funkcji rolnej i leśnej.
  9. Biorąc pod uwagę potencjalne możliwości rozwojowe, wynikające przede wszystkim z bezpośredniego sąsiedztwa Opola – przewidziano rozległe tereny pod rozwój nowego mieszkalnictwa i usług oraz pozarolniczych aktywności gospodarczych.
  10. Przewidziano modernizację i rozbudowę układu komunikacyjnego, ze względu na optymalizację jakości połączeń komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych niezbędnych przy obsłudze ruchu turystycznego i tranzytu związanego z sąsiedztwem miasta Opola,
  11. Przestrzeń obejmująca głównie tereny dolin rzecznych została zachowana jako tzw. zieleń nieurządzona (w formie łąk z zespołami zadrzewień i zakrzewień) z enklawami lub ciągami ekstensywnych form zagospodarowania sportowo - rekreacyjnego (bez trwałej zabudowy) i zieleni urządzonej (parki). Wskazane jest utrzymanie wszelkich naturalnych lub zbliżonych do naturalnych ekosystemów terenów podmokłych.
  12. Szans na wzmocnienie potencjału ekonomicznego, należy upatrywać w rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i turystyki, rzemiosła, małych rodzinnych przedsiębiorstwach, poprzez rozwój oraz tworzenie bazy umożliwiającej przyjęcie zakładów zaawansowanej technologii. Na obszarach stanowiących obecne, a także potencjalne strefy rozwoju aktywności, gospodarka przestrzenna powinna uwzględnić priorytet infrastruktury technicznej oraz społecznej, sprzyjającej tworzeniu usług podstawowych i towarzyszących.
  13. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zapewniają możliwości lokalizacyjne w zakresie budownictwa mieszkaniowego i gospodarczo – usługowego na obszarach znacznie przekraczających aktualny popyt. W niektórych przypadkach konieczna będzie ich zmiana, szczególnie w obszarach, w których Studium wprowadza zmianę sposobu zagospodarowania. W pierwszym etapie należałoby opracować plany miejscowych dla następujących obszarów: Turawa – Marszałki, Bierdzany, Rzędów, Ligota Turawska, Zakrzów Turawski, Kadłub Turawski dla terenów nowej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej, w tym przede wszystkim usług turystyki i sportu oraz aktywności gospodarczych.
  14. Opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego winny:
    - 1) precyzyjnie określić typy i gabaryty oraz wskaźniki projektowanej zabudowy,
    - 2) przewidywać etapową rozbudowę większych obszarów funkcyjnych z określeniem harmonogramu ich realizacji,

GMINA TURAWA**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

REGIOPLAN sp. z o.o. Wrocław

2010

- 3) opierać się na oszacowaniu ich ekonomicznych skutków,
  - 4) uwzględniać aktywną politykę gospodarki nieruchomościami przez gminę.
15. Oprócz pozytywnego aspektu przyciągania potencjalnych inwestorów oraz możliwych przyszłych zysków podatkowych, negatywnymi konsekwencjami wyżej wymienionego stanu może być:
- 1) nadpodaż terenu, owocująca spadkiem wartości nieruchomości,
  - 2) pozbycie się rezerw obszarowych, uniemożliwiających realizację w przyszłości uporządkowanej zabudowy o wyższych walorach architektonicznych,
  - 3) zagrożenie dekoncentracją zabudowy, wyrażającej się zazwyczaj negatywnym wizerunkiem urbanistycznym, deprecjacją walorów krajobrazowych i złamaniem tradycji w dążeniu do koncentracji układów osiedleńczych,
  - 4) zbędny wzrost nakładów na infrastrukturę techniczną.
16. Należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że uruchamianie zabudowy bez wykonania infrastruktury technicznej i dróg obniży standard zabudowy oraz walory estetyczne i krajobrazowe gminy. Tym samym wpłynie na pogorszenie warunków życia mieszkańców.